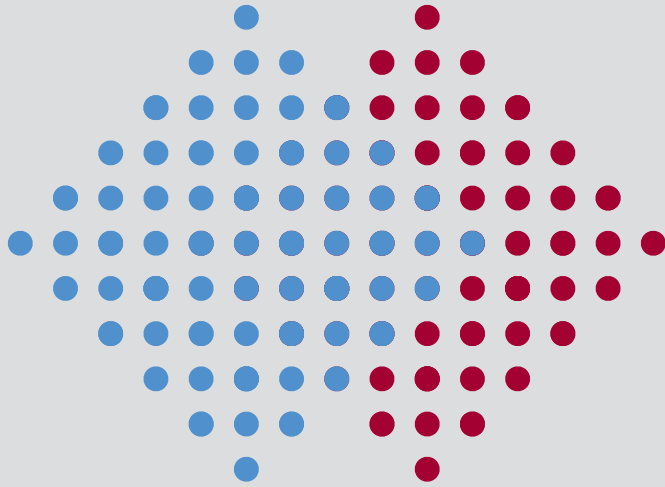

YARGISAL DAVRANIS VE ETİK

KENDİ KENDİNE ÖĞRENME KURSU

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER UYUŞTURUCU VE SUÇ OFİSİ
Viyana

YARGISAL DAVRANIŞ VE ETİK

KENDİ KENDİNE ÖĞRENME KURSU

Çevirenler:

Dr. Mustafa SALDIRIM, Yargıtay Genel Sekreter Yardımcısı, Hâkim
Fulya BATUR, Yargıtay Yargı Reformu Birimi, Çevirmen

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
Viyana, 2019

© Birleşmiş Milletler, Mart 2019. Bütün hakları saklıdır.

Kullanılan tasarımlar ve materyalin görünürlüğü Birleşmiş Milletler Sekreteryasının herhangi bir ülkenin, bölgenin, şehrin veya otoritenin yasal statüsü ile sınırlarının belirlenmesine ilişkin görüş ifade etmez.

Bu yayın resmi olarak düzenlenmemiştir.

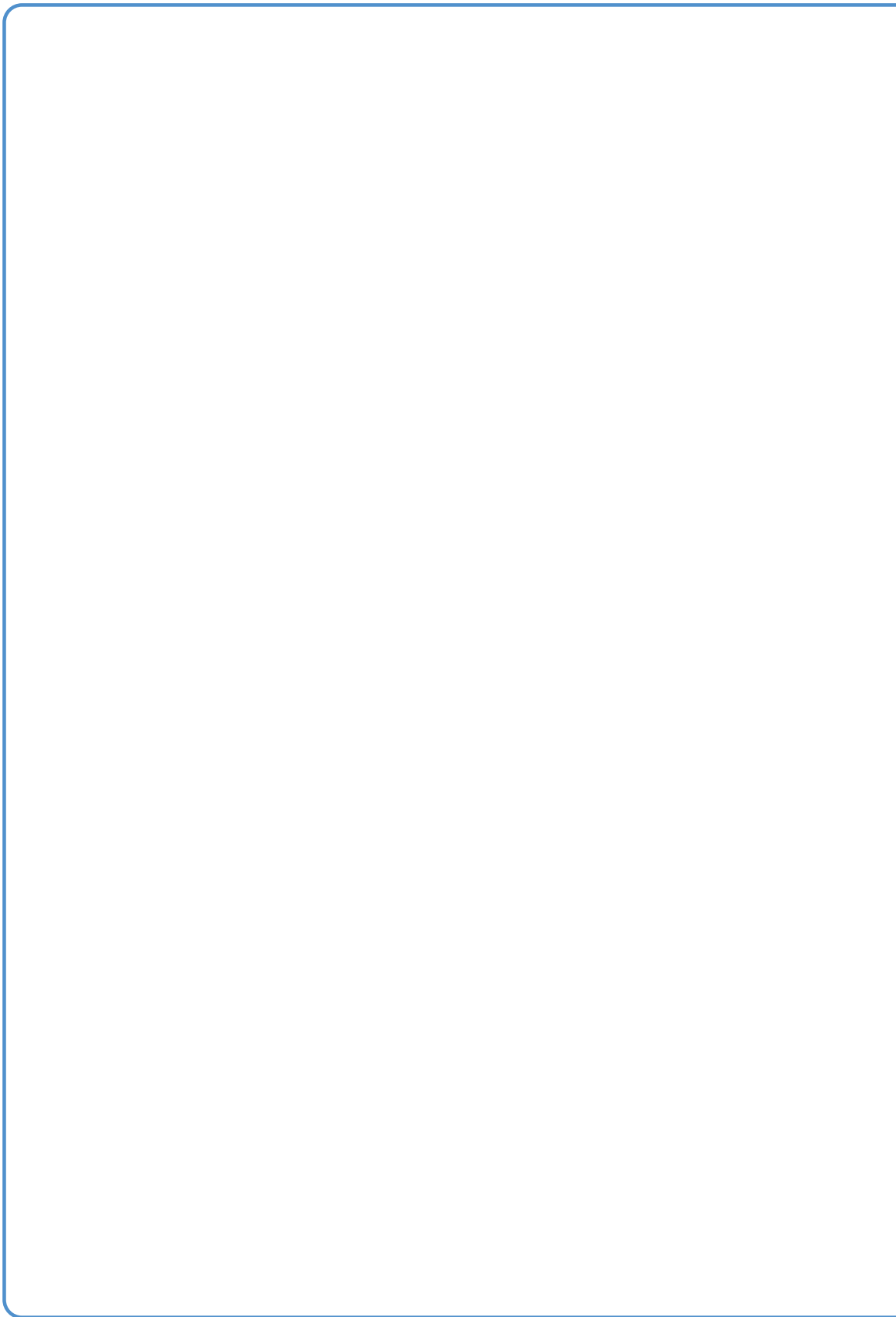
Yayın: İngilizce, Yayın ve Kütüphane Bölümü, Birleşmiş Milletler Viyana Ofisi

İÇİNDEKİLER

Teşekkür	vii
Giriş	1
Öğrenme kazanımları	2
Kısa giriş testi	3
Temel belgeler	4
Bangalor Yargı Etiği İlkeleri	5
Tarihçe	5
Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi ile İlişki	6
Hâkimlik yemini Bangalor İlkelerine ne kadar uygun olmalıdır?.....	7
Alıştırma 1	7
İLKE 1. YARGI BAĞIMSIZLIĞI	9
Bireysel ve kurumsal bağımsızlık	10
Yargısal davranış ve bağımsızlık arasındaki ilişki	10
Kuvvetler ayrılığı	11
Alıştırma 2	11
Bangalor İlke 1.1	12
Vaka çalışması: Bayan White.....	13
Vaka çalışması: Yardım kuruluşu	14
Bangalor İlke 1.2	15
Alıştırma 3	15
Alıştırma 4	16
Sosyal medya ve dijital güvenlik	17
Sosyal medya oyunu	17
Önemli ipuçları	18
Örnekler.....	19
Alıştırma 5	21
Örnek: Facebook.....	21
Vaka çalışması: Hâkim Sheen	22

Bangalor İlke 1.3.....	23
Vaka çalışması: hediye sepeti	23
Bangalor İlke 1.4.....	25
Bangalor İlke 1.5.....	26
Örnekler.....	27
Vaka çalışması: Hâkim Onani	27
Etik sorunlar.....	29
İLKE 2. TARAFSIZLIK	31
Bangalor İlke 2.1.....	32
Objektif tarafsızlık.....	32
Alıştırma 6	32
Alıştırma 7	33
Siyasi faaliyet.....	35
Alıştırma 8	35
Alıştırma 9	36
İstisna ve Özen İçeren Bir Kelime: Siyasi Faaliyet.....	37
Bangalor İlke 2.5.....	37
Alıştırma 10	37
Vaka çalışması: Arkadaş ve eski meslektaş	38
Vaka çalışması: Konuşma	39
Öznel tarafsızlık	40
Bilinçsiz önyargı	40
Yaygın bilişsel önyargılar	41
Çıkar çatışması.....	43
Alıştırma 11	44
Ne yediğinize dikkat edin	45
İLKE 3. DÜRÜSTLÜK.....	47
Örnekler.....	48
Bangalor İlke 3.1 ve 3.2.....	49
Kültürel çeşitlilik	50

Vaka çalışması: Hâkim McKenzie	51
Vaka çalışması: Hâkim De Souza	54
İLKE 4. MESLEĞE YARAŞIRLIK	57
Alıştırma 12	58
Alıştırma 13	59
Alıştırma 14	60
Sosyal misafirperverlik ve sosyal etkinliklere katılmak	61
Alıştırma 15	62
Vaka çalışması: Bahçe partisi	63
İLKE 5. EŞİTLİK	65
Alıştırma 16	66
Bangalor İlke 5.2	67
Bangalor İlke 5.3-5.5	68
Alıştırma 17	69
Cinsiyete ilişkin daha geniş konular	70
Vaka çalışması: Eğitim	71
Vaka çalışması: Taraflı karar	72
Kısa senaryolar	72
Cinsiyete ilişkin konularda daha ileri çalışma	73
İLKE 6. EHLİYET VE ÖZEN	75
Alıştırma 18	76
Mahkemedeki hâkime tavsiye	77
Bangalor İlke 6.3-6.4	78
Hâkimlerin Eğitilmesine İlişkin İlkelerine Dair IOJT Deklarasyonu	78
Alıştırma 19	79
ÖZET	81
EK I. SOSYAL MEDYA TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ	83
EK II. CEVAPLAR	89

SUNUŞ

Yüksek mahkemeler, sadece dava dosyalarının okunduğu yerler değildir. Bunun ötesinde demokratik değerlerin, hukukun üstünlüğünün ve insan haklarının güvencesi olmak da yüksek mahkemelerin sorumluluğudur. Yüksek mahkemenin yargı yönetiminden asli olarak sorumlu olması, hukuk geleneklerindeki farklılıklar nedeniyle her zaman açık anayasal veya yasal bir düzenlemeye dayanmasa da tarihten gelen ve işin doğasından kaynaklanan bir yükümlülüktür. Bu sorumluluğun bilinciyle Yargıtay son yıllarda etik, şeffaflık ve adalet yönetimi konularında önemli reformlar yapmış, yurt içinde ve yurt dışında bunun olumlu yansımaları olmuştur.

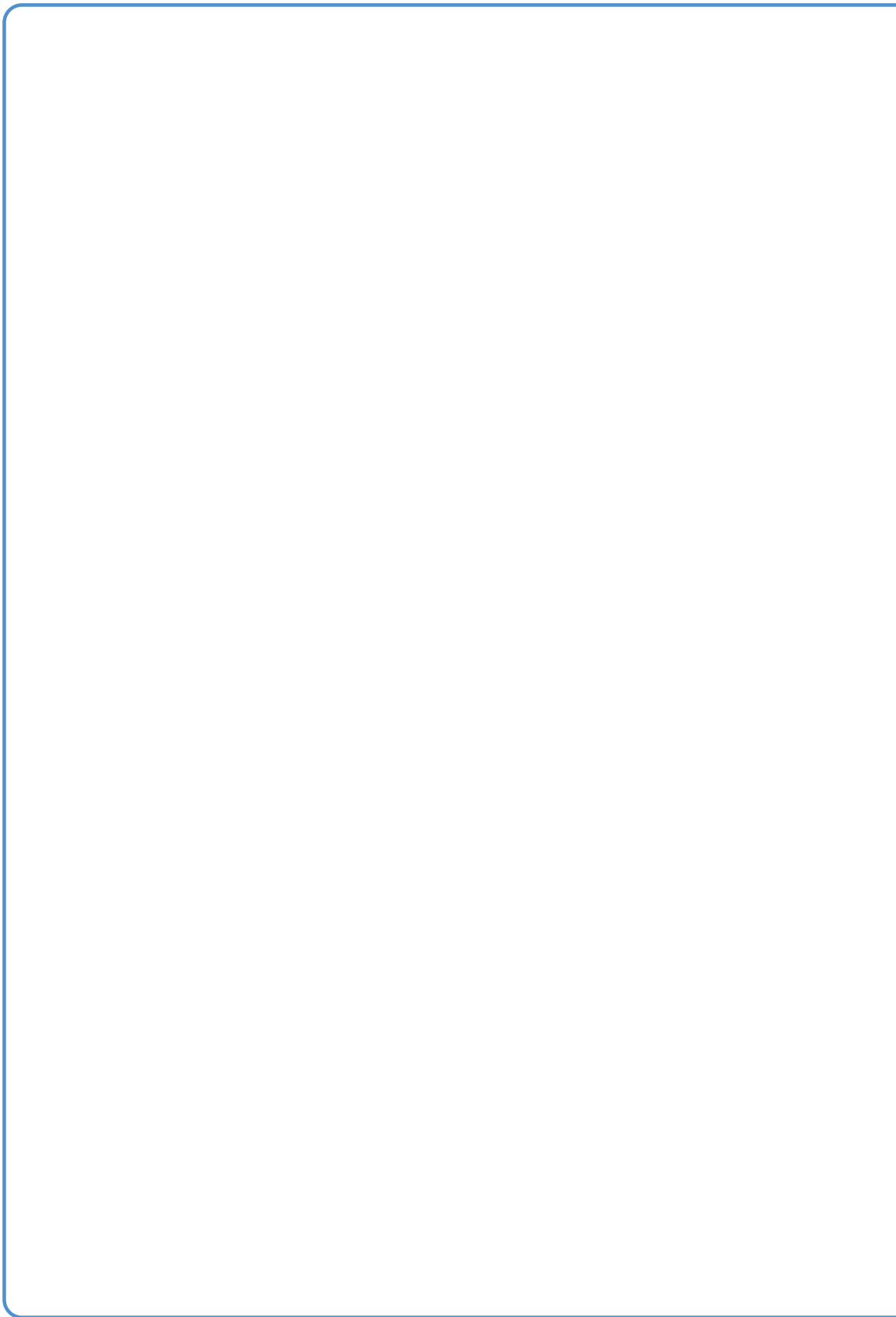
Yapılan önemli reformlardan biri de 2017 yılında “Yargıtay Etik, Şeffaflık ve Güven Projesi” kapsamında, yüksek standartları temsil eden bir yargı etiği sistemi kurulmasıdır. Bu sistem, Yargıtay Yargı Etiği İlkeleri’nin “Başlangıç” kısmında açıkça belirtildiği üzere Bangalor Yargı Etiği İlkeleri’ne dayalıdır. Dolayısıyla Yargıtay Etik İlkeleri’nin yorumlanması ve uygulanması da hiç şüphe yok ki kabul edilen bu sisteme göre olacaktır. Yargıtay Yargı Etiği Danışma Kurulu’nun bugüne kadar verdiği kararlarda sıklıkla Bangalor Yargı Etiği İlkeleri’ne, Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin Yorumu’na, Birleşmiş Milletlerin ilgili kurumlarının konuya ilişkin yayımladıkları rehber ilkeler ile diğer yayınlarına, ayrıca karşılaştırmalı yargı sistemlerinin aynı yöndeki uygulamalarına atıflar yapılması, bu yorum ve anlaşılış şeklinin somut bir göstergesidir.

Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin yaygınlaştırılması ve doğru bir şekilde anlaşılması amacıyla BM Yargıda Dürüstlük Küresel Ağı çalışmaları kapsamında geliştirilen eğitim materyallerinden bir tanesi de “Yargısal Davranış ve Etik-Kendi Kendine Öğrenme Kursu” kitabıdır. Yargı etiğine ilişkin insanlığın ortak değerlerini yansıtmayı hedefleyen ve yargı etiğine ilişkin güncel sorunları cesaretle ele alan bu eserin Yargıtay’ın evrensel yargı etiği ilkelerini yaygınlaştırma çabalarına katkılar sağlayacağına inanıyorum.

Böylesine önemli bir temel eğitim kitabını Türkçeye çevirerek, hukuk sistemimize kazandıran Yargıtay Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Dr. Mustafa Saldırım ile tercümanımız Sayın Fulya Batur’u kutlar, başarılı çalışmalarından dolayı kendilerine teşekkür ederim.

Bu eserin hukukçulara yararlı olmasını temenni ederim.3.3.2023

Mehmet AKARCA
Yargıtay Başkanı

TEŞEKKÜR

Bu kurs Jeremy Cooper tarafından hazırlanmıştır (UNODC danışmanı). Kitap Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi Doha Deklarasyonunun Uygulanması Küresel Programı tarafından Oliver Stolpe danışmanlığında geliştirilmiş ve Roberta Solis Ribeiro Martins ile Tatiana Balisova tarafından koordine edilmiştir.

UNODC, Yargı Etiği Eğitim Araçları Paketi'nin geliştirilmesi için pilot bölge olmayı kabul etmiş olup önemli geri bildirim ve girdi sağlayan ilk yargı sistemlerine olan takdirini ifade eder: Belize; Brezilya; Kosta Rika; Ekvador; Mikronezya Federal Devletleri; Gine; Honduras; Jamaika; Kenya; Madagaskar; Mauritius; Mozambik; Pakistan; Panama; Portekiz; Ruanda; Solomon Adaları; İspanya; Tunus; Uganda ve Zimbabve.

Değerli yardımları için Yargıda Dürüřlük Küresel Ağı Danışma Kuruluna teşekkür ederiz: Sayın Adrian Saunders; Sayın Duro Sessa; Sayın Mesut Bin Muhammed Alameri; Sayın Maria Thereza Moura; Sayın Zainun Ali; Sayın Kashim Zannah; Sayın Dr. Nihal Jaywickrama; Sayın José Igreja Matos; Sayın Lynne Leitch; ve Sayın Diego García-Sayán.

Ayrıca, metnin çeşitli taslak bölümlerini inceleme konusunda zamanlarını verip uzmanlık sağlayan Yargıda Dürüřlük Küresel Ağı katılımcılarına da teşekkür ederiz: Sayın Jerome Abrams; Sayın Linda Dobbs; Sayın Leonel Gonzales; Sayın Vanja Karth; Sayın Murray Kellam; ve Sayın Otilia Pacurari.

“ Bağımsız yargımız olabildiği sürece insanların önemli çıkarları güvende olacaktır.”

*John Rutledge,
Yüksek Mahkeme Başkan Yardımcısı, Birleşik Devletler Yüksek Mahkemesi, 1795*

“Hâkim olmak, bir doktor ya da bilim insanı olmak kadar güzel ve ilgi çekicidir. Hâkimlik mesleği, kişisel ve mesleki haysiyeti, kişisel dürüstlük erdemi, kusursuz geçmişi, profesyonel ve pratik bilgisi, sosyal ve aile olgunluğu, kanunla ve hâkimlerin vicdanlarıyla oluşturulan her kural bakımından tam sorumluluk alamayan kişiler için iyi bir kariyer değildir.”

*Profesör Andrzej Rzeplinski,
Polonya Anayasa Mahkemesi Başkanı, 2015*

GİRİŞ

Gerçek veya algılanan olup olmadığına bakılmaksızın yargıda dürüstlük eksikliği hukukun üstünlüğüne duyulan güvene karşı gerçek bir tehdit oluşturur. Bu bağlamda, yargıda dürüstlüğü artırmak ve sürdürmek tüm dünyadaki hâkimlerin temel yükümlülüğü ve Doha Deklarasyonu'nun Uygulanmasına Yönelik UNODC Küresel Programı'nın ayrılmaz bir parçasıdır.

Küresel Program kapsamındaki Yargıda Dürüstlük girişimi, Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'nin 11. Maddesine uygun olarak yargıda dürüstlüğü güçlendirme ve yargı alanındaki yolsuzluğu önleme konularında tüm dünyadaki yargı organlarına destek vermeyi amaçlar. Bu amaçla girişim, hâkimlerin birbirleriyle iyi uygulamaları paylaşacakları, birbirlerinden öğrenecekleri, birbirlerine destek sağlayacakları, bilgi birikimlerini ve araçlarını geliştirmek üzere güçlerini birleştirecekleri bir hâkim platformu olan Yargıda Dürüstlük Küresel Ağı'nın kurulmasını kolaylaştırmıştır. Bu Ağı kurulması, yargıda dürüstlüğü güçlendirme konusunda hâkimlerin ve diğer yargı paydaşlarının birlikte çalışabilmeleri için alan oluşturma açısından tarihi bir dönüm noktasını temsil eder ve Nisan 2018'de Viyana'da gerçekleştirilen Yargıda Dürüstlük Küresel Ağı'nın resmi açılışında birçok katılımcı tarafından tekrarlanan bir mesaj oluşturur.¹

Açılış etkinliğinin yanında, 2016-2017 yıllarında gerçekleştirilen yedi bölgesel hazırlık toplantısında ve 2017 yılında 1000'den fazla katılımcıya iletilen çevrimiçi ankette Yargıda Dürüstlük Küresel Ağı'nın öncelikli alanlarından birinin, yargıda dürüstlük konusunda hâkimlere verilen eğitimi güçlendirmek olduğu belirtilmiştir.

Bu nedenle, UNODC büyük oranda kabul edilmiş olan Bangalor Yargı Etiği İlkeleri ile Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin 11. maddesinin uygulanmasına ilişkin gerekliliklere dayanarak Yargı Etiği Eğitimi Paketi geliştirmeye karar vermiştir. Bu paketin hedefi, farklı yargı sistemlerine kolaylıkla uyarlanabilir olmak, ayrıca hâkimlerin iş ve özel yaşamlarında uygulayacağı Bangalor İlkeleri ve bu ilkeler ile ilgili konularda hâkimlere derin bir anlayış kazandırmaktır.

Yargı Etiği Eğitimi Paketi şu araçlardan oluşmaktadır:

- Yargı etiği ile etik davranışların çeşitli yönlerine ilişkin ve geniş çapta uygulanabilen etkileşimli (interaktif) uzaktan öğrenim kursu.
- Çevrimiçi kursu tamamlayamayanlar için uzaktan öğrenmenin temel özelliklerini taşıyan, metne ilişkin kendi kendine "çevrimdışı" (offline) öğrenme kursu.
- İdeal olarak, öncelikle katılımcıların uzaktan öğrenme veya kendi kendine öğrenme kurslarını tamamladıktan sonra, ulusal eğitimcilerin bir eğitici kitabına göre kendi eğitim kurslarını tasarlamaları ve geliştirmeleri.

Bu eğitim araçları, bunları pilot olarak test etmeyi kabul eden ve bu araçlara bağlı olarak ulusal/ bölgesel eğitim faaliyetlerini başlatan yargı sistemleriyle gerçekleştirilen bir dizi danışma süreci

¹ Küresel Ağ ve faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi için www.unodc.org/ji.

sonunda geliştirilmiştir. Yargıda Dürüstlük Küresel Ağı bağlamında çok sayıda diğer paydaşlar ve ortaklar da bu araçlara ilişkin değerli yorumlar yapmışlardır.

Araçları ilk defa kullanacak katılımcı “hedef grubun”, yeni veya yakın zamanda göreve atanmış hâkimlerden oluşması tahmin edilmekle birlikte, kıdemli baş hâkimlerin de bu kursu kendi kendilerine almak isteyebilecekleri durumlar da olabilir. Böyle bir yaklaşım, Bangalor İlkeleri'nin 2002 yılında hazırlanan ilk taslağında Yargıda Dürüstlük Grubunun savunduğu “kıdemli hâkimler ilkelerin yaygınlaştırılmasında örnek olmalıdır” görüşünü yansıtmaktadır. Böylece kıdemli yargı üyeleri, kursun etkili olması amacıyla önemli yetkileriyle katkı sağlayabilecek, aynı zamanda daha genç meslektaşlarının yüz yüze kaldığı muhtemel etik ikilemler hakkında rehberlik yapacak, bunun yanında kendi yargı çevrelerindeki muhtemel ortaya çıkabilecek yargı etiği ilkelerinin ihlallerini inceleyebileceklerdir.

Bu kendi kendine öğrenme kursu mümkün olduğu ölçüde uzaktan öğrenme kursunun içeriğini yansıtmakta olup uzaktan öğrenme araçlarını kullanmayı tercih etmeyen hâkimlere veya uzaktan öğrenmenin teknik olarak zor olduğu ortamlara yönelik hazırlanmıştır. Bu kursun temel amacı hâkimlerin yargı görevlerini yerine getirirken ortaya çıkacak potansiyel etik ikilemleri çözmek için Bangalor Yargı Etiği İlkeleri ile onun yorumunu etkili bir şekilde uygulayacak gerekli nitelikleri kazandırmaktır. Kuramsal bölümlerin yanı sıra kurs uygulamalı egzersizleri, vaka çalışmalarını, video linklerini ve konuya ilişkin diğer kaynakları içerir.

Bu kursu tamamlamalarının ardından kullanıcılara final testini tamamlayıp kurs tamamlama belgesi almak için UNODC'nin uzaktan öğrenme platformunu kullanmaları tavsiye edilir.

Uzaktan öğrenme veya kendi kendine öğrenme kursunun tamamlanmasının ardından yargı sistemlerine bu eğitimin devamı niteliğinde, eğitici kitabına bağlı yüz yüze eğitim tavsiye edilir. Yüz yüze eğitim, hâkimlerin edinilen bilgileri uygulamalarını, derinleştirmelerini ve yargı etiği konusunu mevcut iç hukuktaki etik kurallara ve yerel hukuki çerçeve içeriğine dâhil etmeyi amaçlamaktadır.

> Eğitim araçlarının nasıl kullanılacağına ve nasıl bir araya getirileceğine dair daha fazla bilgi için: http://www.unodc.org/ji/en/judicial_ethics.html adresini ziyaret edebilirsiniz.

ÖĞRENİM KAZANIMLARI

Kursu tamamladığınızda şu bilgi ve becerilere sahip olacaksınız:

- Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin kaynakları, amacı ve içeriği ile ilgili konular ve bunların bir hâkim olarak iş ve özel yaşantısında uygulanması hakkında derin bir anlayış.
- Hem işyerinde hem işyeri dışında yargısal davranışlar ile etik sorunlar ortaya çıktığında bunları anlama yeteneğini artırmak ve bunlarla bağlantılı sorunlarla baş etme konusunda yardımcı olacak çeşitli yöntemler.
- Sosyal medya ve yargı etiği arasındaki ilişki hakkında temel anlayış.
- Hâkim olarak çalışmalarınızı etkileyebilecek çeşitli bilişsel önyargılar hakkında farkındalık ve bu önyargılarla başa çıkmaya yönelik muhakeme becerileri.

KISA GİRİŞ TESTİ

Kendi kendine öğrenme kursuna başlamadan önce, konuya ilişkin şu anda sahip olduğunuz bilgiyi ölçmek amacıyla aşağıda yer alan 10 soruyu cevaplamanızı istiyoruz. Lütfen soruları cevaplarken hiçbir kaynaktan yardım almayın. Aşağıdaki sorularda bulunan bütün konular daha sonra anlatılacaktır.

1. Bangalor İlkeleri nelerdir?

2. Bangalor İlkeleri'nin temelini oluşturan altı değeri yazabilir misiniz?

3. Bangalor İlkeleri'nin hukuki niteliği nedir?

4. Yargıda Dürüstlük Grubu nedir?

5. Hâkim, eşinin avukatlık yaptığı bir davaya bakmalı mıdır?

Evet, ama...

Hayır

6. Hâkimlik yemini Bangalor İlkeleri'ni içermek zorunda mıdır?

Evet, ama...

Hayır

7. Bir hâkim gece kulüplerine gidebilir mi?

Evet, ama...

Hayır

8. Bir hâkim gizli cemiyetlere veya topluluklara üye olabilir mi?

- Evet, ama...
- Hayır

9. Tokluk-açlık durumu, duruşma sırasında bir hâkimin tarafsızlığını etkiler mi?

- Evet, ama...
- Hayır

10. Bir hâkimin beden dili, hâkimin reddi için gerekçe oluşturur mu?

- Evet, ama...
- Hayır

TEMEL BELGELER

Bu kursta kullanılan temel belgeler:

- Bangalor Yargı Etiği İlkeleri (2002)
- Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin Yorumu (2007)

Kurs boyunca bu belgeleri yoğun bir biçimde kullanmanız gerekecektir.

Yardımcı belgeler:

- Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi 11. Madde için Uygulama Rehberi ve Değerlendirme Çerçevesi
- Bangalor Yargı Etiği İlkeleri'nin Etkili Biçimde Uygulanması için Tedbirler
- Yargı Bağımsızlığı Temel İlkeleri
- Yargı Bağımsızlığı Temel İlkeleri'nin Etkili Biçimde Uygulanması için Usuller

> Bütün temel dokümanları Birleşmiş Milletler'in resmi dillerinde <https://www.unodc.org/ji/en/core-documents.html> de bulabilirsiniz.

Ayrıca kendi yargı sisteminizdeki yargı etiği ilkelerine ve düzenlemelere başvurabilirsiniz, bunları uluslararası standartlar ile karşılaştırabilirsiniz.

BANGALOR YARGI ETİĞİ İLKELERİ

Bangalor Yargı Etiği İlkeleri hâkimler için etik davranış standartları oluşturmayı amaçlar. Bunlar, görev yaparken hâkimlere rehberlik etmek ve Birleşmiş Milletlerin bütün üye ülkelerindeki yargı sistemlerine yargısal davranışlara ilişkin bir çerçeve sağlamak üzere oluşturulmuştur.

Ayrıca bu ilkeler yürütme üyeleri, yasama, avukatlar ve toplumun yargı görevini daha iyi anlamalarına yardımcı olmak ve topluma yargı performansını ölçecek ve değerlendirecek bir standart da sağlar. Bangalor İlkelerinin Yorumu ise bu ilkelerin daha iyi anlaşılmasını amaçlar.

“ Bu ilkeler ortak bir amaç için birlikte çalışan ulusal ve uluslararası hâkimler tarafından oluşturulmuştur. Bu ilkeler sadece yargı kurumlarını etik açıdan güçlendirmeye yardımcı olmamalı, aynı zamanda bu ilkelerin yargı organları tarafından uygulanması yoluyla yargı kurumlarının bağımsızlığının güçlendirilmesine de yardım etmelidir.

Hâkim Weeramantry, Yargıda Dürüstlük Grubu Başkanı, 2002-2017

Tarihçe

2000 yılının başında, ilk olarak 4’ü Afrika’dan ve 4’ü Asya’dan sekiz Yüksek Mahkeme Başkanından oluşan Yargıda Dürüstlük Grubu, Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Küresel Programının desteğiyle Viyana’da toplanmıştır.

Dünyanın kıdemli yargıçlarının temsilcileri olarak Grup, bölgesel farklılıklara bakmaksızın yargı görevinin her yerde yerine getirilmesi sırasında uygulanması gereken yargısal davranış kuralları ve etik ilkelerin tanımlanarak belirlenmesine ilişkin bir sürecin başlatılması konusunda girişimde bulunmaya karar vermiştir.

Bundan sonraki 20 ayda taslak ilkeler, 75’ten fazla ülkenin kıdemli hâkimleri arasında yaygınlaştırılmış ve tartışılmıştır.

Son olarak, Kasım 2002’de ilkeler aşağıdaki şekilde kesin olarak belirlenmiştir:

- Bağımsızlık
- Tarafsızlık
- Dürüstlük
- Mesleğe yaraşırılık
- Eşitlik
- Ehliyet ve özen

Bangalor İlkeleri olarak bilinen bu İlkeler “hükümet temsilcileri tarafından hazırlanmadan Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen ve onaylanan ilk belge” olarak Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu tarafından Nisan 2003’te kabul edilmiştir. Bugün de bu özelliğini korumaktadır.

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (EKOSOK)² 1985 tarihli Birleşmiş Milletler Yargı Bağımsızlığı Temel İlkelerinin daha gelişmiş hâlini temsil etmesi ve tamamlayıcısı olması nedeniyle Bangalor İlkelerini tanıyan Kararı Temmuz 2006’da kabul etmiştir.

² EKOSOK hakkında daha fazla bilgi için <https://www.un.org/ecosoc/en/home>

EKOSOK, devletleri yargı etiği ilkeleri bakımından kurallar geliştirilirken veya gözden geçirilirken bu İlkeleri göz önünde bulundurmaları için kendi yargı sistemlerini teşvik etmeye davet etmiştir.

Geniş istişareler ve bir uzmanlar grubu toplantısının ardından Yargıda Dürüstlük Grubu UNODC'nin desteğiyle detaylı olan Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin Yorumunu 2007'de yayınlamıştır.

2010'da Yargıda Dürüstlük Grubu "Uygulama Tedbirleri" olarak da bilinen Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin Etkili Biçimde Uygulanması için Tedbirleri kabul etmiştir.

Bu İlkelerin hukuki niteliği nedir?

- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu 2003'te bu İlkeleri üye ülkelerin dikkatine sunmuştur. İlkeler 2006'da EKOSOK tarafından kabul edilmiştir.
- İlkeler, hükümet temsilcileri tarafından hazırlanmadan Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen ve onaylanan ilk belgedir.
- Bu İlkeler dünyadaki yargı kurumlarına kılavuzluk yapmak amacıyla geliştirilmiş olup doğrudan zorunlu olarak uygulanması gereken davranış standartları oluşturmayı amaçlamaz ve yasal olarak bağlayıcı değildir. Bu İlkeler, 75'ten fazla üye ülkeden yüksek mahkeme başkanları ile kıdemli yargıçlarının katıldığı kapsamlı bir görüş alışverişi sonucu ortaya çıkmıştır.

Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi ile Bağlantısı

Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi (UNCAC)³ Birleşmiş Milletlere üye ülkeler tarafından müzakere edilen çok taraflı bir anlaşma olup Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) tarafından eşgüdümü sağlanmaktadır.

Sözleşme hukuki olarak bağlayıcılığı olan yolsuzlukla mücadeleyle ilişkin uluslararası bir anlaşmadır. Bangalor İlkelerinin temelini oluşturan fikirlerin daha fazla pekiştirilmesini sağlar.

Madde 11. Yargı ve soruşturma hizmetlerine ilişkin tedbirler:

1. Yargı bağımsızlığını ve yolsuzlukla mücadeledeki önemli rolünü göz önünde bulundurarak her taraf devlet, kendi hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak ve yargı bağımsızlığına zarar vermeden yargı üyeleri arasındaki dürüstlüğü güçlendirmek ve yolsuzluğa neden olacak fırsatları önlemek için tedbirler alır. Buna benzer tedbirler yargı üyelerinin davranışlarına ilişkin kuralları içerebilir.

³ UNCAC hakkında daha fazla bilgi için <http://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html>

Hâkimlik yeminleri Bangalor İlkelerine ne kadar uygun olmalıdır?

Bir hâkimin mesleğe atanması üzerine ettiği hâkimlik yemini bütün dünyada uygulanan bir standarttır. Bu yeminler hangi ölçüde Bangalor Yargı Etiği İlkelerine benzemelidir?

Her kıtadan bazı yemin örneklerini aşağıda yer alan alıştırmada görebilirsiniz.

E1 Alıştırma 1

Her yeminin bu ilkelerin kaç tanesini kapsadığını belirleyin. Soldaki yeminleri, sağdaki Bangalor İlkelerinin vurguladığı değerlerle eşleştirin.

Adalet yönetiminde insanlara saygılı olacağıma, yoksulun ve zengin haklarına eşit şekilde yaklaşacağıma ve Anayasa ile bana verilen bütün görevleri dürüstlük ve tarafsızlıkla yerine getireceğime yemin ederim.		Eşitlik, Ehliyet ve Özen. Bahreyn
Yargı görevlerimi Anayasa ve hukuka uygun olarak yerine getireceğime yemin ederim.		Bağımsızlık, Tarafsızlık, Dürüstlük, Mesleğe Yaraşırılık, Ehliyet ve Özen. Burundi
Görevlerimi doğruluk, tarafsızlık ve bağımsızlıkla yerine getireceğime, müzakereleri gizli olarak yapacağıma ve her zaman dürüst davranacağıma yemin ederim.		Bağımsızlık, Tarafsızlık, Eşitlik, Ehliyet ve Özen. Birleşik Devletler
İnsanlar arasında adaleti sağlayacağıma, krallığın kanunlarına ve düzenlemelerine uyacağıma (Yüce Tanrı huzurunda) yemin ederim.		Tarafsızlık, Dürüstlük, Mesleğe Yaraşırılık, Ehliyet ve Özen. Rusya Federasyonu
Görevlerimi dürüst ve vicdanlı bir şekilde yerine getireceğime, adaleti sağlayacağıma, sadece hukuka uyacağıma ve bir hâkim olarak tarafsızca, adil olarak ve vicdanımla hareket edeceğime yemin ederim.		Ehliyet ve Özen. Karadağ

Devam etmeden önce, sizden sürekli gelişen dünyada etkili bir yargı sisteminin anayasal önemine ilişkin dört önemli hukukçunun görüşleri hakkında düşünmenizi istiyoruz.

“Bağımsız ve dürüst bir yargı ile güvence altına alınmadıkça Anayasa ile vatandaşlara verilen haklar yalnızca bir sabun köpüğü gibidir, hiçbir değeri yoktur.”

*Andrew Jackson,
Birleşik Devletler Başkanı, 1767-1845*

“Güney Afrika’da sahip olduğumuz kapsamlı anayasal hükümleri içermeyen yargı sistemlerindeki hâkimlerin, açık ve demokratik bir toplumun temel değerlerini canlı tutmaya yönelik adım attıklarını gördükçe, mesleğimizle gurur duyuyorum.”

*Albie Sachs,
Güney Afrika Anayasa Mahkemesi, 1994-2009*

“Otuz veya kırk yıl önce yargılama konusu olmayan, ancak bir hâkimin bugünkü dünyada karşılaşılabileceği, bazı yeni ve gelişen konular vardır.”

*Desirée Bernard,
Karayipler Mahkemesi, 2005-2014*

“Kanunlarda yer alan bütün mekanizmalar ve güvenceler ile adaletin yerine getirilmesine ilişkin kurallar, yargıda dürüstlük olmadan anlamsız olacaktır.”

*Walter Samuel Nkanu Onnoghen,
Nijerya Yüksek Mahkeme Başkanı, Yargıda Dürüstlük Küresel Ağı Açılış Konferansı, 2018*

İLKE 1

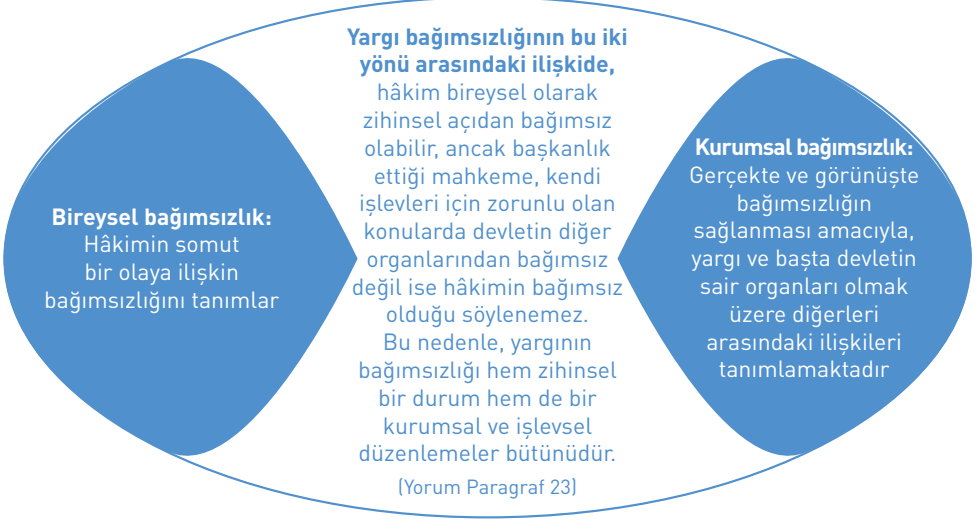
YARGI BAĞIMSIZLIĞI

Bangalor İlkelerinin birincisi şu şekildedir:

Yargı bağımsızlığı, hukukun üstünlüğünün ön koşulu ve adil yargılanmanın temel güvencesidir. Bu nedenle hâkim hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını savunur ve örnek biçimde temsil eder.

BİREYSEL VE KURUMSAL BAĞIMSIZLIK

Bu İlkelerin Yorumu, bireysel ve kurumsal bağımsızlık arasındaki farkı aşağıdaki şekilde açıklar:

YARGI ETİĞİ VE BAĞIMSIZLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Güney Afrika'nın çok değerli bir hâkimi ile diğer bir seçkin hâkim olan Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi emekli hâkiminin sözlerine bakalım.

“Herhangi bir ülkedeki yüksek mahkemede görev yapan bir kişi, kendi çağının rahatsız edici olayları ve tehdit edici baskısını hissetmelidir. Ülkemizi ayakta tutan kökler test edilirken verdiğimiz kararlarla orada olamazsak hâkimler olarak mesleğimizi yapmış olmayız.”

Albie Sachs,
The Strange Alchemy of Life and Law, 2009.

“Hukukun üstünlüğü hâkimlere bireysel olarak değil, sadece hâkim olarak saygı duymayı gerektirir. Biz bu saygıyı kazanmalı ve korumalıyız. Medya baskısına rağmen hukuka sıkı sıkıya bağlı kalırken daha çok çoğulcu olabilmeli ve bunları yaparken yüksek kaliteyi korumalıyız. Kısa süreli eğilimleri teşvik etmemeli ve duygusal davranmamalı ancak insancıl ve sosyal farkındalık sahibi olmalıyız. Hukuki ilkeleri geliştirirken tutarlı, açık ve korkusuz olmalıyız ancak kamu gücümüzü kullanırken kendimizi sınırlandırmalıyız.”

Lord Neuberger'in Veda Konuşması,
Yüksek Mahkeme, 28 Temmuz 2017

KUVVETLER AYRILIĞI

Yargı bağımsızlığı kavramı kuvvetler ayrılığı doktrininin bir parçasıdır. Bu doktrin nedir? Ne zaman ortaya çıkmıştır? Kim tarafından ileri sürülmüştür?

Kuvvetler ayrılığı devletin temel kurumlarının işlevsel olarak bağımsız olması ve hiç kimsenin bu kurumların görevlerinin üzerinde bir gücü olmaması fikrini ifade eder. Bu temel kurumlar yürütme, yasama ve yargı olarak kabul edilmektedir.

Bu teori ilk defa 1748 yılında basılan Kanunların Ruhu eserinde Fransız Filozof Charles-Louis de Secondat, Baron de La Brède de Montesquieu tarafından ortaya konulmuştur.

Kuvvetler ayrılığı despot yönetime karşı güvence sağlamayı ve özgürlüğü korumayı amaçlar. Montesquieu, bir gücün diğer iki gücü geçememesi için temel kurumların ayrılmasını ve birbiri ile bağlantılı olması gerektiğini belirtmiştir.

Bugün, iyi yönetim için gerekli olan kontrol ve denge sistemini güçlendirmek için kuvvetler ayrılığı daha sık önerilmektedir.

E2 Alıştırma 2

Bu İlkelerin metni, bağımsız bir hâkimin uygulayacağı bir dizi uygulama örneği sağlar. Devam etmeden önce bu konunun önemini daha geniş bir topluluğa açıklamak üzere yargı bağımsızlığı uygulamanızdan örnekler verin.

İki örnek bulup aşağıya yazmaya çalışın.

BANGALOR İLKE 1.1

Hâkim, hangi makamdan veya hangi nedenle gelirse gelsin, doğrudan veya dolaylı her türlü

İLKE 1.1

- Dış etki
- Teşvik
- Baskı
- Tehdit veya
- Müdahaleden uzak şekilde, hukuku kendi vicdani kanaatine uygun olarak ve somut gerçeklere ilişkin kendi değerlendirmesine dayanarak, yargı görevini bağımsız olarak yerine getirir.

Bangalor İlkeleri Yorumu paragraf 29 konuyu daha detaylı açıklar:

“Mahkemeyi etkilemek için yapılacak tüm girişimler, aleni olarak duruşma salonunda ve yalnızca davanın tarafları veya avukatları tarafından yapılmalıdır. Hâkim, mahkeme dışından kişilerin mahkemede görülmekte olan konulara ilişkin kararını etkileme çabalarına zaman zaman maruz kalabilir. Bakanlar, siyasi kişilikler, resmi görevliler, gazeteciler, aile veya tüm diğer kişiler dâhil olmak üzere, hangi kaynaktan gelirse gelsin bütün bu çabalar kesin şekilde reddedilmelidir. Yargı bağımsızlığını hedef alan bu tehditler, anlaşılması oldukça güç ve ince bir zekâ ürünü olarak bazen bir hâkimin belirli bir vakaya yaklaşım biçimini etkileme veya yalakalık yaparak hâkimin gözüne girme girişimleri şeklinde de olabilir. Hâkimi doğrudan veya dolaylı olarak etkilemek amacıyla dışarıdan yapılan tüm girişimler reddedilmelidir. Özellikle, bu girişimlerin reddedilmesine rağmen tekrar ettiği durumlarda, hâkim konuyu yetkili makamlara bildirmelidir. Hâkim, aile, sosyal veya siyasal ilişkilerinin herhangi bir yargısal kararı etkilemesine izin vermemelidir.”

C Vaka Çalışması: Bayan White

Senaryo

Bayan White'in dâhil olduğu bir vaka önünüze geliyor. Kısmen kötü zaman yönetiminiz ve kısmen de diğer dış etkenlerin etkisiyle dava uzun süreden beri derdesttir. Dava onun için çok önemli olduğundan ve erteleme onu çok strese soktuğundan Bayan White ciddi bir hayal kırıklığına uğramış.

Bayan White davasının uzun süreden beri karara bağlanmaması nedeniyle parlamento üyesine şikâyetinde bulunuyor. Milletvekili de onunla aynı görüşte ve davayı hızlandırmak için uğraşmaya karar veriyor. Bu amaçla seçmeni olan Bayan White'in adına bir mektup yazarak mevcut durumu dikkatinize sunuyor. Ehliyetiniz konusunda ortaya çıkan şüpheler ve hızlı olmamanız konusunda size eleştiride bulunuyor. Mektubun birer kopyasını da mahkeme başkanına ve mahkeme yöneticisine gönderiyor. Sizden konunun hızlı bir şekilde çözülmesini istiyor, aksi takdirde mahkeme başkanına ve ehliyetsiz hâkimlerin görevden alınmasından ve disiplinden sorumlu yetkili makama resmi bir şikâyetinde bulunacağını belirtiyor.

Sorular

Bu vaka çalışmasındaki olgular hakkında birkaç dakika düşünmenizi ve aşağıdaki soruları cevaplamanızı istiyoruz. Bir veya birden fazla cevap doğru olabilir. Ek II'deki ek açıklamaları okuyabilirsiniz.

1. Bu vaka çalışması özellikle altı değerden üçünü içeriyor. Bunlar hangileridir?

☐ Bağımsızlık	☐ Mesleğe yaraşırılık
☐ Tarafsızlık	☐ Eşitlik
☐ Dürüstlük	☐ Ehliyet ve özen

2. Yorumun özellikle aşağıda yer alan paragraflarından hangileri bu vaka çalışması ile ilgilidir?

- 29 34 38 44 100 137 207

3. Parlamento üyesinin mektubuna cevap verilmesi gerekiyorsa bu cevabı aşağıdakilerden kim vermelidir?

☐ Görevli hâkim olarak siz	☐ Mahkeme Yöneticisi
☐ Yüksek Mahkeme Başkanı	☐ Mahkeme Başkanınız

C Vaka Çalışması: Yardım Kuruluşu

Sorular

Diğer vaka çalışması ile devam etmeden önce, aşağıdaki soruları cevaplayın:

1. Yorumun hangi paragrafı gizli topluluklara üyeliği kapsamaktadır?

 127

 115

 117

2. Yorumdaki hangi paragraf kararı etkilemeye yönelik her türlü girişimin reddedilmesi gerektiğini ifade eder?

 31

 29

 35

Senaryo

Yardım kuruluşunun üyesisiniz. Ayrıca aynı kuruluşun üyesinin taraf olduğu bir davanın hâkimisiniz. Bu kişi, yanınıza gelip özür dileyerek sizinle bir borcun ödenmesini içeren davanın hukuki yönleri hakkında konuşmak istiyor. Yasal durum şu şekilde: Kişi davayı kaybederse şirket iflas edecek, önemli miktarda kişisel ipotekli taşınmazını kaybedecek ve 200 çalışan da işten çıkarılacak. Davanın diğer tarafında ise borç veren ve borcun hiç ödenmemesi ya da geç ödenmesinden pratikte önemli şekilde etkilenmeyecek ticari bir banka var.

Temel sorunlar

Ek II' de yer alan modele bakmadan önce vaka çalışmasında ortaya çıkan temel sorunları yazın.

BANGALOR İLKE 1.2

- Hâkim, genel olarak toplumla ve özellikle karara bağlayacağı ihtilafın tarafları ile ilişkilerinde bağımsız olmalıdır.

İLKE 1.2

E3 Alıştırma 3

Kendi yargı sisteminizde bu ilkenin kötüye kullanımına ilişkin beş örnek düşünün ve aşağıya yazın:

Düşünceler

Bu ilkenin muhtemel kötüye kullanılmasına ilişkin düşünceler aşağıdaki soruların ortaya çıkmasına neden olur:

Hâkim tam bağımsızlık ile diğerlerinin yaşamlarına ilişkin keskin bir farkındalık ve anlayış arasında uygun bir denge kurmayı sağlamak için ne kadar ileri gitmelidir?

Şair John Donne bu ikilemi 400 yıl önce ölümsüz sözlerle lirik bir şekilde aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

*"Hiç kimse bir ada değildir,
Ne de kendisi bir bütün,
Her insan ana karanın bir parçası,
Okyanusun damlasıdır."*

Hâkim genel olarak toplumla ilişkisinde bağımsız olmalıdır. Ancak hâkimin içinde yaşadığı toplumdan kendisini tamamen soyutlaması mümkün olmadığı gibi yararlı da değildir. O halde, bir hâkimden toplumdan bağımsız olması nasıl beklenebilir?

Bu ikileme ilişkin yardım almak için Yoruma bakın.

Bir hâkimin diğer insanlardan çok daha katı ve sınırlı bir yaşam ve görev sürdürmesi gerekmesine rağmen, toplumsal yaşamdan tamamen çekilerek bütünüyle ev, aile ve arkadaşlar merkezinde şekillenen özel bir hayat idame ettirmesini ondan beklemek mantıksız olacaktır.

Yorum, paragraf 31

“Hâkimin içinde yaşadığı toplumdaki kendisini tamamen soyutlaması mümkün olmadığı gibi yararlı da değildir [...]. Bir hâkim yalnızca gerçek dünyanın bilgisiyle donatılmamıştır. Modern hukukun niteliği, hâkimin “o dünyada yaşamayı, nefes alması, düşünmesi ve fikir alışverişinde bulunmasını” gerektirir. [...] Hâkimlerden sosyal değerler ve insan haklarına ilişkin geniş kapsamlı konuları ele almaları, tartışmalı ahlaki konularda karar vermeleri ve bunları gün geçtikçe çoğulcu hale gelen toplumlarda yapmaları beklenmektedir. Toplumla temasını kaybetmiş bir hâkimin etkili olma ihtimali daha azdır.”

Yorum, paragraf 32

E4 Alıştırma 4

Hâkimlerin toplumdan soyutlanmasının istenmediğini akılda tutarak, aşağıda yer alan aktivitelerden hangilerinin kabul edilebilir, hangilerinin kabul edilemez olduğunu düşünün ve arkadaşlarınızla tartışın. Senaryoları Yorumun ilgili paragraflarıyla eşleştirin. Bu paragrafların yanında 103., 109., 111., 113., 114. ve 115. paragraflarının da bütün senaryolarla ilgili olduğunu dikkat edin.

Gece saat 1’de gece kulübüne gitmek		74 76 52 156
Canlı TV programına çıkmayı kabul etmek		116
Alkol içmenin yasal olduğu ülkede, görev yaptığı semtin barında düzenli olarak içki içmek		166 167
Yerel bir etkinlikte, insanları kendisine ıslak sünger atmaya davet edecek şekilde hâkimin giyinmesi		118
Gece evsizlere sokakta yemek vermek		111 114 166

SOSYAL MEDYA VE DİJİTAL GÜVENLİK

Sosyal medyanın hepimizin hayatında meydana getirdiği etkinin çağımızın bir olgusu olduğuna ilişkin hiç şüphe yoktur. Sosyal medyanın yaygınlaşması Bangalor'un tüm İlkelerine ilişkin yeni davranış ve etik sorunlar da ortaya çıkarmaktadır. Sosyal medyanın işleyiş yöntemleri modern bir hâkimin kişisel yaşamında veya davanın hazırlık ya da yürütülme aşamalarında büyük zorluklar meydana getirir. Hâkimin sosyal medyayı nasıl ele alacağı pekâlâ davranış ve etik problemleri içerebilir.

> Günümüzde kullanılan sosyal medya terimleri hakkında daha çok şey öğrenmek için: ek 1'e bakınız.

Sosyal medya etkinliği

Sizi sosyal medyayla ilgili bazı olguları birkaç dakika düşünmeye davet ediyoruz.

1. Hangi şirket WhatsApp ve Instagram'ın sahibidir?

LinkedIn

Facebook

Youtube

2. WhatsApp ve Instagram Facebook ile veri paylaşıyor mu?

Hayır

Evet

3. Yorum Facebook kullanımını kapsıyor mu?

Hayır

Evet

4. Aşağıdaki ifade doğru mu yanlış mı?

"Facebook kayıtlı kullanıcılara profil oluşturmak, fotoğraf ve video yüklemek, mesaj yollamak, aile ve arkadaşlarla haberleşmek için kullanılan ücretsiz sosyal ağ websitesidir."

Doğru

Yanlış

Önemli ipuçları

Daha çok ilerlemeden önce, internette güvenliğinizi sağlamak için size bazı ipuçları ve pratikte yararlı olacak yardımlar sağlamak istiyoruz.

Kişisel bilgi

Sizinle ilgili hangi bilginin halka açık olduğunu araştırın. Ev adresinizin ve telefon numaranızın çevrim içi ortamda olmadığından emin olmak için her türlü çabayı gösterin.

Çevrimiçi hizmetler

Çevrimiçi hizmetlere kaydolarken mümkün olan en az gerçek bilgiyi girin. Güvenlik sorusuna izlenemez bir cevap verin (örneğin evcil hayvanınız kısmına “Özgürlük Anıtı” ismini yazın).

Sosyal medya kullanılmaması

Sosyal medyayı kullanmıyorsanız, sosyal medyayı kullananlarla konuşup kendilerini nasıl koruduklarını öğrenin veya sosyal medyayı kullanmayın(!).

Sosyal medya kullanılması

Sosyal medya kullanıyorsanız şunları yapınız:

- Gizliliğinize dikkat ediniz. Gönderilerinizi kimin görebildiğini kontrol ediniz: Arkadaşlar, arkadaşların arkadaşları, herkes? Sosyal medya hesapları yanlışlıkla herkese açık olabilir, bu nedenle görünürlüğünüzü kontrol etmek için sosyal medya ayarlarınızı dikkatli şekilde inceleyiniz. Tatil planlarınızı veya ev değişikliklerinizi yayınlamayınız. Paylaştığınız fotoğraflara dikkat ediniz. Arkadaşlarınızdan veya aile üyelerinizden fotoğraflarda sizi “etiketlememesini” isteyiniz.
- Kamusal tartışmalar ve siyasi görüşler gibi yargının tarafsızlığı konusunda halkın güvenine zarar verecek hiçbir paylaşım yapmayınız.
- Sosyal medyada kendinizi hâkim veya yargı üyesi olarak tanıtmayınız. Davalarınızı sosyal medyada tartışmayınız. Huzurunuzda gelebilecek avukatların veya taraf temsilcilerinin “arkadaşlık isteklerinin” kabulü konusunda çok temkinli davranınız.

Websiteleri ve tarayıcılar

Kullandığınız websiteleri ve tarayıcıların varsayılan ayarlarını kontrol ediniz. Gizlilik ayarlarını artırabilir misiniz? Sosyal medya profillerinizin kullanıldığı web sitelerine kaydolarken temkinli olunuz. Elektronik posta ve sosyal medya hesaplarınız için iki adımlı doğrulama olup olmadığına bakınız ve varsa onu kullanınız. Örneğin, normal şifreniz dışında size metin olarak gönderilecek bir kod veya yapılacak arama hesabınızın korunmasına yardımcı olacak ve daha güçlü bir güvenlik sağlayacaktır.

Şifre

Banka dolandırıcılığı gibi şifrelerinizin tehlike altında olabileceğine ilişkin haklı bir korkunuz varsa şifrelerinizi değiştiriniz. Her şey için aynı şifreyi kullanmayınız. Bunların tercihen “anahtar parola” niteliğinde güçlü şifreler olduğundan ve özel karakterleri, numaraları, büyük ve küçük harfleri içerdiğinden emin olunuz.

Akıllı telefonlar

Akıllı telefonlarındaki gizlilik ayarlarını artırınız. Konum hizmetlerini kapatınız. Uygulamaların bütün bağlantılarına ve fotoğraflarınıza erişmesine izin vermeyiniz. Verilerinizi saklayınız. WhatsApp, SIGNAL veya Confide gibi mesaj ve aramalar için şifre hizmetlerini kullanınız. Anti-virüs ve anti-casusluk yazılımı kullanınız. Zayıflıklarınızın belirlenmesi ve tamir edilmesi için yazılımınızı güncelleyiniz.

Kamuya açık kablosuz ağ

Genellikle şifrelenmeyen kamuya açık ücretsiz kablosuz ağ kullanırken temkinli olunuz.

Elektronik posta adresi

Birden fazla elektronik posta adresi kullanınız. Kişisel kullanımınız için isminizi içermeyen elektronik posta adresi kullanınız.

Güvenilmez kaynaklar

Rızanız olmadan gönderilen metinlere ve elektronik postalara ilişkin tehlikelere karşı temkinli olunuz. Bunları cevaplamayınız. Kaynağın güvenli olduğundan emin değilseniz ekleri açmayınız. Kredi kartı bilgileri, kullanıcı adları, şifreler gibi gizli bilgileri asla vermeyiniz. Güvenilir kuruluşlar sizden hassas bilgileri elektronik posta yoluyla istemezler.

Örnekler

Yukarıda açıklanan ipuçlarının yanı sıra, ülkenizin etik ilkeleri ile disipline ilişkin düzenlemelerinin de sosyal medya kullanımına ilişkin kılavuzlar ya da kurallar öngörebileceğinin farkında olunuz.

Çeşitli yargı sistemlerinin hâkimlerin sosyal medya konusuna nasıl yaklaştığına ilişkin düzenlemeleri hakkında aşağıdaki bazı örneklerle bakınız.

Çekya

Çek Cumhuriyeti Hâkimler Birliği, hâkimlerin sosyal medya kullanımına ilişkin aşağıdaki altı ilkeyi kabul etmiştir:

1. Gönderiler, yorumlar, fotoğraflar gibi hâkim tarafından yapılan her türlü iletişim onun bağımsızlığı veya tarafsızlığı konusunda en ufak bir şüphe doğurmamalı ve yargı görevinin saygınlığına uygun olmalıdır.
2. Hâkim, onun karar verme sürecini etkileyebileceği izlenimi doğurabilecek ilişkiler oluşturmamalıdır.
3. Hâkim devam eden yargılamalar hakkında yorum yapmaz.
4. Hâkim hukuki tavsiye vermez.
5. Hâkim, bir adayı diğerlerine karşı desteklemek, siyasi parti ve hareketlere "beğeni" (like) göndermek, adalete ilişkin konular dışında tartışmalı politik sorunlar hakkında görüş açıklamak gibi siyasi yargılardan kaçınır.
6. Hâkim, başlangıçta sadece sınırlı sayıda kişiye yönelik olarak iletişimde bulunsa bile bu iletişimin en son nasıl sonuçlanabileceği konusunda emin olamayacağının farkında olmalıdır.

Brezilya

Brezilya Hâkimler Birliği Hâkimlerin Sosyal Medya Kullanmasına İlişkin El Kitabı yayınlamıştır.

> [Bu kaynak yalnızca Portekizce dilindedir: http://www.amb.com.br/wp-content/uploads/2017/07/Manual-da-AMB-para-magistrados_-o-uso-das-redes-sociais_SITE_v2.pdf]

El Kitabında hâkimlere yönelik tavsiyeler şunlardır:

- Kişisel günlük yazmak için sosyal medyanın kullanılmaması
- Kişileri tanıtırmadan onların sohbete eklenmemesi
- Doğru yazım kurallarına dikkat edilmesi
- Politik olarak yanlış veya önyargılı olabilecek politik mesajlar veya duyurular yayınlamaktan kaçınılması
- Kapalı gruplarda yer alıyorsanız;
 - Politik konularda görüş açıklanmaması
 - Nefret veya şiddet içeren paylaşımlar yapılmaması
 - Çıplaklık veya alkol tüketimine ilişkin fotoğraflar paylaşılması
 - Gösteriş içeren gönderilerden kaçınılması

Amerika Birleşik Devletleri

Bazı eyaletlerin etik kuralları sosyal medya kullanımına ilişkin aşağıdaki yorumları içerir.

Idaho:

Facebook, Instagram, Snapchat... gibi çevrimiçi sosyal ağlara katılmaları yasaklanmamış olmasına rağmen hâkimler bunları kullanırken kendilerini sınırlamalı ve dikkatli olmalıdır. Hâkim, etkileşimlerde ya da yorumlarda bulunurken sözle veya görüntüde bu Etik Kuralların sınırlamalarına uymayacak şekilde kendisini tanımlamamalıdır.

New Mexico:

Hâkimler ve hâkim adayları, sosyal medya dâhil olmak üzere gelişen teknolojiyi çevreleyen konulara olağanüstü dikkat etmeye teşvik edilir ve Etik Kuralları ihlal etmemek için bu konulara en üst düzeyde dikkat göstermeleri ısrarla tavsiye edilir.

Batı Virginia:

Yargı üyelerinin şahsen, kâğıt üzerinde veya telefonla iletişim kurabilmeleri ve sosyalleşebilmelerini düzenleyen yargı etiği kuralları Facebook gibi sosyal ağlar ve internet için de aynı şekilde uygulanır.

E5 Alıştırma 5

Bangalor İlkelerinde vurgulanan altı değeri, bu değerlerin nitelikleri gereği birbiri ile keşşebileceklere ve birkaç senaryoyla ilişkilili olabileceklere akılda tutarak, her bir senaryo için en ilgili olan etik değeri seçiniz.

Hâkimin, mahkemeyi bilgilendirmeden sanığın geçmişi hakkında Google'dan araştırma yapması		Dürüstlük
Bir ülkedeki vatandaşların "dürüstlüğü" hakkında hâkimin dikkatsizce ifade ettiği görüşlerin bir davette gizlice kaydedilmesi ve çevrimiçi yayınlanması		Mesleğe yaraşırılık
Hâkimin offshore vergi cennetindeki hesap detaylarının rızası dışında ele geçirilip ulusal gazetede yayınlanması.		Bağımsızlık
Kızının 18. doğum gününde hâkimin mayolla dans ederken çekilen bir fotoğrafının Facebookta kontrolü dışında kendiliğinden yayılması.		Eşitlik
Mahkemedeki kadın personelin erkeklerden daha fazla çalıştığı görüşünü ifade eden hâkimin kurum içi elektronik postasının, erkek personel tarafından Eşitlik Komisyonuna elektronik posta ile iletilmesi.		Ehliyet ve özen
Hâkimin bir davada yazdığı kararın, diğer hâkimlerin önceki birkaç kararından kopyalanıp yapıştirilmesi suretiyle yazıldığına ortaya çıkması		Tarafsızlık

Örnek: Facebook

Bangalor İlkeleri ve Yorumu ilk kez hazırlandığında, sosyal medya henüz pek bilinmiyordu. Bu nedenle her iki belgede de sosyal medyayla ilgili bir açıklama yer almamıştı. Buna karşılık bugün sosyal medyanın etkisi yargı için gittikçe artan bir endişe oluşturmaktadır. Bunun nedeni yalnızca duruşma öncesinde, duruşma sırasında ve duruşma sonrasında davaların raporlanması ve yürütülmesini sosyal medyanın nasıl etkileyebileceği değil, aynı zamanda çok sayıdaki insan faaliyetini izleyen sosyal medyanın tüm dünyadaki varlığının bu altı ilkenin herhangi birinin ihlaline yönelik olarak bir hâkimi kırılğan konuma getirebilmesidir.

Facebook arkadaşlığına ilişkin aşağıdaki adli vakayı okuyunuz:

Hâkim ve mağdurun babası arasındaki Facebook arkadaşlığı nedeniyle bir ceza davasının adaletsiz olup olmadığına karar vermesi Teksas'ta bir istinaf mahkemesinden istenmiştir. Önyargı görüntüsüyle tarafsızlık ilkesinin zarar görmediğine karar verirken istinaf mahkemesi ayrıca şunları söylemiştir:

Hâkimlerin Facebook ve diğer sosyal medyayı kullanmalarına izin vermek, hâkimlerin arkadaşlarıyla ve tanıdıklarıyla ilişki kurma hakkında vazgeçemedikleri ya da bir keşiş hayatını yaşamaya mahkum olmadıkları görüşü ile de tutarlıdır. Aslında böyle bir durum... yargı çalışanının etkinliğini azaltacaktır.” (Yargı Etiği Komisyonu, Texas Eyalet Barosu, Op.39 (1978)). Web siteleri, hâkimlerin toplulukta aktif kalabilmelerinin bir yoludur. Örneğin, Amerikan Barolar Birliği, “sosyal medya sitelerinin kullanımı dâhil olmak üzere her türlü sosyal etkileşimin yargıçların izole edilmiş veya ulaşılamaz olarak düşünülmesini engelleyebileceğini” belirtmiştir. (ABA Op.446.)

Sosyal medyayı kullanmayı seven bir hâkime ilişkin vaka çalışmasını okuyun.

C Vaka Çalışması: Hâkim Sheen

Durum

Yüksek Mahkeme Ceza Dairesi'nden Hâkim Sheen, birden fazla sosyal medya platformunun kullanıcısıdır. WhatsApp kullanır ve birkaç yıldır Twitter, Facebook ve LinkedIn hesapları vardır.

Facebook'ta çoğunlukla ailesi, arkadaşları ve tanıdıklarından oluşan 250'den fazla “arkadaş” ile iletişim kurar. Hâkimler, savcılar ve serbest avukatlar da dâhil olmak üzere “arkadaşlık” isteklerini gönderen az sayıda meslektaşları vardır. Bazı durumlarda bunlar gerçek arkadaşlıklar olsa da çoğunlukla bu istekler konferanslar ve çalıştaylar, mahkeme ve mesleki nitelikteki benzer karşılaşmalardan sonra olmuştur. Hâkim, bu isteklerin reddetmenin kabalık olacağını düşündüğünden, çoğunu kabul eder. Hâkim özellikle Facebook'ta aktif değildir, sadece bazı zamanlar “Facebook arkadaşlarını” doğum günlerinde kutlamak veya ailesi ve arkadaşlarıyla tatil fotoğraflarını yayınlamak için kullanır.

Konu 1

Hâkimin “Facebook arkadaşlarından biri” olan savcı, hâkimin olduğu mahkemede bir dava takip eder.

Hâkim davadan çekilmeli mi?

Kararınızı verdiğinizde cevabınızı okuyun.

Konu 2

Hâkimin annesi, 50. doğum gününde çocukken üzerinde bikiniyle birlikte “Nasıl da büyümüşsün- seninle gurur duyuyorum, 50. doğum günün kutlu olsun” yazan fotoğrafı Facebook'a koyar.

Hâkim bununla nasıl başa çıkmalı?

Kararınızı verdiğinizde, cevaba ek II'den bakınız.

BANGALOR İLKE 1.3

Bir hâkim, sadece devletin yasama ve yürütme organlarının etkisinden ve bu organlarla uygunsuz ilişkilerden uzak olmamalı, aynı zamanda makul bir kişinin gözünde bu tür etkilerden ve ilişkilerden de uzak görünmelidir.

İLKE 1.3

C Vaka Çalışması: Hediye Sepeti

Sorular

Vaka çalışmasına başlamadan önce aşağıdaki soruları cevaplayın :

1. Hâkimlerin mevcut hükümete borçlu olmadığını belirten paragrafı belirleyin.

 25

 38

 40

2. Dış faktörlerin yargıyı etkilememesini belirten paragrafı belirleyin.

 27

 28

 30

Durum

Hem hukuk hem ceza davalarının duruşmalarını yapan orta seviyede yetkili bir hâkim olarak atandınız. Noel'in aile ve arkadaşlarla kutlanan önemli bir gün olduğu ülkede çalışıyorsunuz. Adil ve vicdanlı bir hâkim olduğunuza inanıyorsunuz ve kariyerinizde ilerlemekte hırslısınız. Sonunda yargıdaki en üst seviyeye gelmeyi bekliyorsunuz.

Noel tatilinden bir gün önce duruşma salonundan dairedaki odanıza dönüyorsunuz ve yiyecek, içecek ile lüks malzemeler içeren bir sepet buluyorsunuz. Sepet şehrinizdeki seçilmiş en üst siyasetçi olan validen geliyor. Arkadaşınız valinin her yıl "çok çalışın kamu görevlilerine teşekkür" olarak bu sepetleri gönderdiğini söylüyor. Diğer bütün hâkimlerin teşekkür ederek sepeti kabul ettiğini, sizin de kabul etmeniz gerektiğini belirtiyor.

Temel konular

Birkaç dakika vaka çalışmasındaki olguları düşünmenizi, ortaya çıkan temel konuları yazmanızı ve ek II'deki őablona bakmanızı istiyoruz.

BANGALOR İLKE 1.4

Hâkim, yargı görevini ifa ederken, bağımsız olarak karar vermekle yükümlü olduğu kararlar bakımından yargıdaki diğer meslektaşlarından bağımsızdır.

İLKE 1.4

Yargı bağımsızlığı, diğer hâkimlerin eylemlerinden veya tutumlarından kaynaklanabilecek aşırı etkiden kurtulmayı gerektirir. Yorum paragraf 40'a uygun olarak, bu ilke şu anlama gelir:

1. Bir hâkim bazen kuramsal bir ilke hakkında diğer hâkimden “görüş almayı” faydalı bulsa da eşit yetkiye sahip hâkimlerin görev aldığı temyiz mahkemeleri de dâhil olmak üzere yargısal karar verme, hâkimin bireysel sorumluluğudur.
2. Yargının hiyerarşik yapısı konuyla ilgisizdir
3. Herhangi bir kanun yolu işleyişi dışında bir davaya karar veren hâkimin, yargı içinden veya dışından üçüncü bir tarafın verdiği emir veya talimatlara göre hareket etmediği temel bir düşüncedir. Yargıda herhangi bir hiyerarşik yapı, derece veya seviye farkı, hâkimin dış etkilerden veya düşüncelerden etkilenmeden serbestçe karar verme hakkına hiçbir şekilde müdahale edemez.
4. Yukarıdaki ilkeler hukukun sorun içeren yeni alanlarına ilişkin hâkimler arasındaki tartışmalar, konferanslar, toplantılar ve benzerlerine karşı yasaklayıcı bir tavsiyede bulunmaz. Hâkimin bağımsızlığı korunduğu sürece, bu toplantılardaki bilgi ve deneyim alışverişi birçok kabul edilebilir sonuca sahip olabilir ve hâkimlere yararlı rehberlik sağlar.

BANGALOR İLKE 1.5

Hâkim, yargının kurumsal ve işlevsel bağımsızlığını sürdürmek ve güçlendirmek üzere, yargı görevinin ifasına yönelik güvenceleri destekler ve korur.

İLKE 1.5

Bu ilke, adaletin etkili biçimde yerine getirilmesine yönelik (yetersiz kaynaklar, destek personelinin yetersizliği, uygunsuz siyasi müdahaleler gibi) tehditlerin bilfiil ortaya çıkarılması konusunda hâkimlerin ön alıcı tedbirler alarak davranmalarını teşvik ettiğinden, bağımsızlık ilkesinin karmaşık bir görüntüsüdür, çünkü Yorumun aşağıdaki iki bölümünü okuyun ve içeriğine ilişkin düşünün.

“Hâkim herkesin bu kavramları ve yargısal sorumluluklar üzerindeki etkilerini bilmediğini kabul etmelidir. Yanlış algılar halkın yargıya olan güvenini zayıflatabileceği için yargı ve yargı bağımsızlığı konusunda halkın eğitilmesi, devlet ve devletin kurumları ile yargının kendisi bakımından önemli bir işleve sahiptir. Basın, yargı bağımsızlığını hâkimlerin davranışlarının incelenmesinden ve halka açık biçimde tartışılmasından korunması şeklinde resmedebileceğinden, halk basından yargı bağımsızlığı ilkesi hakkında bütünüyle dengeli bir bakış açısı edinemeyebilir. Bu nedenle hâkim, kamu menfaati için halkın yargı bağımsızlığının temel önemini anlamasına yardımcı olacak fırsatlardan faydalanmalıdır.”

Yorum, paragraf 44

“Hâkimin vicdan, ahlak, his ve değer sahibi bir insan olarak kendisini ahlaki açıdan görüş bildirmek zorunda hissettiği durumlar olabilir. Örneğin, ifade özgürlüğünün kullanılmasında hâkim, savaş karşıtlığını dile getirmek, enerji tasarrufu veya bağımsızlığı desteklemek ya da yoksullukla mücadele kuruluşu için fon toplamak amacıyla bir toplantıya katılabilir, pankart taşıyabilir veya dilekçe imzalayabilir. Bunlar yerel ve küresel toplum için endişelerini ifade etme biçimidir. Bu konulardan herhangi biri mahkemesine getirilirse ve tarafsızlığı makul bir şekilde sorgulanırsa hâkim, geçmiş eylemlerinin onun tarafsızlığına veya yargının dürüstlüğüne olumsuz etki edebilecek her türlü davadan çekilmelidir.”

Yorum, paragraf 140

Örnekler

Saldırı halinde yargısal sessizlik güçlü bir gelenek olarak kalmıştır. Ancak bağımsızlık ilkesini korumak amacıyla hâkimlerin ön alıcı davranmalarını daha fazla teşvik eden seçkin yargıçlar tarafından söylenen sözler vardır. Bunlardan ikisi aşağıdadır.

“Mahkemenin sosyal adaleti sağlamakdan daha yüce bir görevi veya daha önemli bir sorumluluğu yoktur.”

Hindistan Yüksek Mahkemesi

“Kamu görevlilerinin eleştirilmesi demokraside yaygın ve normaldir. Ayrıca bu şekilde bir eleştiri uygun ve doğrudur. Yasalar tarafından belirlenen sınırlar içinde hâkimler kararlarından, gerekçelerinden veya davanın yönetiminden dolayı eleştiriden muaf olmalarını beklememelidir. Ancak toplumlarımızın hepsinde yargı bağımsızlığı hukukun üstünlüğünün merkezi olduğu sürece onu korumalı ve onun için savaşmalıyız. Güçlü yargısal liderlik ve adanmışlığa ihtiyaç vardır. Hâkimler yargının ve adalet sisteminin konumunu korumak için gereken her şeyi diğerlerinden bekleyemez. Zaman zaman ön alıcı davranmak konusunda bir duruş göstermeleri zorunludur.

*Lord Thomas,
İngiltere ve Galler Yüksek Mahkeme Başkanı, 2017*

C Vaka Çalışması: Hâkim Onani

Durum

Hâkim Onani ilk derece mahkemesi hâkimi ve ülkesindeki Ulusal Hâkimler Birliğinin üyesidir. Birlik toplantılarında çoğu hâkimin şikayetlerinden bahseder, bunun yanında kendi şikayetlerinden de bahseder. Çoğu Adalet Bakanlığı'nın aşağıda hâkimler üzerinde büyük iş yükü oluşturan sorunları çözmek için bir şey yapmadığını düşünür:

- Çalışma koşulları memnuniyet düzeyinin altındadır.
- Doğası ve yasal ağırlığı gereği mahkemeye gelmemesi gereken dava sayısı artmaktadır ve bu hâkimlerin zamanını almakta, daha karmaşık davalar için yüksek nitelikli iş yapmayı engellemektedir
- Mahkemeye yeni personel alınması için politika olmaması.
- Genel olarak hiçbir gerekli reform faaliyeti düşünülmemektedir

Hâkim Onani Ulusal Hâkimler Birliğinin yukarıdaki sorunlara ilişkin Bakanlığa resmi bir şikayet mektubu yazmasını önerir böylece Bakanlığın olumlu bir harekette bulunmaya yönelik teşvik edileceğini düşünür. Ancak Birliğin birkaç toplantısından sonra hiçbir şey olmadığı için bağımsız olarak hareket etmeye karar verir. Ulusal hukuk dergisine eleştirel makale yazar. Etkili bir gazetenin gazetecisi yazıyı okur. Hâkim Onani'yi arar ve hâkimin yargıdaki sorunlar hakkında açıkça konuşabilmesi için bir röportaj yapmayı önerir. Röportaj yapılır ve gazetede yayınlanır.

Sorular

Bu konuya ilişkin aşağıdaki soruları cevaplayın:

1. "Hâkimin konuşmayı ahlaki bir görev olarak hissetmesi" sorusuna ilişkin paragrafı belirleyin

 140 179 166

2. Paragraf 140 "Hâkim ne zaman konuşmayı ahlaki bir görev olarak hisseder?" sorusuna ilişkin Hâkim Onanı'nin ikilemini içeriyor mu?

 Evet Kısmen

3. Yorumda belirtilen nedenlerden hangileri hâkimin konuşurken büyük bir özdenetim ile hareket etmesi gerektiğini açıklar?

 Hâkimin kişisel güvenliği Hâkim hükümetin "lobiciliğini" yapıyor gibi görünmemelidir Hâkimin kariyeri üzerindeki etki

4. "Yargı görevinin yerine getirilmesine ilişkin idari konularla doğrudan bağlantılı olan bağımsızlık" şeklindeki yargı bağımsızlığını içeren paragrafı belirleyin

 Paragraf 26 (a) Paragraf 26 (b) Paragraf 26 (c)

Ek açıklamayı ek II'de okuyabilirsiniz.

Etik konular

Ayrıca bazı hâkimlerin karşılaştığı iki ciddi etik konudan da bahsediyoruz.

Konu 1

Hâkimin karşılaştığı ilk sorun baskıcı kanunları olan, yavaş değişen veya aslında demokratik olmayan bir ülkede çalıştığında ortaya çıkmaktadır. Tüm dünyada hâkimler eşit olmayan şartlarda çalışmaktadırlar.

Vicdanlı bir hâkim aslında adil olmayan bir şekilde daha fazla güç kullanmak için hukukun araç olduğu bir ülkede hukukun üstünlüğünü yücelttiğini söyleyebilir mi?

Önemli olduğu için bu konudan bahsediyoruz, ancak çözüm sağlamak bu kursun kapsamı dışındadır. Fakat açık hukuki metinlerle ve onların mantıksal olarak gerekli uygulamalarıyla onları sınırlayan kapsayıcı karar verme teorisiyle çalışıp çalışmamaları veya metnin dışında yer alabilen değerlerden bahseden hukuk metinlerinin dikkatli bir şekilde geliştirilmesine daha uygun olan bir teoriyle çalışıp çalışmamaları durumunda hâkimlerin karar vermenin ahlâki boşlukta değil hukukun üstünlüğü kapsamında olduğunu kabul etmeleri gerekir.

Konu 2

İkinci sorun, hâkimlerin hukuk açısından doğru ancak halkın duygularından farklı bir karar vermeleri ile ilgilidir. Bu, özel olarak dikkatimizi çekmesi gereken hâkimlerin karşılaştığı bir sorundur. Bu koşullarda tavsiye her zaman aynı olmalıdır: Bağımsızlık ilkesine sadık olun. Bu konuya ilişkin önemli iki hâkimin söylediklerini okuyun.

“Ancak, elimizdeki soru Güney Afrikalıların büyük çoğunluğunun uygun cezanın ne olması gerektiğine inandığı değildir. Buradaki soru anayasanın bu cezaya izin verip vermediğidir. Kamuoyu bu soruyla kısmen ilişkili olabilir, ancak bu soru mahkemelere verilen anayasayı yorumlama ve hiçbir korku ve menfaat olmaksızın hükümlerini uygulama vazifesinin yerine geçmez. Karar kamuoyuna kalsaydı, anayasal hükme gerek olmazdı.”

*Güney Afrika Anayasa Mahkemesi Başkanı
Chaskalson*

“İnsanları politik tercihlerinin sonucundan korumak bizim görevimiz değildir.”

*Birleşik Devletler Yüksek
Mahkemesi Hâkim Roberts*

İLKE 2

TARAFSIZLIK

İkinci Bangalor İlkesi aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

Tarafsızlık, yargı görevinin doğru biçimde ifası için vazgeçilmez bir unsurdur. Bu ilke, sadece karar için değil, kararın oluşturulduğu süreç için de geçerlidir.

BANGALOR İLKE 2.1

Hâkim, yargı görevini iltimas, yanlılık veya ön yargı olmaksızın ifa eder.

İLKE 2.1

Yorumun 52. paragrafı ayrıca şunları ifade eder:

“Tarafsızlık, bir hâkim için hem gerekli temel bir nitelik hem de yargının çok önemli bir sıfatıdır. Tarafsızlık hem gerçekten mevcut olmalı hem de makul bir bakış açısıyla mevcut olduğu algılanmalıdır. Haksızlık ve adaletsizlik duygusuna yol açabilecek nitelikteki makul tarafsızlık algısı, adalet sistemine duyulan güveni yıkar. Tarafsızlık algısı, makul bir gözlemcinin standardıyla ölçülür. Bir hâkimin tarafsız olmadığı algısı; menfaat çatışmasının bulunması, mahkemedeki davranışları ya da mahkeme dışındaki faaliyetleri veya bağlantıları gibi farklı yollardan ortaya çıkabilir.”

OBJEKTİF TARAFSIZLIK

Tarafsızlık objektif veya öznel olabilir. Objektif tarafsızlığa bakalım.

Objektif tarafsızlık: Hâkim sürecin açık biçimde adil olma niteliğini etkileyebilecek kamuya açık olarak herhangi bir yorumda bulunmaz. Hâkim, mahkeme dışında da makul olarak tarafsızlık eksikliği algısına yol açabilecek kasıtlı sözlerden veya eylemlerden kaçınmalıdır. Bağlantıları veya menfaatlerinden, zararsız olduğunu düşünebileceği samimi şakalarına kadar her şey hâkimin algılanan tarafsızlığını olumsuz etkileyebilir.

E6 Alıştırma 6

Bangalor İlkeleri bir hâkim olarak sizin çalışma aracınız olmalıdır. Tarafsızlık bağlamında Yorumu daha iyi öğrenmenize yardımcı olmak için aşağıdaki konuları ilgili paragrafla eşleştirin:

Tarafsızlık algısı halkın güvenini zedeler		93
Hâkim ile davanın tarafları arasındaki iletişim		55
Yanlılık veya ön yargının dışı vurumu		73
Hâkimin uyuşmazlık konusu olan vakalar hakkında kişisel bilgisinin olması		58

Hâkimin açıklama yapmak zorunda olduğu durumlar		69
İlgisiz gerekçeler		64
Hâkimin aile üyelerinin faaliyetlerini sınırlama görevi		89
Hâkim tek taraflı iletişimlerden kaçınmalıdır		80

E7 Alıştırma 7

Belirlediğiniz paragraflara dayanarak aşağıdaki soruları cevaplayın. Diğer yanıtlar ek II'de bulunabilir.

1. Önyargı kendisini hâkimin beden dilinde gösterebilir.

Doğru Yanlış

2. Önyargı sadece taraflardan birine yönelik olduğunda önemlidir.

Doğru Yanlış

3. Hâkimin ailesinin hareketi onun tarafsızlığının değerlendirilmesinde dikkate alınabilir.

Doğru Yanlış

4. Hâkim, hayal kırıklığına uğramış davanın tarafları ile davanın bitmesinden sonra iletişimlere girmemelidir.

Doğru Yanlış

5. Hâkimin yargısal gerekçeleri halka açık biçimde savunması genel olarak uygunsuzdur.

Doğru Yanlış

6. Duruşma başladıktan sonra hâkim davadan çekilebilir.

Doğru

Yanlış

7. Duruşmadaki avukatlar ile hâkimin özel iletişimleri genelde yasaklanmıştır.

Doğru

Yanlış

8. Duruşmayı yapan hâkim dava taraflarından birinden dava sırasında özel bir iletişim alırsa tanık veya jüri, bütün diğer taraflar ile avukatlarına bununla ilgili haber verilmelidir. Bu durum mahkeme tarafından usulüne uygun şekilde kaydedilmelidir.

Doğru

Yanlış

Siyasi Faaliyet

Bangalor İlkeleri Yorum paragraf 65 şunları belirtir:

1. Hâkimlik görevinin üstlenilmesiyle her türlü tarafgir siyasi faaliyet veya bağlantı sonlandırılmalıdır.
2. Hâkimin taraflı siyasi parti faaliyetleri veya kamusal tartışmalara ilişkin konular hakkında bir taraf olarak mahkeme dışındaki açıklamaları tarafsızlığını etkileyebilir ve bir yandan yargı, diğer yandan yasama ve yürütme organları arasındaki ilişkinin doğası hakkında kamuoyunda kafa karışıklığına neden olabilir
3. Tanım itibariyle taraflı faaliyetler ve açıklamalar, hâkimin tartışmanın bir tarafını, diğer tarafına karşı halka açık şekilde seçtiğini gösterir.

E8 Alıştırma 8

Yorumda, önceki siyasal ilişkiler hâkimin davadan çekilme sebebi olup olmayacağı sorusuna ilişkin paragrafı bulun. Aşağıdaki durumların hangilerinde hâkimin davadan çekilmesi gerekebilir?

1. Daha önce insan hakları avukatı olduğu bir insan hakları davasında hâkimin bu göreve atanmasından itibaren eski avukatlık görevi ile bağlantısının olmadığını açık olarak ifade etmesi.

Hâkim davaya bakmalıdır.

Hâkim davaya bakmamalıdır.

2. Yukarıdaki durumda hâkimin açıklama yapmaması.

Hâkim davaya bakmamalıdır.

Tarafsızlığa ilişkin Bangalor ilkeleri ve yargı yeminini göz önünde bulundurarak hâkim, çekilme talebine rağmen davaya bakmalıdır.

3. Daha önce Tecavüze Karşı Kadınlar Kampanyasına açıkça destek veren hâkimin tecavüz davasına atanması

Hâkim çekilmeyi teklif etmeli ve iki tarafın da görüşlerini aldıktan sonra son kararı vermelidir.

Hâkim iki tarafın da görüşlerini almadan davaya devam etmelidir.

E9 Alıştırma 9

Bir hâkim, tarafsızlığına zarar verebilecek görüşleri özel olarak ifade etmemelidir, çünkü bu, halkın yargıya olan güvenini zayıflatabilir.

Bir hâkim tarafından özel olarak ifade edilen görüşlere ilişkin üç gözlem örneği aşağıdadır. Bu ifadelerden hangisi hâkimin tarafsızlığına zarar verir?

1. Bağlanmamış köpekleri olan erkekler beni korkutuyor.
2. Kadın olan kâtibimin harika bir görünüşü var.
3. Kabinemizin çoğunun yolsuzluk yaptığını düşünüyorum.

İstisna ve Özen İçeren Bir Kelime: Siyasi Faaliyet

Devam etmeden önce önemli bir noktayı vurgulamamız gerekir. Siyasi faaliyetlerle ilgili katı kurallar sadece tam zamanlı hâkimler için geçerlidir. Ücretli veya ücretsiz olan yarı zamanlı hâkimler için uygulanması gerekmez. Bazı yargı sistemlerinde yarı zamanlı hâkimler tam zamanlı hâkimlere göre daha fazla siyasi faaliyet iznine sahiptir. Yarı zamanlı çalışan bir hâkimseniz ilgili yargı etiği ilkelerine başvurarak bu ayrımı daha fazla öğrenebilirsiniz. Konuya ilişkin daha fazla tavsiye için Yorum Paragraf 88'e bir daha bakabilirsiniz.

Yorum'un 65. Paragrafı partizan siyasi faaliyet ve oluşumlara ilişkin birkaç istisnayı listelemiştir.

İstisna 1: Bazı uygun durumlarda, hâkimin yargı kurumunu savunması

İstisna 2: Belli hukuki konuları ya da kararları halka veya uzman bir topluluğa açıklama

İstisna 3: Temel insan hakları ve hukukun üstünlüğünü halka açık şekilde savunma

Yargı sisteminizden her istisnaya temel oluşturacak somut örnek düşünün.

Ancak bu durumlarda bile hâkim mümkün olduğunca politik partizanlık olarak görülebilecek tartışmalara katılmaktan kaçınmalıdır. Hâkim siyasi veya sosyal görüşüne bakmadan bütün insanlara hizmet eder. Bu nedenle hâkim makul ölçüde mümkün olduğu sürece, bütün insanların güvenini sürdürmeye çalışmalıdır.

BANGALOR İLKE 2.2

İLKE 2.2

Hâkim, tarafsız olarak karar veremeyeceği veya makul bir kişinin gözünde böyle bir izlenimin doğabileceği durumlarda, hangi aşamada olursa olsun davadan çekilir.

E10 Alıştırma 10

Aşağıdaki hangi durumlarda hâkim davadan çekilmelidir?
Ek II' de diğer yanıtları bulabilirsiniz.

1. Şu anda görülmekte olan davada önceden tanıklık ettiği durumlar.

2. Hâkimin veya aile üyelerinden birinin davanın sonucundan ekonomik çıkarının bulunması. Aile özellikle hâkimle aynı evde yaşayanlar da dâhil "aile" olarak davranılacak kadar yakın kişileri içerir.

3. Hâkimin davaya taraf olan banka/kredi kartı şirketinin normal bir şekilde iş yapan müşterisi olması.

4. Hâkimin davadaki çekişmeli olgulara ilişkin kişisel bilgisi olması.

5. Davadaki avukatlardan biriyle açık olmayan (gizli) ilişkisi veya işi olması.

C Vaka Çalışması: Arkadaş ve eski meslektaş

Durum

Eski avukatlık büronuzdan uzun süredir tanıdığınız ve barodayken kıdemi sizden az olan bir arkadaşınız var. Açılan bir hukuk davasında önünüze geliyor. Dava tarafı sizin kişisel ilişkinizi öğreniyor ve kendisine bildirilen baktığınız davayı internetten kontrol ediyor. Sizin davaya bakmanıza itiraz ediyor. Mahkemedeki diğer hâkimlerden hiçbiri davaya bakamıyor ve bu durumda davanın sonuçlanması gecikebilir ve masraflı olabilir. Ne yaparsınız?

Sorular

Ek II'deki modele bakmadan önce aşağıdaki soruları cevaplamaya çalışın:

1. Bu senaryo ile ilgili olan ilkeyi belirleyin.

 2.1

 2.2

 2.3

 2.4

 2.5

2. Davadan çekilmeniz gerektiğinde kendi duygularınızı kontrol etmeye ilişkin tavsiye veren Yorum paragrafını belirleyin ve okuyun.

 81

 87

 88

3. Yorum'da ifade edilen bu durumlarda hâkimin tarafsızlığından şüphe duymak için meşru bir sebep olup olmadığının belirlenmesinde, "sanığın veya dava taraflarından birinin bakış açısı önemlidir, ancak belirleyici değildir," paragrafını belirleyin.

 52

 53

 54

4. Arkadaşlık, düşmanlık veya hâkimin davadan çekilmesi için ilgili diğer sebepler ile hâkimin dış etkileri göz ardı etme yeteneğine ilişkin Yorumdaki paragrafları belirleyin ve okuyun.

 90

 94

 97

5. Makul önyargı endişesini oluşturan nedenlere ilişkin tavsiye veren paragrafları belirleyin ve okuyun.

 61-65

 76

 81-86

C

Vaka Çalışması: Konuşma

Durum

Hâkim, aynı zamanda başarılı bir yazar olan avukat tarafından kitabının tanıtımında konuşma yapmaya davet ediliyor. Tanıtımda yayıncı ve avukat da bulunmaktadır. Kitabın tanıtımını yaparken hâkimin fotoğrafı çekiliyor ve Facebook'a konuluyor. Yazar/avukat daha sonra telif hakları yüzünden yayıncıya dava açıyor ve davası kitabının tanıtımını yapan hâkimin önüne geliyor.

Duruşmada yayıncı, hâkimin yazar/avukatla çok yakın ilişki içinde olması nedeniyle davaya bakmasına itiraz ediyor. Bu görüşünü desteklemek için yayıncı Facebook resmini kullanıyor.

Sorular

Aşağıdaki soruları cevaplayın:

1. Yararlanacağınız ilgili Yorum İtkesini(lerini) belirleyin. Birden fazla cevap doğru olabilir.

- 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

2. Bu senaryo için Yorum'un ilgili paragrafını belirleyin.

- 65 66 90

Ek II' de diğer yanıtları bulabilirsiniz.

ÖZNEL TARAFSIZLIK

Dikkatinizi karmaşık ancak oldukça önemli bir konu olan bilinçli veya bilinçsiz olabilecek öznel taraflılık konusuna verin. Konuya hazır olmak için aşağıdaki alıntılarını okuyun.

“Olayları oldukları gibi görmeyiz. Kendi düşüncemize göre görürüz.”

Eski Atasözü

“Giderek, kendi yaptığımız gözlemlerde gözlemci açısından daha taraflı oluyoruz.

Şair Alexander Pope

Bilinçsiz önyargı

Öznel taraflılık, çoğu kez bilinçsiz olması nedeniyle karmaşıktır.

Bilinçsiz önyargı dünyasının bir tanıtımı olarak ve onunla nasıl başa çıkacağınıza ilişkin aşağıdaki YouTube videosunu izleyin:

<https://www.youtube.com/watch?v=dVp9Z5k0dEE>
(Bu videoya yalnızca İngilizce olarak erişilebilir.)

Videonun sonunda konuşmacı karar verirken bilinçsiz önyargı risklerini azaltmak için seçme ve atama kuruluna Kraliyet Derneğinin verdiği tavsiyeyi listelemiştir.

Listelenen dört tavsiyeyi aşağıya yazmaya çalışın. Ayrıca bir hâkim olarak çalışırken, bilinçsiz önyargı riskinizi azaltmada size nasıl yardımcı olabileceğini düşünün. Hatırlayamazsanız ek II'deki listeye bakın. Ama ilk olarak hatırlamayı deneyin!

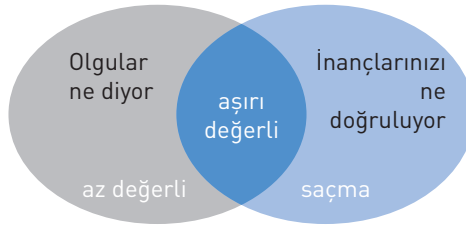
Yaygın bilişsel önyargılar

Şimdi farkında olmanız gereken en yaygın bazı bilişsel önyargıları tanıtacağız

Doğrulama önyargısı

Mevcut varsayımlarımızı doğrulayan bilgilere daha fazla dikkat ediyoruz.

Bir problemi çözmeye çalışırken ön teorinizi desteklemek için kanıt aramak insan doğasıdır. Bunu her zaman yapıyoruz. Buna doğrulama önyargısı denir. Hâkim olarak, yazılı delili veya sözlü ifadeyi değerlendirirken önyargıya direnmek için her türlü çabayı göstermelisiniz. Aşağıda yan yana bulunan daireler (Venn diyagramı), bu şekilde elde edilen kanıtların aşırı değerli olmasının tehlikelerini açıkça göstermektedir.

İlk bilgi önyargısı

İnsanlar karar verirken verilen ilk bilgiye (çıpa) çok fazla güvenme eğilimindedir. Bu (çıpalama), karar verme sırasında, insanlar sonraki kararları vermek için ilk bilgiyi kullandığında oluşur. Bir bilgi öğrenildiğinde diğer kararlar bu bilgiye göre verilir.

Araştırmalar ilk bilgi etkisinin (çıpalama etkisi) gerçek olduğunu ve mahkeme salonunda gerçekleşebileceğini göstermektedir. Bu nedenle, hâkimler bu önyargıyı fark etmek için zeki ve uyanık olmalıdır. Nesnel çalışmalar, davacının mahkemede tazminat talebi ne kadar fazla olursa, alınan karşılığın o kadar fazla olduğunu; tecavüz davalarında hâkimlerin savcının hapis talebinden güçlü bir şekilde etkilendiğini göstermiştir: Talep ne kadar fazlaysa, ceza da o kadar fazla olur; kefalet kararlarının savcının şartlı kefalet talebine veya kefaletle karşı çıkmasına bağlı olduğu gösterilmiştir. Şüphemiz mi var? Bu dersin sonunda yer alan Alman sosyal psikologları BirteEnglich, Thomas Mussweiler ve Fritz Strack tarafından yazılan araştırma makalesini okuyun ve tekrar düşünün.

Yakınlık önyargısı

Bu bize benzeyen veya tanıdığımız ve sevdiğimiz birinden, insanın doğası gereği, hoşlanma eğilimidir. Ayrıca yakınlık önyargısı sevdiğimiz insanların olumsuz özelliklerini görmezden gelmemize veya önem vermememize ve sevmediklerimizin hatalarına odaklanmamıza neden olabilir.

Yakınlık önyargısı hissetmek, “beni rahatlatan insanlar” veya “benim gibi insanlara” karşı pozitif önyargılı olmak ve “beni rahatsız eden insanlar” ve “benim gibi olmayan insanlara” karşı negatif önyargılı olmak anlamına gelir. Hâkim olarak, tarafların kanıtlarını değerlendirirken veya tanıkları dinlerken, özellikle duygusal veya politik yönü ağır basan durumlarda bu potansiyel önyargıya karşı uyanık olmalısınız. Bir hâkim olarak kamusal rolünüzde sürekli gözetim altında olduğunuzu, yakınlık önyargısına ilişkin en küçük bir davranışınızın bile anında anlaşılacağını ve büyük olasılıkla mahkeme salonundaki otoritenizi de azaltma ihtimali bulunduğunu unutmayın.

Çerçeveleme önyargısı

Çerçeveleme etkisi insanların farklı seçimlere, nasıl sunulduğuna bağlı olarak (örneğin kayıp ve kazanç gibi) farklı şekillerde davranma sürecini tanımlar. Çerçeveleme karar almayı birçok alanda etkiler.

Bir önermenin ilk çerçevlendirilme biçiminin, aynı bilgiye nasıl tepki verdiğimizizi etkilemesi insan doğasının bir parçası gibi görünmektedir. Örneğin, bir ilaç için “yüzde 95’lik tedavi oranı”, “yüzde 5’lik başarısızlık oranından” daha etkilidir. İnsanlar enflasyon yüzde on ikiyken yüzde beşlik artışı, enflasyon sıfırken yüzde yedilik azalmaya tercih ederler. İki paket dana kıyması düşünülürse çoğu insan “yüzde 80 yağsız” etiketi olanı, “yüzde 20 yağlı” etiketi olana tercih ederdi. Hâkim olarak bir sorunun size taraflar, tanıklar veya avukatlar tarafından sunulma biçiminde çerçeveleme etkisine dikkat etmelisiniz. Bu, öznel bir önyargı yaratabilir. Ancak uyanık kalarak ve aklınızı kullanarak çerçeveleme önyargısına direnebilirsiniz.

Cinsiyet önyargısı

Cinsiyet önyargısı bir cinsi diğerine tercih etmek veya o cinse önyargılı davranmaktır. Cinsiyet önyargısı bilinçli veya bilinçsiz olabilir, gizli ve açık olarak kendini birçok şekilde gösterebilir.

Aşağıdaki kısa klipi izleyin:

> <https://www.youtube.com/watch?v=oMoCfpbVels>
(Bu kaynak yalnızca İngilizcedir.)

Cinsiyete ilişkin konularla ilgili daha çok detayı eşitlik ilkesi altında bulabilirsiniz.

Kör nokta

Ne kadar objektif olmaya çalışsak da hepimizin kör noktaları olduğunu unutmayın.

Resimde ne gördüğünüzü tanımlayın.

(a) genç kadın; (b) yaşlı kadın; or (c) her ikisi?

Bir daha bakın. Doğru cevabın (c) olduğunu anlayacaksınız.

Kör noktanız var mı?

Çıkar çatışması

Yorum İlke 2.3 aşağıdaki ifadeyi içerir:

Hâkim, davaların duruşma veya karar aşamalarında, kendisini yargılamadan zorunlu olarak el çektirecek olayları makul ölçüler çerçevesinde asgariye indirecek şekilde hareket eder.

Bu ilke çıkar çatışmasına ilişkin bazı konuları ortaya çıkarır.

Yorumun 67. ve 68. Paragrafları açık olarak çıkar çatışması ve ekonomik faaliyetlerden doğan çıkar çatışmalarını azaltma görevi ile ilgilidir. Çıkar çatışması potansiyeli, hâkimin (veya yakınlarının) kişisel çıkarlarının tarafsız olarak karar verme göreviyle çatışmasından ortaya çıkar.

“Hâkimin (veya kendisine yakın kişilerin) menfaatleri ile hâkimin tarafsız biçimde yargılama yapma görevi çatıştığında, çıkar çatışması ihtimali ortaya çıkar. Yargının tarafsızlığı hem fiilen tarafsızlık hem de makul bir gözlemci tarafından algılanan tarafsızlıkla ilgilidir. Yargısal konularda, çıkar çatışması sorgusu hem hâkimin kendi çıkarları ve tarafsız biçimde yargılama yapma görevi arasındaki çatışmaları hem de makul gözlemcinin akla ve mantığa uygun olarak çatışmanın varlığını algılayacağı (veya algılayabileceği) koşulları içermelidir. Örneğin, ailesindeki üyeler siyasi açıdan aktif olma hakkına sahip olmasına rağmen hâkim, yanlışlıkla dahi olsa yakın aile üyelerinin politik faaliyetlerinin kendisinin tarafsızlığı konusunda halkın algısını olumsuz etkileyebileceğinin farkında olmalıdır.”

Yorum, paragraf 67

“Hâkim, finansal faaliyetlerinin mahkeme huzuruna gelen davalarla ilişkili olmasına izin vermemelidir. Davadan çekilmesi bazen kaçınılmaz olsa da hâkim, düzenli olarak davası görülen kuruluşlar ve diğer tüzel kişiliklerde finansal menfaat sahibi olduğunda ortaya çıkacak gereksiz çıkar çatışmalarını bu menfaatleri elinden çıkararak azaltmalıdır. Örneğin, halka açık bir şirkette ödenmemiş hisse senetlerinin yüzde biri veya daha azına sahip olmak genellikle hâkimin bu kuruluşu ilgilendiren davadan el çektirilmesini gerektirmeyen önemsiz bir çıkar olarak kabul edilebilir. Ancak, reddi hâkim müessesesi, davadan çekilmeyi gerektirebilecek birçok faktörün dikkate alınmasını gerektirir. Sahip olduğu hisseler, kuruluşun boyutu dikkate alındığında değerinin önemsiz olduğundan bağımsız olarak, hâkim için önemli olabilir. Aynı şekilde hâkim, hisse senedi sahipliğinin, halk tarafından davadan çekilmeyi gerektirecek bir çıkar olarak görebileceğinin farkında olmalıdır. Ancak, hâkim davaların duruşmasından kaçınmak için bariz şekilde önemsiz olan hisse senedi sahipliğini kullanmamalıdır. Hâkim hisse senedi sahipliği nedeniyle sıklıkla reddediliyorsa, bu hisseleri elden çıkarmalıdır.”

Yorum, paragraf 68

E11 Alıştırma 11

Aşağıdaki zor durum örneklerini okuyun. Çekilmenizi gerektiren objektif veya öznel önyargılar var mı?

Durum 1: Büyük bir havayolu şirketi bakımından gelecek tatil dönemi için grev çağrısı yapıldı. Havayolu şirketi, grevi durdurmak üzere ihtiyati tedbir için mahkemeye başvuruyor. Davanın yapılacağı sabah gazete, gelecek haftasonu bu havayolu şirketi ile bir aile tatili için rezervasyon yaptığınızı gösteren bir hikâye yayınlıyor. Davadan çekilmeli misiniz?

Durum 2: Yerel basketbol takımınızın tanınmış bir destekçisisiniz. Takımın en büyük yıldızı kavga ettiği iddiasıyla yakalandı ve şu anda gözaltında. Takım yarın Ulusal Kupa final maçına çıkacağından kefalet için mahkemeye başvurdu. Davadan çekilmeli misiniz?

Durum 3: Kızınızla aynı yaştaki bir kadın hukuk öğrencisinin davasında hâkimsiniz. Öğrenci mağazadan aldığı ürünün bedelini ödemediği için hırsızlık yaptığını kabul etti. Çok yakın olduğunuz kızınıza benzediği için öğrenci ile duygusal bir bağ hissediyorsunuz. Kızınız geçen yıl benzer bir suçlamadan beraat etmişti. Davadan çekilmeli misiniz?

Neden senaryoları diğer hâkimle veya hâkimlerle bir grup olarak tartışmıyorsunuz? Kesin cevaplar vermiyoruz. Hepsi “duruma bağlı” ve her iki şekilde de tartışılabilir, bu da olağandışı olmayan bir durumdur. Ancak, aşağıda analizinize yardımcı olacak bazı işaretlere yer verilmiştir.

- Hâkim her durumda artıları ve eksileri değerlendirirken, dürüst ve adil bir şekilde davrandığı sürece, bu üç durumdan hiçbirinde otomatik olarak davadan çekilmez. Ancak, adalet sadece yerine getirilmemeli, aynı zamanda yerine getirildiği de görünmelidir (Dürüstlük İlke 3.2) ilkesine dayanarak hâkimin Durum 3’te değil fakat Durum 1 ve 2’de davadan çekilmesi uygundur. Her üç örnekte de hâkim “çerçeveleme etkisinin” tehlikelerinin farkında olmalıdır.
- Durum 1: Yorumun 99. paragrafı, hâkimin önüne gelen şirketteki “ekonomik çıkarının” büyük şirketin, bankanın vs. müşterisi olarak standart günlük işlemlerini içermediğini açıklar. Hâkimin planlanmış tatilinin etkilenme ihtimali, diğerlerinin de etkileneceği gerçeğiyle azaltılır. Ancak, havayolu ile tatil için bir biletinin olması ne kadar yanlış olsa da gerçek bir önyargı riski izlenimi yaratabilir ve bu nedenle hâkimin ciddi şekilde çekilmeyi düşünmesi gerekir.
- Durum 2: Makul ve bilgili gözlemcinin, hâkimin bir basketbol takımı kulübü ile açık bağlantısının tarafsız karar verme yükümlülüğüne zarar vereceğine dair bir kanısı olması muhtemeldir. Bu olayda yakınlık önyargısı riski de vardır.
- Durum 3: Hâkim, yakınlık önyargısı riskinin farkında olmalı ve bunun üstesinden gelmelidir. Bunu yaptıktan sonra, davadan çekilme gerekli değildir.

Ne Yediğimize dikkat edin

Bir süre önce bir araştırma ekibi, hâkimin midesinin (dolu, boş, guruldayan) durumunun verdiği kararlar üzerinde herhangi bir etkisi olup olmadığı ile ilgilendi. Sonuçlar çok şaşırtıcıydı. Ekip, on aylık süre içinde 50 gün boyunca İsrail’de sekiz deneyimli hâkim tarafından verilen 1000’den fazla şartlı tahliye kararı üzerinde çalıştı. Atıştırmalıktan veya öğle yemeğinden sonra, yüzde 65 şartlı tahliye kararı verildi. Daha sonra şartlı tahliye kararlarının oranı her karar oturumunda kademeli olarak, bazen de sıfıra kadar düştü ve aradan sonra yüzde 65’e geri döndü. Kanıtlar, hâkimlerin tekrarlanan kararlar aldıklarında, statüko lehine daha fazla karar verme eğilimi gösterdiklerini açıkça göstermektedir. Bu eğilim, yemek yemek için kısa bir aranın ve glikozun zihnin yenilenmesinde olumlu etkisi olduğunu gösteren önceki araştırmaya uygundur.

İLKE 3

D Ü R Ü S T L Ü K

Üçüncü Bangalor İlkesi aşağıdaki gibidir:

Dürüstlük, yargı görevinin doğru biçimde ifası için vazgeçilmez bir unsurdur.

Dürüstlük, altı Bangalor İlkesinin temelini oluşturduğu için muhtemelen en önemli ilkedir. Dürüstlük, hâkimin nasıl davrandığıyla ilgili olmaktan çok, gerçekte nasıl bir kişi olduğuyla ilgilidir. Temelinde, dürüst bir insan dürüştür, güçlü yüksek ilkelere sahiptir ve rüzgarla eğilmez.

Dürüstlük kelimesi Latince “tam veya bütün” anlamındaki kökten gelmiştir. Dolayısıyla dürüstlüğün temel göstergesi “hayatınızı, sahip olduğunuzu iddia ettiğiniz temel değerlere, inançlara ve ilkelere uygun olarak yaşamaktır”.

Dürüstlüğünüz, kimse sizi gözlemediğinde nasıl davrandığınızla tanımlanır ve tutarlı bir ilkeler çerçevesi göstermenizi gerektirir.

Yazar ve filozof Albert Camus bu düşünceyi aşağıdaki şekilde ifade eder:

“Dürüstlük inandığımız şeylerin ve kim olduğumuzun toplamıdır.
Dürüstlüğün kurallara ihtiyacı yoktur.

Örnekler

İyi avukatların aşağıdaki gibi bir şakası vardır:

Soru: İki artı iki kaçtır?

Avukatın cevabı: 3 ile 5 arasındaki bir yerdir.

Elbette bu şaka müvekkili için en iyisini yapmaya çalışırken avukatın zihninin esnekliğini göstermeyi amaçlar. Ancak avukatların müvekkilinin menfaati için herhangi bir kuralı çiğneyeceğini ima eden alaycı bir ton da vardır. Bu dürüstlüğün tam tersidir. Öte yandan, dürüstlük şatafatlı veya katı olmamalıdır.

Büyük bir şirkette üst düzey bir pozisyon için 200 adaya mülakatlarının bir parçası olarak şu soru soruldu:

Karanlık ve rüzgârlı bir gecede, araba kullanıyorsunuz. Aniden üç kişinin otobüs durağında beklediğini fark ettiniz.

- Yaşlı kadın ölecekmiş gibi görünüyor.
- Hayatınızı kurtarmış eski arkadaşınız var.
- Hayallerinizdeki kadın / erkek var.

Arabanızda iki koltuk var, kimi alırdınız?

Cevabınız nedir? Dürüstlük duygunuz muhtemelen birinci ve ikinci olasılık arasında kalmanıza mı neden oldu? Muhtemelen yaşlı, hasta kadını almalı ve hayatını kurtarmaya çalışmalısınız. Ya da hayatınızı kurtarmış olan eski arkadaşınızı seçebilirsiniz, çünkü bu durumda onun iyiliğine karşılık vermiş olursunuz. Ancak işi alan kişinin cevabı şöyleydi: Arabanın anahtarlarını eski dostuma verir ve yaşlı kadını hastaneye götürmesini isterdim. Arabayı daha sonra halledebiliriz. Bu arada, hayallerimdeki insanla kalırdım.

BANGALOR İLKE 3.1 VE 3.2

İLKE 3.1

Hâkim, davranışlarının makul bir gözlemcinin bakış açısına göre kusursuz olmasını sağlar.

Hâkimin davranışları ve tutumu halkın yargının dürüstlüğüne olan inancını pekiştirmelidir. Adalet sadece yerine getirilmemeli, aynı zamanda yerine getirildiği de görünmelidir.

“Kusursuz olmak” ne demek? Yorum paragraf 103-105’te aşağıdaki ilkeler bulunmaktadır:

- Hâkim kamusal yaşamında olduğu gibi özel yaşamında da yüksek standartları korumalıdır.
- Kültürel çeşitlilik ve ahlaki değerlerdeki sürekli değişim dikkate alındığında, hâkimin özel yaşantısı için geçerli olan standartlar kesin çizgilerle belirlenmemesine rağmen hâkim evrensel olarak kabul görmüş toplumsal standartları ihlal etmemelidir.
- Hâkim mahkeme ya da hukuk sisteminin itibarını açıkça zedeleyecek faaliyetlerde bulunmamalıdır.

Dürüstlüğe ilişkin daha fazla ilke de bulunur:

- Hâkim yalnızca “iyi bir hâkim” değil, aynı zamanda “iyi bir insan” da olmalıdır.
- Hâkimin davranış standartları bir bütün olarak toplumdan beklenen standartların üzerinde olmalıdır.
- Hâkim kanunu ihlal etmemelidir.
- Hâkim mesleki ve kişisel yaşamına adalet sisteminin dayandığı güven ve doğruluk fikirlerini dâhil etmelidir.

“ Hâkimler çaldığında, hırsızların soygunları meşru hale gelir.

William Shakespeare, Kısasa Kısas.

Kültürel çeşitlilik

Dürüstlük ve kültürel çeşitliliğe ilişkin tavsiye verirken Yorum aşağıdaki daha tartışmacı ifadeyi kullanır:

“Kültürel çeşitlilik ve ahlaki değerlerdeki sürekli değişim dikkate alındığında, hâkimin özel yaşantısı için geçerli olan standartlar kesin çizgilerle belirlenmemektedir.”

Yorum, paragraf 105

Bu ifadeye katılıyor musunuz?

Yorum (paragraf 106) dürüstlüğü tanımlamada “kültürel çeşitliliğin” rolüne ilişkin karar verirken altı faktörün düşünülmesi gerektiğini ifade eder:

- (a) Davranışın kamusal veya özel niteliği, özellikle fiilen uygulanan kanuna karşı olup olmadığı,
- (b) Davranışın bireysel bir hak olarak ne kadar korunduğu,
- (c) Hâkimin gösterdiği sağduyu ve ihtiyatlılık derecesi,
- (d) Özellikle davranış ile en yakından ilgili kişiler için zararlı olup olmaması veya diğerleri için makul seviyede incitici nitelik taşıyıp taşıyamaması,
- (e) Davranışın, topluma veya halkın bireysel üyelerine gösterdiği saygı veya saygısızlık derecesi, ve
- (f) Ön yargı, yanlılık veya uygunsuz etki doğuran davranışın derecesi,

Bu ifadeyi ve hâkim olarak sizin için önemini vaka çalışmasıyla açıklayalım.

C Vaka Çalışması: Hâkim McKenzie

Durum

Hâkim McKenzie 48 yaşındadır. Evlidir ve iki genç çocuğu vardır. Karayip Adası'nda yapılacak uluslararası düzenleyici hukuka ilişkin konferansa katılmayı çok istiyor. Konferansta dağıtılması için ülkesindeki hukukun durumu hakkında bir yazı hazırlaması isteniyor. Konferansa dünyanın her yanından hâkim ve avukatlar gelecek. Ekonomi sınıfı uçuş ücreti ile kendisiyle birlikte gelecek genç hâkim ve katibinin ücreti mahkeme tarafından ödeniyor. Geldiği andan itibaren otel konaklaması ve yemek ücretini konferans boyunca her gün için ülkenin yerel para birimiyle konferansı düzenleyenlerden alacak. Aşağıdaki olaylar olur:

- Check-inden sonra iki arkadaşıyla birlikte hâkime uçağın arkasında yer veriliyor. Check-in masasına geri dönüyor ve sırtının ağrıdığını (doğru değil) ve ayrıca hâkim olduğunu söylüyor. Daha sonra Business Class'a yükseltiliyor. Arkadaşlarını bilgilendirmiyor.
- Business Class bileti ile VIP salonuna gidip ücretsiz yemek yiyor ve içecek alıyor. Ayrılırken, salondan alınmayacaklarını belirten uyarılara rağmen, başkalarının aldığı görüyor ve birkaç küçük minyatür alkol şişesi alıyor.
- Havaalanına geldiklerinde, Hâkim McKenzie Business Class'ta seyahat eden bir hâkim olması nedeniyle VIP çıkışına gidiyor. Uzun bir göçmen kuyruğunda kaybolan iki arkadaşına el sallıyor.
- Havaalanından çıkınca, orada yaşayan ve eşi ölmüş hoş bir hâkim olan eski arkadaşı ile karşılaşılıyor. Karşılaştığı hâkim, McKenzie'yi ve diğer hâkimleri villasında yemeğe davet ediyor. Hâkim McKenzie daveti kabul ediyor, ancak onlara sormadan arkadaşlarının "çok yorgun" olduklarını söyleyerek onlar adına reddediyor.
- Güzel bir akşam yemeğinden sonra, arkadaşı konferans sırasında villadaki misafir süitinde yanında kalmasını öneriyor. Hâkim isteyerek kabul ediyor.
- Ertesi gün konferansa geldiğinde günlük olarak karşılanan masraflarının "bütün yemekleri ve konaklamayı" karşılamasını istiyor.
- Gün içerisinde eşini ve çocuklarını arıyor ve otel konaklamasının "harika" olduğunu söylüyor.
- Konferansın 2. günü arkadaşlarına karşı suçluluk hissediyor ve onları pahalı yerel bir restoranda yemeğe götürüyor.
- Eve dönmeden önce hâkim ev sahibine "teşekkür" jesti olarak pahalı bir buket çiçek veriyor. Ayrıca hâkim "Donkeys in Distress" isimli yardım kuruluşuna büyük bir bağışta bulunuyor.
- Hâkim McKenzie kağıtlarını unuttuğunu söyleyerek konferansta ülkesindeki hukuki durumu açıklayan bir yazılı çalışma dağıtmıyor. Çünkü hiçbir şey yazmamış. Ancak konferanstan dönüşünde arkadaşlarına bilgi vermek amacıyla çok sayıda not alıyor.

Sorular

Hâkimin davranışlarının her birini analiz edin ve bunlardan hangilerinin dürüstlük ilkesini ihlal ettiğine hangilerinin etmediğine karar verin. Bunu yaparken Yorumun 106. paragrafında belirtilen tavsiyeleri dikkate alın.

1. Business Class'a yükseltmek için sırtının ağrıdığını ve hâkim olduğunu söylemesi, bu konuda arkadaşlarını bilgilendirmemesi

 Evet Hayır

2. VIP den küçük minyatür alkol şişeleri alması

 Evet Hayır

3. Business Class'ta seyahat eden bir hâkim olması nedeniyle VIP çıkışına gitmesi

 Evet Hayır

4. Uzun bir göçmen kuyruğunda kaybolan iki arkadaşına el sallaması

 Evet Hayır

5. Eski arkadaşının yemek davetini kabul etmesi

 Evet Hayır

6. Arkadaşlarına haber vermeden onlar adına yemek davetini reddetmesi

 Evet Hayır

7. Konferans sırasında arkadaşının villasında kalması

 Evet Hayır

8. Konferans sırasındaki bütün yemek ve konaklama bedelinin karşılanmasını talep etmesi

 Evet Hayır

9. Otel konaklaması hakkında karısı ve çocuklarına yalan söylemesi

 Evet Hayır

10. Arkadaşlarını pahalı restoranda yemeğe götürmesi

 Evet Hayır

11. Arkadaşına teşekkür etmek için bir buket çiçek alması ve yardım kuruluşuna bağış yapması

Evet

Hayır

12. Aslında hiçbir yazılı sunum hazırlamamışken hazırladıklarını evde unuttuğunu söylemesi

Evet

Hayır

13. Arkadaşlarını bilgilendirmek için konferansta çok sayıda not alması

Evet

Hayır

C Vaka Çalışması: Hâkim De Souza**Durum**

Bir sabah Hâkim De Souza midesinde çok fazla ağrı hissediyor. Çalışmalarına konsantre olamıyor ve tıbbi yardım almaya karar veriyor. Doktor muayenesi için yakındaki bir hastaneye gidiyor. Bekleme odasına girerken, bazıları sabahın erken saatlerinden beri bekleyen bir grup hasta görüyor.

Öğleden sonra yurtdışından gelen birkaç tanığı dinlemenin gerekli olduğu iki saatlik önemli bir duruşma var; duruşma önceden birkaç kez ertelenmiş. Aynı hastanede çalışan doktor arkadaşını çağırmaya karar veriyor. Arkadaşı geliyor, ondan çok daha önce gelmiş olan hastaları görüyor ve hâkime kuyruğun önüne kadar eşlik ediyor.

Bu vaka çalışmasındaki olguları düşünün. Görüşlerinizi yazın ve tartışma noktalarını okuyun:

Tartışma noktaları

Dürüstlük ilkesinde “hâkim davranışlarının makul bir gözlemcinin bakış açısına göre kusursuz olmasını sağlar.” Böyle bir durumda, bu hassas konunun ele alınış biçimi bu nedenle çok önemlidir.

Hâkim, ayrı muamele istemek için gerçekten iyi nedenlere sahip mi? Midede bir ağrı hissediyor, daha önce ertelenmiş ve yurtdışından gelen tanıkların önemli bir duruşması var. Bu durum, hâkimin davaya yaklaşımını etkileyebilir mi? Alternatif olarak, bu hâkim ve doktor arkadaşı arasında küçük uygun bir düzenleme olabilir mi? Diğer hastaların ihtiyaçları ne olacak? Belki hâkimden daha acil ihtiyacı olan biri, doktoru görmek için sabırla sırasını bekliyordu. Ülkenizde insanlar daha hızlı ve daha iyi sağlık hizmeti almak için sağlık personeli arasında tanıdıkları kullanıyor mu?

Hâkim dürüstçe bekleme odasındaki hastalara acil durumu açıklayabilir ve izin verilmesini isteyebilir. Bu sizin çözümünüzse, hastalara kimler gitmeli? Doktor mu, hâkim mi?

“Hâkimin davranışları ve tutumu halkın yargının dürüstlüğüne olan inancını pekiştirmelidir. Adalet sadece yerine getirilmemeli, aynı zamanda yerine getirildiği de görünmelidir.”

İlke 3.2

Paragraf 110, İlke 3.2’deki ifadeyi genişletip şunu belirtir:

“Yargı görevinin gerçek anlamda yerine getirilmesi kadar bunun görünmesi de önemli olduğundan hâkim, her türlü şüphenin uzağında olmalıdır. Hâkim yalnızca dürüst olmamalı, aynı zamanda öyle görünmelidir. Hâkim yalnızca adil ve tarafsız bir karar vermekle yükümlü değildir. Aynı zamanda hükmün adilliği ve tarafsızlığı ile hâkimin dürüstlüğü konusunda hiçbir şüpheye yer bırakmayacak biçimde bir karar vermek zorundadır. Bu nedenle bir hâkimin, hukuku gereğince yorumlamak ve uygulamak için gerekli mesleki uzmanlığa sahip olmakla birlikte, mahkeme huzurundaki tarafların da onun tarafsızlığına güveneceği şekilde hareket etmesi eşit derecede önemlidir.”

İLKE 4

MESLEĞE YARAŞIRLIK

Dördüncü Bangalor İlkesi aşağıdaki gibidir:

Mesleğe yaraşırılık ve mesleğe yaraşırılık görüntüsü, bir hâkimin tüm faaliyetlerinin ifası için vazgeçilmez unsurdur.

Mesleğe yaraşırılık, geleneksel olarak kabul edilen etik değerlere ve davranış standartlarına uygunluk gerektirir. Mesleğe yaraşırılık, aslında dürüstlüğün diğeri tarafıdır. Dürüstlük hâkimin değerlerinin özel tarafını yansıtırken, mesleğe yaraşırılık kamu tarafını yansıtır. Hâkimin diğeri vatandaşlar gibi özel hayata sahip olma hakkı olsa da Yorum'un 114. paragrafında, "hâkim, sürekli olarak halkın denetimine ve kendisi hakkında yorum yapmasına maruz kalacağını düşünmek zorundadır. Bu nedenle, normal bir vatandaşa göre külfet olarak nitelendirilebilecek birtakım sınırlamaları kabul etmelidir."

E12 Alıştırma 12

Yorumdaki ilgili paragraflara bakarak aşağıdaki yargı etiği örneklerinden hangilerinin mesleğe yaraşırılık ilkesine aykırı olduğuna (eğer aykırıysa neden?) karar verin.

1. Hâkim mahkemeye gelen devlet görevlisine ayrıcalıklı yer verir.

- İlkeye aykırı
- İlkeye aykırı değil

2. Hâkim mahkemeye eğitim ziyaretinde bulunan okul arkadaşına ayrıcalıklı yer verir.

- İlkeye aykırı
- İlkeye aykırı değil

3. Görülmekte olan davada hâkim, davayla hiç ilgili olmasa da davacıyla uzun ve özel olarak konuşur.

- İlkeye aykırı
- İlkeye aykırı değil

4. Hâkim savunma avukatının kendisini mahkemeye arabayla götürmesini kabul eder.

- İlkeye aykırı
- İlkeye aykırı değil

5. Hâkim kamuya açık bir etkinlikte kendisine verilen küçük hediyeyi kabul eder.

- İlkeye aykırı
- İlkeye aykırı değil

E13 Alıştırma 13

Özellikle mahkeme içinde ve mahkemeyle ilgili olarak hâkimin kamusal rolüne ve mesleğe yaraşırılık ilkesine bakalım. Aşağıda bazıları doğru, bazıları doğru olmayan yargı davranışlarına ilişkin ifadeler var. Yorumla ve İkelere bakarak doğru olan ifadeleri seçin.

1. Hâkim toplulmdan izole olmamak için uygun yargı dışı faaliyetlerde bulunabilir.

Doğru Yanlış

2. Hâkim toplula katılabilir, farklı türlerden kâr amacı gütmeyen kuruluşların üyesi veya bunların yönetim kurullarının bir üyesi olabilir.

Doğru Yanlış

3. Hâkim özel ekonomik faaliyetler açısından sıradan vatandaşla aynı haklara sahiptir.

Doğru Yanlış

4. Hâkim, mahkemede dava açmak da dâhil olmak üzere kendi haklarını ve menfaatlerini koruyacak şekilde hareket etme hakkına sahiptir.

Doğru Yanlış

5. Hâkim, meslek örgütleri kurabilir, bu örgütlere üye olabilir ve hâkimlerin çıkarlarını temsil eden diğer örgütlere katılabilir.

Doğru Yanlış

6. Hâkim, yargı makamının itibarını, kendisine, aile fertlerinden birisine veya başka bir kimseye özel çıkar sağlamak üzere kullanmaz ve kullandırmaz.

Doğru Yanlış

7. Hâkim, ülkesini, eyaletini veya bölgesini törenselle etkinlikler vesilesiyle temsil edebilir.

Doğru Yanlış

8. Hâkimin, ticari radyo veya televizyon ağında görünmesi, ilgili kuruluşun veya sponsorlarının malî menfaatlerini desteklediği şeklinde yorumlanamaz.

Doğru Yanlış

9. Görevini yaparken hâkim, aynı anda yasama veya yürütme faaliyetlerine dâhil olabilir

Doğru

Yanlış

10. Hâkim samimi arkadaşları ve aile üyeleri kadar yakın olmadığı kişilere bile hukuki tavsiye verebilir.

Doğru

Yanlış

11. Hâkimin aile üyelerini ve idaresi altındaki mahkeme personelini etik sınırlamalar hakkında bilgilendirme görevi vardır.

Doğru

Yanlış

E14 Alıştırma 14

Hâkim olarak, kendi yaşam tarzınıza göre iyi bir örnek olmalısınız. Aşağıdaki üç örneğe bakın ve mesleğe yaraşırılığın gerekli standartlarına aykırı olup olmadığına karar verin.

1. Mahkemenizin bulunduğu yerdeki önde gelen hukuk bürosunun misafirperverliğini düzenli olarak kabul etmek.
2. Çalıştığınız haftada şehirdeki en tanınmış restoranda uzun öğle yemekleri yiyerek çalışma saatlerini kısa tutmak.
3. Hâkimin görev yaptığı küçük bir ilçede her ay geç saatlere kadar yüksek sesli müzikle partiler düzenlemesi.

Ek geri bildirimler Ek II'de bulunabilir.

Sosyal misafirperverlik ve sosyal etkinliklere katılmak

Hâkim olarak size teklif edilen sosyal misafirperverliğe ilişkin nerede sınır koyacağınıza karar vermek bazen zordur. Aşağıdaki parça Yorum'un 180'inci paragrafında verilen tavsiyeye dayanır. Hâkim olarak yaşamınızla ilişkisi hakkında lütfen düşünün.

“Olağan sosyal misafirperverlik” ile hâkimden menfaat elde etme amaçlı uygunsuz girişim arasındaki sınırı belirlemek her zaman kolay değildir. Bu noktada bağlam önemlidir ve genellikle bir hâkimin belirli bir etkinliğe katılmasının uygun olup olmadığını belirlemede geçerli olan tek faktör yoktur. Sorulması gereken soru, söz konusu misafirperverliğin kabulünün

- (a) bağımsızlığınızı;
- (b) dürüstlüğünüzü;
- (c) hukuka saygı yükümlülüğünüzü;
- (d) tarafsızlığınızı; ve
- (e) onurunuzu ya da yargı görevlerini zamanında yerine getirmenizi, olumsuz etkileyip etkilemeyeceğidir.

Dikkate alınması gereken diğer sorular şunlardır:

- (a) İlgili sosyal teması başlatan kişi eski bir arkadaş mıdır, yeni tanışılan bir kişi midir?
- (b) Bu kişi toplumda olumsuz bir üne sahip midir?
- (c) İlgili toplantı büyük çaplı mıdır, özel midir?
- (d) Toplantı, kendiliğinden mi gelişmiştir, uzun süre önce ayarlanmış mıdır?
- (e) Katılımcılardan herhangi biri hâkimin baktığı davalardan birine taraf mıdır?
- (f) Hâkim, diğer katılımcılara teklif edilmeyen ve makul olarak şüphe veya eleştiriye neden olacak bir menfaatten faydalanmakta mıdır?

E15 Alıştırma 15

Şimdi size üç küçük senaryo veriyoruz ve her örneğin mesleğe yaraşlılığın hangi yönüne ilişkin olduğuna karar vermenizi istiyoruz. Örneklerin tümü dikkatimizi çeken gerçek hâkim faaliyetlerinden alınmıştır. Bu senaryoların her biri için kesin cevaplar vermeyeceğiz. Çünkü bunlar içinde buldukları dünyanın hem bir parçası olmaya hem de uzağında durmaya çalışan çağımızdaki hâkimlerin uygun yaşam tarzlarını düşünmenizi sağlamak için hazırlandı. Neden bunları diğer meslektaşlarınızla tartışmıyorsunuz? Her örneğe uygulanan Yorum paragrafları 113-118'dir. Bu gerçek olayların her biri kamuoyunda önemli tartışmalara yol açmış ve bazı durumlarda disiplin soruşturması başlamasına neden olmuştur.

- Bekar hâkim (), yerel bir Kizomba Bar'a düzenli olarak gider ve farklı arkadaşlarla dans eder. Sadece kendi partneriyle dans etseydi cevabınız farklı olur muydu?
- Hâkim üyelerinin konuşma karşılığında dansçılara içecekler satın aldığı özel bir kulübe katılır. Kulübün sahibi hâkime içeceklerin parasını ödemek zorunda olmadığını söylese cevabınız farklı olur mu?
- Küçük bir kasabadaki kadın hâkim düzenli olarak halka açık yüzme havuzunda yüzer. Normalde bikini giyer. Tek parça mayo giyseydi cevabınız farklı olur muydu? Aynı kasabadaki bir erkek hâkim düzenli olarak aynı havuzda dar ve kısa Speedos giyiyor. Bu konulardaki görüşünüz nedir?

C Vaka Çalışması: Bahçe partisi

Durum

Şehrinizdeki belediye başkanının evindeki bahçede partiye davet edilen bir hâkimsiniz. Kişisel düzeyde belediye başkanını seviyorsunuz ama onun partiye davet etmeyeceği birçok siyasi düşmanı olduğunun farkındasınız. Partiye geldiğinizde, belediye başkanı sizi sıcak bir şekilde karşılıyor, kolunu omzunuzun üzerine koyuyor ve sizi bahçeye götürüyor. Bir basın fotoğrafçısı bu pozdayken fotoğrafınızı çekiyor. Belediye başkanının siyasi partisine bağış toplamak için büyük bir kutu olduğunu fark ettiniz. Parti devam ettikçe, ırkçı şakalar içeren çeşitli konuşmaları kahkahalarla birlikte duyuyorsunuz. Tuvalet gittiğinizde kokain kullanıldığına dair kanıtlar fark ediyorsunuz. Yemek servis edilmeden partiden ayrılmaya karar veriyorsunuz, parti sahibi üzgün ve neden gideceğinizi soruyor.

1. Partiye devam etmek zorunda mısınız?
2. Geldikten sonra, yanlış bir şey yaptınız mı?

Görev

Her bir olay hakkındaki görüşlerinizi özellikle Yorumun ilgili paragraflarına bakarak yazmaya çalışın. Daha sonra ek II'deki cevaba bakın.

İLKE 5

E Ş İ T L İ K

Beşinci Bangalor İlkesi aşağıdaki gibidir:

Yargı görevinin doğru biçimde ifası için mahkeme önünde herkese eşit muamelede bulunmak vazgeçilmez bir unsurdur.

E16 Alıştırma 16

Eşitlik ilkesi beş alt ilkeye ayrılır. İlk alt ilke hâkimin görevlerini yerine getirirken hassas olması gereken toplumdaki çeşitlilik ve farklılığın özel yönlerini listeler. Toplamda 11 alt farklılık vardır (on ikincisi “diğer kaynaklar”dır).

İlkenin tamamına atıfta bulunmadan bunları listelemeye çalışın, daha sonra İlkeye karşı bu cevapları kontrol edin (5.1.)

1.	7.
2.	8.
3.	9.
4.	10.
5.	11.
6.	

Düşünme

Şimdi göreve başlarken ettiğiniz yemine bakın. İfadeleri eşitlik ilkesiyle eşleştirin ve yeminin açıkça veya açık olmayan şekilde eşitlik ilkesini içerip içermediğini belirleyin.

Yemine göre soruya vereceğiniz cevap değişeceğinden herhangi bir yanıt vermiyoruz.

BANGALOR İLKE 5.2

İLKE 5.2

Hâkim, yargı görevinin ifasında, söz veya davranışlarıyla ve ilgisiz gerekçelerle, herhangi bir kişi veya gruba karşı yanlı veya ön yargılı davranışlar sergilemez.

İlke 5.2 ilginç bir ifadedir, çünkü bir gruba veya bireye karşı önyargının veya yanlılığın kabul edilebileceğine ilişkin ilgili gerekçelerin bulunduğu şekilde okunabilir. Bununla birlikte, bu alt ilkenin amacı olamaz ve Yorum hâkimin her bireyi aynı düşünmediğine ve onlara aynı saygıyı duymadığına dair herhangi bir belirti veya önerinin kabul edilemez olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. (Yorum paragraf 187-188).

Hâkim, bir makul gözlemcinin onun tarafsızlığına haklı bir güven duymasını sağlayacak şekilde davranmaya çalışmalıdır. Hâkim, makul bir bakış açısıyla duyarsızlık veya saygısızlık olarak algılanabilecek yorumlardan, ifadelerden, jestlerden veya davranışlardan kaçınmalıdır. Örnekler arasında ırksal, kültürel, cinsel veya diğer tek tipleştirme ile mahkeme huzuruna gelecek kişilere eşit saygı ve anlayış gösterilmeyeceği izlenimine yol açan diğer tavırlara dayalı ilgisiz veya aşağılayıcı yorumlar bulunmaktadır. Hâkimin, kendi kökeni de dâhil olmak üzere etnik kökenler hakkında aşağılayıcı yorumlar yapması da haysiyetsizlik ve saygısızlıktır. Hâkim açıklamalarında ırkçı bir ton kullanmamalı, kasıtsız olsa dahi toplumdaki azınlıkları gücendirmemeli ve bunu sağlamak için gerekli özeni göstermelidir.

Yorum, paragraf 187

Hâkim, dava tarafları, avukatlar ve tanıklar hakkında uygunsuz veya aşağılayıcı açıklamalarda bulunmamalıdır. Hâkimin, hüküm giyen bir suçluyu cezalandırırken hakaretler yağdırdığı vakalar olmuştur. Hâkim, yerel geleneklere bağlı olarak ciddi bir suçla ilgili toplumda oluşan öfkeyi uygun biçimde yansıtabilecek olsa da yargısal açıklamalar her zaman tedbirli, sınırlı ve nazik olmalıdır. Suçlanan sanığın cezalandırılması, toplum adına hukuki bir eylemin ifasını içeren ağır bir sorumluluktur. Hâkimin şahsi duygularını dışa vuracağı bir durum değildir. Aksi takdirde yargı makamının temel nitelikleri zayıflamaya başlar.

Yorum, paragraf 188

BANGALOR İLKELER 5.3-5.5

Eşitlik ilkesinin diğer üç alt ilkesi, hâkimin duruşma sırasında gerçekleştirdiği özel ilişkileri ele alır ve bu ilişkilerin hepsinde eşitlik ilkesine ve çeşitliliğe saygı duyulması gerektiğini vurgular.

Hâkim, yargı görevini yerine getirirken, taraflar, tanıklar, avukatlar, mahkeme personeli ve yargıdaki meslektaşları dâhil olmak üzere herkese, herhangi bir ilgisiz sebebe dayalı olarak ayrımcılık yapmaksızın, büyük bir titizlikle önem vererek davranır. İLKE 5.3

İLKE 5.3

Hâkim huzuruna gelen bir konuyla ilgili olarak yargı personelinin veya hâkimin etkisi, kontrolü ya da sorumluluğu altında olan diğer kişilerin, herhangi bir ilgisiz sebepten dolayı insanlar arasında ayırım yapmasına izin vermez. İLKE 5.4

İLKE 5.4

Hâkim, mahkeme önündeki duruşmada yer alan avukatların yargılamayla hukuki açıdan ilgili olan ve meşru savunuculuk konusu olabilecek haller dışında, ilgisiz sebeplerden ötürü veya davranışlarıyla, yanlılık veya ön yargılı tavır sergilemekten kaçınmalarını sağlar. İLKE 5.5

İLKE 5.5

E17 Alıştırma 17

Yoruma başvurarak aşağıdaki cümleleri tamamlayın (eşitlik ilkesi). İfadelerin soldaki başlangıçlarını sağdaki eksik kısımlarla eşleştirin.

Hâkim yargısal açıklamaları		kültürel çeşitliliğe (Yorum para. 186)
Hâkim mahkemedeki kişilere		aşağılayıcı yorumlar yapmaktan (Yorum para. 187)
Hâkimin	karşı hassas olma görevi	yorumlardan, ifadelerden, jestlerden veya davranışlardan (Yorum para. 187)
Hâkim	kaçınmalıdır	İnsan onuruna ve temel insan haklarına saygılı biçimde (Yorum para. 189)
Hâkim	kaçınmalıdır	dikkatli ve nazik bir şekilde yapmalıdır (Yorum para. 188)
Hâkim uygun yollarla.....	çalışmalıdır	ırkçı, cinsiyetçi veya diğer uygunsuz davranışlarını (Yorum para. 191)
Saniğin cezalandırılması.....	durum değildir	Tek tipleştirmeden (Yorum para. 184)
Hâkimin avukatların	engelleme görevi	insan onuruna uygun davranmalıdır (Yorum para. 189)
Mahkeme huzuruna gelen herkes....	muamele görme hakkına sahiptir	hâkimin şahsi duygularını dışa vuracağı bir (Yorum para. 188)
Hâkim makul bir bakış açısıyla duyarsızlık olarak algılanabilecek....	kaçınmalıdır	toplumda değişen tutumlar ve değerler hakkında bilgi sahibi olmaya (Yorum para. 186)

CİNSİYETE İLİŞKİN DAHA GENİŞ KONULAR

Eşitliği anlamak ve uygulamak yargısal davranışları düzenleyen temel bir ilke olarak açıkça tanımlansa da Bangalor İlkelerinde açıkça belirtilmeyen cinsiyetle ilgili daha fazla konu vardır. Bu konuların her biri, köşeli parantezlerde gösterilmektedir ve eşitlik ilkesinin ihlaline ek olarak, Bangalor İlkelerinin potansiyel olarak ihlallerine de neden olur.

Düşünmenizi istediğimiz cinsiyetle ilgili konular şunlardır:

- Cinsel taciz [Dürüstlük, Mesleğe yaraşırılık]
- Cinsiyet ayrımcılığı [Tarafsızlık]
- Cinsiyet önyargısı [Tarafsızlık]
- Cinsiyet tektipleştirmesi [Tarafsızlık]
- Cinsel zorbalık [Bağımsızlık, Tarafsızlık, Dürüstlük, Mesleğe yaraşırılık].

Bu kelimelerin tanımlarına bakın:

Cinsel taciz: Birinin onuruna zarar verme veya caydırıcı, düşmanca, aşağılayıcı veya saldırgan bir ortam yaratma amacı veya etkisi olan cinsel nitelikte istenmeyen davranış.

Cinsiyet ayrımcılığı: Bu, bir kişinin cinsiyetinden dolayı doğrudan veya dolaylı olarak farklı şekilde davranıldığı durumlarda ortaya çıkar.

Cinsiyet önyargısı: Cinsiyet önyargısı, bir cinsiyeti diğerine tercih etme veya yanlılık göstermektir. Bilinçli veya bilinçsiz olabilir. Hem gizli hem açık olarak birçok şekilde görünebilir.

Kısa klibe bakın:

> <https://www.youtube.com/watch?v=oMoCfjbVels>
(Bu kaynağa yalnızca İngilizce erişilebilir)

Cinsiyet tektipleştirmesi (Gender Stereotyping): Kadınlara ve erkeklere, keyfi şekilde cinsiyetleri dolayısıyla belirlenip sınırlanan özellikler ve roller verildiği düşünülen fikirlere. Örneğin, araştırmalar sosyal medyada paylaşım yapan kadınların erkeklerden daha fazla istismar ve olumsuz yorum alma olasılığının yüksek olduğunu gösterir. Email tacizi, “müstehcen” (küfürlü veya açık saçık dil) ve siber zorbalık, kadınların sosyal medyada yaygın olarak karşılaştığı sorunlardan bazılarıdır.

Cinsel zorbalık (Sextortion): Cinsel yarar veya avantaj elde etmek için gücün kötüye kullanılmasıdır. Uluslararası Kadın Hâkimler Derneği'ne (IAWJ) göre, cinsel zorlamanın diğer cinsel istismarcı davranış türlerinden farklı yönü hem cinsel hem de yolsuzluk bileşenine sahip olmasıdır. Her iki bileşeni de içermeyen davranışlar cinsel zorbalık değildir. Uygulama bakımından uzun bir tarihi geçmişi olmasına rağmen, cinsel zorbalık terimi nispeten yenidir. IAWJ, “Cinsel İstismarla Gücün Kötüye Kullanılmasını Durdurma” başlıklı bir makale hazırlamıştır ve bu makale, cinsel zorbalık konusuna ilişkin bir analiz yapmaktadır ve aşağıdaki bağlantıdan okunabilir:

> <http://www.iawj.org/wp-content/uploads/2017/04/Corruption-and-Sextortion-Resource-1.pdf>.
(Bu kaynağa yalnızca İngilizce erişilebilir)

Cinsel zorbalık, hâkim ve dava tarafı arasındaki ilişki ile sınırlı değildir. Ayrıca, hâkimin yargı görevleri ile ilişkili olarak cinselliğe yönelik isteğini de kapsar ve bu nedenle mahkeme personeli, tanıklar ve avukatlar arasındaki ilişkiyi de içerir (İlke 4.14). Bununla birlikte cinsel zorbalığın (yolsuzluk veya cinsel taciz gibi) sadece yargıya özgü bir sorun olmadığına dikkat edin.

C Vaka Çalışması: Eğitim

Aşağıdaki vaka çalışmasını okuyun ve (a) cinsiyetle ilgili herhangi bir sorun varsa ne olduğunu belirleyin; ve (b) cinsiyetle ilgili bir sorun belirlediğinizde, Bangalor İlkelerinden hangisinin konuya ilişkin olduğunu belirleyin. Ek II'deki ek açıklamayı okuyabilirsiniz.

Durum

Otuz hâkim, insan hakları hukuku konusunda üç günlük konaklamalı seminere katılıyor. Cinsiyetleri ve yaşları karışık. Eğitimcilerin hepsi, seminere katılan birçok hâkimin karşısına çıkan hukukçular. İki eğitmen erkek, iki eğitmen kadındır.

Konferans organizatörleri ana binadaki yatak odalarını kadın hâkimlere ve kadın eğitmenlere; daha lüks bungalov suitlerindeki yatak odalarını ise erkek hâkimlere ve erkek eğitmenlere veriyor. Bu kararın nedenleri “kadınların eğitim odalarına ve salonlarına daha yakın olmasını sağlamak” ve “kadınların geceleri güvenlik nedeniyle yürümekten hoşlanmıyor olmalarıdır”.

Eğitimde vaka çalışmaları ve rol oynama yoğun olarak yer alıyor. İnsan hakları ihlallerinin çoğunda mağdurlar kadın ve mağdur eden erkek. Rol oyunlarında, erkeklere mağdur eden, kadınlara mağdur rolleri veriliyor.

Eğitimde, eğitmenlerden biri cinsiyetçi olarak kabul edilebilecek mizahi açıklamalar yapıyor, ancak kimse ona karşı çıkmıyor. Aslında, hâkimlerden birkaçı (kadın ve erkek) onları oldukça komik buluyor. Eğitimdeki hâkimlerden biri, kadın meslektaşlarından birine açıkça ilgi duyuyor ve “güzel kıyafetlerinden” sıklıkla bahsediyor. Kahve molasında, kolunu omuzlarına istenmeyen ve hoş olmayan bir şekilde koyuyor.

C Vaka Çalışması: Lehte karar

Durum

Genç kadın mülteci statüsü için başvuruda bulunuyor. Davası göçle ilgilenen tek hâkim tarafından görülüyor. Duruşmadan haftalar sonra hâkim, bir kafede kadınla buluşma ayarlıyor. Ona başvurusunu reddetmeyi düşündüğünü, ancak “gizli olarak görüşürlerse” ve bunu sır olarak saklarsa lehine bir karar verebileceğini söylüyor.

Ek II’de ek bir açıklama okuyabilirsiniz.

Kısa senaryolar

Yakın zamanda bildirilen yargısal davranış örneklerine dayanan kısa senaryolara bakın. Hangi senaryolarda Bangalor İlkelerinden hangilerinin hâkimin davranışıyla ihlal edildiğini belirleyin. Ek II’de ek bir açıklama okuyabilirsiniz.

Senaryo 1

Genç bir kadına cinsel saldırıda bulunulmasına ilişkin bir davada, erkek hâkim genç kadının kanıtlarının güvenilirliğini dikkate almıyor. Çünkü kadın gece saat 10’da yalnız olarak bir kafeye gidiyor, ardından saldırı gerçekleşiyor ve bu nedenle kadının cinsel saldırıya davetiye çıkardığını düşünüyor.

Senaryo 2

Genç kadına cinsel saldırı içeren aynı davada kadın kanıtları verirken gözyaşlarına boğuluyor, hâkim “kendine gel” diye kadını azarlıyor.

Senaryo 3

Erkek hâkim, kadın katibini işten çıkıttıktan sonra, kendi kişisel bilgisayarından müstehcen videolar izlemeye davet ediyor.

Senaryo 4

Kutuları toplamak üzere hâkimin evinde gidip burada eğilirken fotoğrafının çekilmesini içeren senaryoda hâkim, “toplum hizmeti” karşılığında sanığa ceza indirimi uyguluyor.

Cinsiyete ilişkin konularda daha fazla çalışma

Bu konuları daha fazla araştırmak isterseniz, aşağıdaki materyallere bakın:

(Bu kaynağa yalnızca İngilizce erişilebilir)

Cinsel taciz:

- > <http://www.un.org/womenwatch/osagi/pdf/whatish.pdf>
- > <http://hrlibrary.umn.edu/svaw/harassment/explore/5prevention.htm>

Cinsiyet ayrımcılığı:

- > <https://www.humanrights.gov.au/our-work/sex-discrimination/publications/know-your-rights-sex-discrimination-and-sexual-harassment>

Cinsiyet önyargısı:

- > <https://www.techrepublic.com/blog/10-things/10-examples-of-gender-bias-you-may-encounter-in-the-workplace/>
- > <https://aplus.com/a/do-you-have-a-gender-bias-bbc-three-video>

Cinsiyet tektipleştirme:

- > <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/WRGS/Pages/GenderStereotypes.aspx>
- > <https://www.goodreads.com/quotes/tag/gender-stereotypes>
- > <https://www.youtube.com/watch?v=383aRjfNljk>

Cinsel zorbalık:

- > <https://en.wikipedia.org/wiki/Sextortion>
- > <https://www.wearethorn.org/sextortion/>

İLKE 6

EHLİYET VE ÖZEN

Altıncı Bangalor İlkesi aşağıdaki gibidir:

Ehliyet ve özen, yargı görevinin doğru biçimde ifasının ön şartlarıdır

Toplum, her hâkimin görevlerini doğru ve etkili bir şekilde yerine getirecek kadar yetkin olmasını ve bu tür görevlerin zamanında ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak için yeterli özeni göstermesini isteme hakkına sahiptir. Özenli bir kişi dikkatli, ciddi ve işleri doğru yapmaya kararlıdır.

Bir hâkimin ehliyet ve özenini aşağıda dört önemli şekilde tanımlanan çeşitli yollarla sürdürmesi beklenir. Okumak için bir dakika zaman ayırın: Her faktörü sırayla inceleyeceğiz.

1. Yargı görevi, hâkimin diğer tüm faaliyetlerinden üstün ve önceliklidir. Yargı görevi yalnız mahkemedeki görev ve sorumlulukların ifasını ve karar verilmesini değil, aynı zamanda yargı görevine veya mahkemenin işleyişine ilişkin olan diğer görevleri de içerir. (Bkz Bangalore Principles 6.1 ve 6.2).
2. Bir hâkim, gerekçeli karar verme süreci de dâhil olmak üzere tüm yargısal görevlerini etkin bir şekilde, adilane ve makul bir süre içerisinde yerine getirmelidir. (Bkz Bangalor İlke 6.5).
3. Bir hâkim, mahkemede düzen ve nezaketi korur, yargı görevinin özenli biçimde ifasıyla bağdaşmayacak hiçbir davranışta bulunmaz. (Bkz Bangalor İlkeleri 6.6 ve 6.7).
4. Bir hâkim, ihtiyaç duyacağı bilgi, beceri ve kişisel niteliklerini geliştirmek amacıyla gerekli eğitim ve diğer imkanlardan makul ölçülerde yararlanmalı ve ileri eğitim olanaklarından faydalanmalıdır (Bkz Bangalor İlkeleri 6.3 ve 6.4).

E18 Alıştırma 18

İlke 6.1 ve 6.2 ile ilgili Yorumun 195-198. paragraflarını okuyun ve aşağıdaki soruları cevaplayın.

1. Hâkim yargı dışı faaliyetlere fazladan zaman ayırma isteğine karşı direnmelidir:

Ve asla bar ve kulüplere gitmemelidir.

Yargı görevini yerine getirme kapasitesini düşürüyorsa.

2. Yargı, topluma hizmet eden bir kurum olup [...]

rekabetçi piyasa ekonomisinin diğer bir parçası değildir.

Ayrıca piyasa ekonomisinin bir parçasıdır.

3. Hâkim mahkemesindeki etkili adalet yönetiminden sorumlu mudur?

Evet

Hayır

4. Hâkim kayıp dava dosyalarının bulunmasından sorumlu mudur?

- Evet, hâkim mahkeme dosyalarının kaybolması veya yok olmasına ilişkin soruşturma sistemleri kurmalıdır
- Hayır

5. Yorumun hangi paragrafları hâkimin uyuşmazlıkları makul hızda çözme, dakiklik ve şeffaflık görevine ilişkindir?

- Yorum paragraf 207-210
- Yorum paragraf 212-215

Mahkemedeki hâkime tavsiye

Bir hâkim mahkemede yeterli kontrol sağlamalıdır.

Mahkemede yeterli kontrol sağlamak için hâkim olarak her şeye karşı tetikte olmalısınız. Sadece olanlara değil olmayanlara karşı da uyanık olmalısınız. Keskin bir gözlemci olmalısınız.

İyi bilinen çağdaş Budist Eğitmeni Pema Chodrun bu fikri aşağıdaki gibi ifade eder:

“Eğitimimde boşlukları aramam öğretildi: Her nefesin sonundaki boşluk;

düşüncelerin arasındaki boşluk; ani şok sonrası

doğal olarak oluşan duraklama,

beklenmeyen gürültü, bir dakikalık sakinlik...

Bu önemsiz, iç konuşmaların ve katı fikirlerin olmadığı

dakikalar basit ve güçlüdür.

Bu mahkemedeki bir hâkim için önemli bir tavsiyedir.

Yorum Paragraf 215 şunu ifade eder:

“Mahkemede ve dairelerde hâkim, her zaman nazik olmalı, orada işi olan herkesin itibarına saygı duymalıdır. Hâkim aynı zamanda huzuruna çıkan kişilerin, mahkeme personelinin ve hâkimin kontrol veya yönetim yetkisine tabi diğer kişilerin de aynı nezaketi kendisine göstermelerini sağlamalıdır. Hâkim şahsi düşmanlıkların üzerinde olmalı, mahkeme huzuruna gelen avukatlar arasında ayırım yapmamalıdır. Avukatların gereksiz yere kınanması, dava tarafları veya tanıklar hakkında gücendirici yorumlar, acımasız şakalar, iğneleme ve ölçüsüz hareketler, mahkemedeki düzenin ve nezaketli ortamın bozulmasına neden olur. Hâkim müdahalede bulunduğu anda, tarafsızlığının ve tarafsızlık görüntüsünün bu müdahaleden olumsuz etkilenmediğinden emin olmalıdır.”

BANGALOR İLKE 6.3 - 6.4

Hâkim, yargılama görevlerini uygun şekilde yerine getirmek için ihtiyaç duyacağı bilgi, beceri ve kişisel niteliklerini geliştirmek amacıyla gerekli eğitim ve diğer imkânlardan makul ölçülerde yararlanır. Ayrıca hâkim bu amaçla denetimi altındaki hâkimlerin de eğitim ve diğer imkanlardan yararlanmalarını sağlar.

İLKE 6.3

Hâkim, uluslararası sözleşmeler ve insan hakları normlarını tesis eden diğer hukuk belgeleri de dâhil olmak üzere, uluslararası hukuktaki ilgili gelişmeleri izler.

İLKE 6.4

Yargı Eğitimi İlkelerine İlişkin IOJT Deklarasyonu

8 Kasım 2017'de 79 ülkeden 129 yargı eğitimi kuruluşundan oluşan Uluslararası Yargı Eğitimi Organizasyonu (IOJT) üyeleri aşağıdaki yargı eğitimine ilişkin ilkeleri oybirliğiyle kabul etmiştir.

> tamamı için <http://www.iojt.org/~media/Microsites/Files/IOJT/Microsite/2017-Principles.ashx>

1. Yetkinlik ve performansın yüksek standartlarının sağlanması için yargı eğitimi şarttır. Yargı eğitimi, yargı bağımsızlığı, hukukun üstünlüğü ve tüm insanların haklarının korunması için esastır.
2. Yargı bağımsızlığını korumak için yargı ve yargı eğitim kurumları, yargı eğitiminin hazırlanmasından, içeriğinden ve sağlanmasından sorumlu olmalıdır.
3. Yargı liderleri ve yüksek yargı, yargı eğitimini desteklemelidir.
4. Bütün devletler:
 - (i) Yargı eğitiminden sorumlu kurumlara amaç ve hedeflerine ulaşmak için yeterli fon ve diğer kaynakları sağlamalıdır; ve
 - (ii) Yargının tüm üyelerinin eğitim almalarını sağlayacak sistemleri kurmalıdır.
5. Yargı eğitimine verilen her destek, bu ilkelere uygun olarak ve yargısal eğitimden sorumlu kurumlarla koordineli olarak kullanılmalıdır.
6. Eğitim almak tüm yargı üyelerinin hakkı ve sorumluluğudur. Yargı üyelerinin her birinin, yargı çalışmalarının bir parçası olarak eğitime katılacak zamanı olmalıdır.
7. Yargı mensuplarının tümü, atamalarından önce veya sonra, ayrıca kariyerleri boyunca düzenli eğitim almalıdır.

8. Yargı rolünün karmaşıklığını kabul ederek, yargı eğitimi farklı disiplinlerin bir araya gelmesiyle oluşturulmalı, hukuk, hukuk dışı bilgi, beceri, sosyal bağlam, değerler ve etik eğitimini içermelidir.
9. Eğitim hâkim liderliğinde olmalı ve öncelikle bu amaçla eğitilmiş yargı üyeleri tarafından verilmelidir. Gerekli olduğunda eğitim yargı dışı uzmanlar tarafından verilebilir.
10. Yargı eğitimi, profesyonel ve yetişkin eğitimi programında hazırlanan en iyi uygulamaları yansıtmalıdır. Çeşitli güncel metodolojiler kullanılmalıdır.

E19 Alıştırma 19

Kasım 2017'de IOJT Genel Kurulu tarafından kabul edilen Yargı Eğitimi İlkelerini gördünüz. Şimdi ilkelere dönün ve hangi ifadelerin doğru olduğuna karar verin:

1. Yargı eğitimi farklı disiplinleri içermelidir.	☐
2. Yargı eğitimi hâkimlerin kariyerleri boyunca sağlanmalıdır.	☐
3. Eğitime katılmamak disiplin konusu olmalıdır.	☐
4. Bütün hâkimlerin yargı çalışmalarının parçası olarak eğitime katılmaları sağlanmalıdır.	☐
5. Devlet hâkimleri eğitmek için yeterli fon sağlamakla görevlidir.	☐
6. Eğitimdeki performans terfi fırsatlarıyla ilişkili olmalıdır.	☐

ÖZET

Şu ana kadar altı Bangalor Yargı Etiği İlkesini iyi bir şekilde anladınız.

Altı İlkeye ilişkin olarak, İlkelerin ve Yorumun sadece sizin için değil, diğer tüm hâkimler için de geçerli olduğunu unutmayın. Bir hâkim yanlış davranırsa, bunu görmezlikten gelemesiniz. İlkeler, bir hâkim veya bir avukatın profesyonel olmayan davranışlarını gözlemlerken ne yapmanız gerektiği konusunda açıkça bahsetmez. Ayrıca, İlkeleri hazırlayanlar rapor verme zorunluluğu getirmek istemediler. Ancak taslağı hazırlayanlar, İlke 6.7'ye göre hâkimin, başka bir hâkimin veya avukatın profesyonel olmayan davranışlarda bulunma olasılığına işaret eden güvenilir kanıtlardan haberdar olduğunda gereken işlemi başlatması gerektiğini düşünüyorlar. Uygun eylemler arasında, ihlalde bulunduğu iddia edilen hâkim veya avukatla doğrudan iletişim kurmak, mümkün olması halinde doğrudan diğer eylemleri yapmak ve ihlali ilgili makamlara bildirmek yer alır.

Yorum Paragraf 218 şunu ifade eder:

Hâkim, başka bir hâkimin veya avukatın profesyonel olmayan davranışlarda bulunma olasılığına işaret eden güvenilir kanıtlardan haberdar olduğunda gereken işlemi başlatmalıdır. Uygun eylemler arasında, ihlalde bulunduğu iddia edilen hâkim veya avukatla doğrudan iletişim kurmak, mümkün olması halinde doğrudan diğer eylemleri yapmak ve ihlali ilgili makamlara bildirmek yer almaktadır.

EK I

SOSYAL MEDYA
TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

SOSYAL MEDYA SİTELERİ - TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Facebook

- Kullanıcıların fotoğraf ve bilgi paylaştığı, birbiriyle iletişim kurduğu, etkinlik oluşturduğu ve işleri için sayfa oluşturabildiği site.
- Kullanıcılar “duvarlarında” birbirlerinin fotoğraflarına veya paylaşımlarına yorum yaparlar ve özel mesaj gönderirler.
- Gizlilik ayarları: Kullanıcılar hangi kullanıcıların (arkadaş, arkadaşının arkadaşı, herkes) profilinde paylaştıklarını görebileceğini seçebilir. Kullanıcılar arkadaşlık teklifini kabul ettikleri zaman bağlantı kurarlar.

Flickr

- Kullanıcıların fotoğraflarından oluşan albümler oluşturabilecekleri fotoğraf paylaşma sitesi.

Instagram

- Fotoğrafların genellikle filtreler ve hashtag’lerle tek olarak paylaşıldığı fotoğraf paylaşım sitesi. Instagram fotoğrafları genellikle özel coğrafi konumlarla bağlantılıdır.
- Kullanıcılar birbirlerinin fotoğraflarını “beğenerek” (kalp simgesine tıklayarak) birbirleriyle iletişim kurabilir ve birbirlerine özel mesajlar gönderebilir.
- Gizlilik ayarları: “Herkes açık” olarak ayarlanmış Instagram hesapları, web adresine sahip herkes tarafından görüntülenebilir. “Özel” hesaplar yalnızca kullanıcı tarafından onaylanmış Instagram hesapları tarafından görüntülenebilir.

LinkedIn

- Profesyonelleri hedefleyen sosyal ağ sitesidir. Kullanıcılar genellikle özgeçmişlerinden bilgi yükler ve profesyonel fotoğraf ekler.
- Kullanıcılar, birbirleriyle “bağlantı kurduklarında” aynı ağa eklenir (bağlantı olarak eklenecek bir davet gönderir ve kabul eder). Kullanıcılar özel mesajlarla haberleşebilir.
- Gizlilik ayarları: LinkedIn hesapları diğer tüm LinkedIn kullanıcıları tarafından görüntülenebilir ve gizlilik ayarları değiştirilmedikçe kullanıcı olmayanlar için bilgi özetine genellikle erişilebilir. Varsayılan olarak, diğer kullanıcılar da profillerini görüntülediğinizde dair bildirim alır.

Pinterest

- Hobiye ilişkin bir çevrimiçi panodur. Kullanıcılar, genellikle moda, yemek veya ev dekorasyonu ile ilgili ilham verici konularda internetteki resimleri “panolara” kaydeder.
- Kullanıcılar birbirlerinin resimlerini paylaşabilir ve yorum yapabilir.
- Gizlilik ayarları: Kullanıcı aksini belirtmedikçe panolar herkese açıktır.

Reddit

- Tartışma forumlarına ev sahipliği yapan bir sitedir. Bazı tartışma forumları uygunsuz içeriğe sahip olduğu için eleştirilmiştir.
- Kaydılduktan sonra, kullanıcılar haber akışının en üstünde görünmeleri için birbirlerinin yayınları hakkında yorum yapabilir ve birbirlerinin yayınlarını derecelendirebilirler. Yorumlarınız için puan almak, kullanıcıların özel özelliklerin kilidini açmak için puan toplamasına yardımcı olur.
- Gizlilik ayarları: Yayınlananlar herkese açık olmasına rağmen, kullanıcıların kimlikleri büyük ölçüde anonimdir.

Skype

- Kullanıcıların hesaplarından birbirleriyle görüntülü sohbet etmelerine olanak tanıyan bir sitedir.
- Gizlilik ayarları: Kullanıcılar aramak/aramayı kabul etmek için birbirini eklemelidir.

Snapchat

- Akıllı telefonlar için bir mesajlaşma uygulamasıdır. Mesajlar genellikle resim veya videodur ve belirlenen bir süreden sonra kaybolur.
- Kullanıcılar bağlandıktan hemen sonra birbirlerine mesaj gönderebilirler. Mesajı gönderen kullanıcı, kaybolmadan önce mesajın alıcı ekranında kaç saniye kalacağını seçer.

Tumblr

- Fotoğraf blogları veya GIF içeren bloglar da dâhil olmak üzere blog oluşturma sitesidir.
- Kullanıcılar diğer kullanıcıların bloglarını takip edebilir ve yayınlar hakkında yorum yapabilir.

Twitter

- Kullanıcıların en fazla 140 karakter ve / veya fotoğraf içeren yayınları paylaştığı bir sosyal ağ sitesidir.
- Kullanıcılar mesajlarında birbirlerini etiketleyebilir veya birbirlerine özel mesajlar gönderebilir (doğrudan mesaj).
- Gizlilik ayarları: Kullanıcılar hesaplarını özel olarak değiştirebilmesine rağmen, hesaplar (ve dolayısıyla yayınlar) varsayılan olarak herkese açıktır.

WhatsApp

- Akıllı telefonlar için bir mesajlaşma uygulamasıdır.
- Kullanıcılar, uygulamaya diğer kullanıcıların numaralarını ekledikten sonra birbirlerine mesaj gönderebilirler. Kullanıcı grupları da oluşturulabilir.

EK TERİMLER

Blog/Vlog:

- Blog, kullanıcının madde yazdığı (veya resim paylaştığı) bir web sitesidir. Makalelere benzer şekilde hazırlanabilmesine rağmen, genellikle dergi gibi yazılır. Vlog bir video blogudur.

DM (doğrudan mesaj)/PM (özel mesaj):

- Birçok sosyal paylaşım sitesi, sitedeki herkes görüntüleyemeden başka bir kullanıcıya mesaj gönderme seçeneğine sahiptir.

İfadeler/Emojiler:

- Kullanıcıların ne düşündüğünü göstermek için kullanılan küçük simgelerdir. Bunlar duyguları ifade eden yüzlerden yiyecek veya yer ikonlarına kadar değişir.

Arkadaş/Takipçi:

- Sosyal medya siteleri genellikle kullanıcılara (LinkedIn, Facebook) “arkadaş” veya “bağlantı” olarak ekleyerek iletişim kurma seçeneğine sahiptir. Arkadaşlar genellikle yayınladığınız içeriğin daha fazlasını görebilir ve size doğrudan mesaj gönderebilir.
- Daha fazla içerik odaklı siteler (Twitter veya Instagram gibi) yayınladıkları içeriği görmek için diğer kullanıcıları “takip etme” seçeneğine sahiptir.

GIF:

- Genelde kendini tekrar eden birkaç saniyelik kısa, canlandırılmış videodur.

Handle:

- Kullanıcının sosyal medyadaki adıdır. (Örneğin, @dohadecaration Doha Deklarasyonunun twitterdaki ismidir.)

Hashtag:

- Önünde “#” simgesi olan bir kelime veya kelimeler (boşluksuz), bu kelime veya kelimeleri birçok sosyal medya sitesinde aranabilir hale getirir. Örneğin, bir kullanıcı bir yayını #unitednations olarak etiketlediye, diğer kullanıcılar #unitednations olarak aradığında bu içeriği görür.

Beğeni:

- Birçok sosyal ağ sitesinde, kullanıcıların başka bir kullanıcının içeriğini beğendiğinde tıklayabilecekleri bir düğme bulunur. Örneğin Instagram’da kalp simgesi ve Facebook’ta bir başparmak vardır. Facebook artık üzgün yüzler gibi başka seçenekler de sunuyor.

Canlı yayın:

- Birçok sosyal medya sitesi, videoları kaydedilirken doğrudan web sitesine gönderme seçeneğine sahiptir.

Haber akışı:

- Kullanıcının iletişimde olduğu diğer kullanıcılar tarafından gönderilen tüm öğelerin listesi.

NSFW (İş İçin Güvenli Değil):

- **Uygunsuz içerik.**

Podcast:

- Genelde kullanıcıların yükleyebileceği belirli bir konudaki bölümlerden oluşan kısa ses klipleri biçimindeki dizilerdir. Podcast'ler resmi kurumlar tarafından üretilebilir veya bireysel kullanıcılar tarafından kaydedilebilir.

Selfie:

- Kişinin kendini çektiği fotoğraftır.

Hikayeler:

- Birçok sosyal medya sitesi (Facebook, Instagram, Snapchat) kullanıcının bağlantılarının tümü tarafından görüntülenebilen fotoğraf veya videoları sınırlı bir süre yayınlama seçeneğine sahiptir.

Tag/Mention:

- @ sembolünü kullanarak kullanıcılar diğer kullanıcıları bir gönderiye veya fotoğrafa bağlayabilir. Bazı sitelerde bu içerik etiketli kullanıcının profilinde görünür.

Tweet/Retweet:

- Twitter'da, kullanıcı postlarına "tweet" denir. Kullanıcılar diğer kullanıcıların tweetlerini paylaştıklarında bu "retweet" olarak bilinir.

Viral:

- Sosyal medyadaki post birçok kişiye ulaştıca ve hızlı bir şekilde yayılınca viral olur.

Duvar:

- Her Facebook kullanıcısının "duvar" ı vardır. Burada onların ve diğer kullanıcıların yolladığı postlar vardır.

Webinar:

- Kullanıcıların uzaktan izleyebilecekleri online seminer, genelde de video konferanstır.

EK II

CEVAPLAR

DOĞRU CEVAPLAR

Kısa giriş testi

Sayfa 3

1. Bangalor İlkeleri nelerdir?

Cevap: Hâkimlerin etik davranışları için standartlar oluşturur, yargısal davranışların düzenlenmesi konusunda yargıya bir çerçeve sunar ve hâkimlere rehberlik sağlar.

2. Bangalor İlkeleri'nin temelini oluşturan altı değeri söyleyebilir misiniz?

Cevap: Bağımsızlık, Tarafsızlık, Dürüstlük, Mesleğe Yaraşırılık, Eşitlik, Ehliyet ve Özen

3. Bangalor İlkeleri'nin hukuki niteliği nedir?

Cevap: İlkeler yasal olarak bağlayıcı değildir ve doğrudan uygulanabilen davranış standartları oluşturmaktan çok, dünyadaki yargı sistemlerine kendi yargı etiği ilkelerini hazırlamalarında rehberlik sağlamayı amaçlar. İlkeler 75 ülkeden mahkeme başkanlarına ve yüksek hâkimlere geniş ölçüde danışılarak hazırlanmıştır.

4. Yargıda Dürüstlük Grubu nedir?

Cevap: Yargıda Dürüstlük Grubu (JIG) yargıda dürüstlüğü ve adalet yönetiminin kalitesini derinleştirmeyi ve genişletmeyi amaçlayan mahkeme başkanları ile yüksek hâkimlerden oluşan bağımsız, kar amacı gütmeyen bir gruptur. Diğer işlerin yanında, JIG Bangalor İlkeleri'nin geliştirilmesine liderlik etmiştir.

5. Hâkim, eşinin avukatlık yaptığı bir davaya bakmalı mıdır?

Evet, ama...

Hayır

Cevap: Hayır. Hâkim kayırma veya tarafluluk görüntüsü ya da kuşkusu doğuracak durumlardan kaçınır. Özellikle aile fertlerinden birinin katıldığı ya da vekil olduğu bir davada, hâkimin davadan çekilmesi gerektiği genel olarak kabul edilmektedir.

6. Yargıdaki yeminler Bangalor İlkeleri'ni içermek zorunda mıdır?

Evet, ama...

Hayır

Cevap: Hayır. Bangalor İlkeleri yalnızca rehberlik sağlar ve devletler yargısal yeminlere İlkeleri dâhil etmek zorunda değildir. Ancak bazı devletler yeminlere İlkeleri eklemeye karar vermiştir.

7. Bir hâkim gece kulüplerine gidebilir mi?

Evet, ama...

Hayır

Cevap: Evet, ancak hâkim gece kulübü veya diğer sosyal yerlere giderken ihtiyatlı davranmalıdır.

8. Hâkim gizli cemiyetlere üye olabilir mi?

 Evet Hayır

Cevap: Hâkimin, huzuruna gelen avukatların da üye olduğu gizli cemiyetlere üye olması tavsiye edilmez. Çünkü bu durum, cemiyet üyeliği kurallarının bir parçası olarak belirli avukatlara avantaj sağlandığı anlamına gelebilir.

9. Hâkimin tokluk-açlık durumu duruşma sırasında onun tarafsızlığını etkiler mi?

 Evet Hayır

Cevap: Evet. Bir araştırma dinlenme arasından hemen sonra hâkimlerin kararlarında saniğin lehine takdir haklarını kullandığını göstermiştir.

10. Hâkimin beden dili, o hâkimin reddi için gerekçe oluşturur mu?

 Evet Hayır

Cevap: Evet. Bangalor İlkeleri Yorumununun 58. paragrafına bakınız.

E1 Alıştırma 1

Sayfa 7

Adalet yönetiminde insanlara saygılı olacağıma, yoksulun ve zengin haklarına eşit şekilde yaklaşacağıma ve Anayasa ile bana verilen bütün görevleri dürüstlük ve tarafsızlıkla yerine getireceğime yemin ederim.		Eşitlik, Ehliyet ve Özen. Bahreyn
Yargı görevlerimi Anayasa ve hukuka uygun olarak yerine getireceğime yemin ederim.		Bağımsızlık, Tarafsızlık, Dürüstlük, Mesleğe Yaraşırılık, Ehliyet ve Özen. Burundi
Görevlerimi doğruluk, tarafsızlık ve bağımsızlıkla yerine getireceğime, müzakereleri gizli olarak yapacağıma ve her zaman dürüst davranacağıma yemin ederim.		Bağımsızlık, Tarafsızlık, Eşitlik, Ehliyet ve Özen. Birleşik Devletler
İnsanlar arasında adaleti sağlayacağıma, krallığın kanunlarına ve düzenlemelerine uyacağıma (Yüce Tanrı huzurunda) yemin ederim.		Tarafsızlık, Dürüstlük, Mesleğe Yaraşırılık, Ehliyet ve Özen. Rusya Federasyonu
Görevlerimi dürüst ve vicdanlı bir şekilde yerine getireceğime, adaleti sağlayacağıma, sadece hukuka uyacağıma ve bir hâkim olarak tarafsızca, adil olarak ve vicdanımla hareket edeceğime yemin ederim.		Ehliyet ve Özen. Karadağ

C Vaka Çalışması: Bayan White

Sayfa 13

1. Bu vaka çalışması özellikle altı değerden üçünü içeriyor. Bunlar hangileridir?

☐ Bağımsızlık	☐ Mesleğe yaraşırılık
☐ Tarafsızlık	☐ Eşitlik
☐ Dürüstlük	☒ Ehliyet ve özen

2. Yorumun özellikle aşağıda yer alan paragraflarından hangileri bu vaka çalışması ile ilgilidir?

- 29 34 38 44 100 137 207

3. Parlamento üyesinin mektubuna cevap verilmesi gerekiyorsa bu cevabı aşağıdakilerden kim vermelidir?

☐ Görevli hâkim olarak siz	☐ Mahkeme Yöneticisi
☒ Yüksek Mahkeme Başkanı	☒ Mahkeme Başkanınız

Açıklama

Milletvekili size bu şekilde mektup yazarak doğru yaptığını inanmasına rağmen, aslında milletvekilinin bu hareketi devletin bir organının diğerini etkilemeye yönelik bir girişimi olduğundan yanlıştır. Böyle bir davranış kuvvetler ayrılığı ilkesini ve dolayısıyla yargı bağımsızlığını tehdit ediyor. Bunu, seçmenini destekleme konusundaki aşırı isteği ya da “anayasal bilgisizlik” nedeniyle yapması, sizi ilgilendiren bir konu değildir. Yorum’un 29’uncu paragrafını hatırlayın: Mahkemeyi etkilemek için yapılacak tüm girişimler, aleni olarak duruşma salonunda ve yalnızca davanın tarafları veya avukatları tarafından yapılmalıdır.

Paragrafın tamamını okuyun ve etkisini anlayın. Milletvekilinden gelen bu mektup, bağımsızlık ilkesine dayalı olarak kesinlikle reddedilmelidir. Ancak konu burada bitemez, çünkü dikkate alınması gereken diğer unsurlar da vardır.

Bangalor İlke Dört

Daha sonra bu kursta incelenecek olan Bangalor İlke Dört (Mesleğe yaraşırılık), hâkimin eleştirilmesi konusunu paragraf 137’de açıkça ifade eder.

“Kurullarda yer alan halkın temsilcileri ile yasama ve yürütme organları, hâkimin sınırlılıkları, hataları veya kusurları ile kararlarına ilişkin olarak halka açık biçimde yorumda bulunabilirler. Politik sessizlik geleneğinden dolayı ilgili hâkim bu tür yorumlara genellikle yanıt vermez. Bir hâkimini eleştirme hakkı mahkemeye hakarete ilişkin kurallara tabii olup, belirli bir hâkimini ya da yargı sistemini eleştirmeyi cezalandırmaya veya eleştiriyi önlemeye yönelik bu kurallar, geçmişe nazaran günümüzde daha nadir yürürlüğe girmektedir. Mahkemeye hakaret davası açarak halka açık biçimde konuyu alevlendirmek yerine, bu tarz saldırıları göz ardı etmek daha akıllıca olur[...].”

Hâkimin toplum tarafından meşru bir şekilde eleştirilmesi ile meşru olmayan bir şekilde davanın sonucunu ve görülmesini etkilemek için yapılan eleştiri arasındaki farka dikkat edin.

Bangalor İlke Altı

Bu kursta daha sonra incelenecek olan Bangalor İlke Altı (Ehliyet ve Özen) hâkimin uyumsuzlukları makul hızda çözme görevini Yorum'un 207'nci paragrafında açıkça belirtir:

"Uyumsuzlukları etkin, adil ve hızlı çözmesi için hâkim, tarafların haklarını dikkate almalı ve dava konusunun gereksiz maliyet veya gecikmeye neden olmadan sonuçlandırılmasını sağlamalıdır. Hâkim geciktirici uygulamaları, kaçınılabılır gecikmeleri ve gereksiz maliyetleri azaltmak veya önlemek amacıyla davaları takip etmeli ve denetlemelidir. Hâkim, tarafların anlaşmasını teşvik etmeli ve kolaylaştırmalıdır. Ancak taraflar, anlaşmazlıklarının mahkeme tarafından çözülmesine ilişkin haklarından feragat etmeye zorlandıklarını hissetmemelidir. Tüm yargılama süreçlerini adil ve sabırlı biçimde yürütmek, mahkemenin işlerini hızla sonuçlandırma göreviyle çelişkili değildir. Hâkim, sabırlı ve ihtiyatlı davranırken, aynı zamanda etkin ve pratik olabilir."

Bu görev ışığında, konunun 207'nci paragrafta belirtilen şekilde çözülmesine ilişkin her şeyin yapılmasını sağlamak için mektubun kopyasını alan mahkeme başkanınız ile tartışarak davayı görmenizi gözden geçirmeniz akıllıca olur. Herhangi bir pratik sonuç hakkında bilgilendirilebilse de mahkeme yöneticisinin bu tartışmaya dâhil edilmesi uygun değildir. Ancak, adaletin etkin yönetiminden sorumlu olduğunuzu unutmayın. Davalarınızdaki gecikmeler asla kendi zayıf zaman yönetiminizden kaynaklanmamalıdır. Paragraf 196 şunları belirtir:

Her hâkim, belirli bir noktaya kadar, davalara karar verdiği gibi davaları da yönetmelidir. Hâkim, kendi mahkemesinde adaletin etkili biçimde yerine getirilmesinden sorumludur. Bu, davaların hızlı karara bağlanmasını amaçlayan dava yönetimini, kayıt tutmayı, fon yönetimini ve mahkeme personelinin gözetimini içerir. Hâkim davaları takip etme ve karara bağlama konusunda özenli değilse, ortaya çıkan verimsizlik maliyetleri arttıracak ve adaletin yerine getirilmesini olumsuz etkileyecektir. Hâkim, yargı yönetiminde mesleki ehliyeti korumalı, mahkeme görevlilerinin idari sorumluluklarını yerine getirmesini kolaylaştırmalıdır.

Diğer sorular

Milletvekilinin mektubuna cevap verilmesi gerekiyorsa kimin cevap vermesi gerekir ve ne söylemeleri gerekir? Milletvekilinin mektuba bir cevap alması nezakete ilişkindir, ancak hiçbir koşulda davaya bakan hâkim olarak cevap vermemeniz gerekir. En iyi çözüm, mahkeme yöneticisinden milletvekiline, kuvvetler ayrılığı ilkesinin niteliğini ve hâkimin karar verdiği herhangi bir dava ile ilgili olarak yazışma yapamayacağını açıklayan bir mektubun gönderilmesi olacaktır. Mektupta ayrıca Yorumun 44'üncü paragrafından da bahsedebilir:

Hâkim herkesin bu kavramları ve yargısal sorumluluklar üzerindeki etkilerini bilmediğini kabul etmelidir. Yanlış algılar halkın yargıya olan güvenini zayıflatabileceği için yargı ve yargı bağımsızlığı konusunda halkın eğitilmesi, devlet ve devletin kurumları ile yargının kendisi bakımından önemli bir işle ve sahiptir. Basın, yargı bağımsızlığını hâkimlerin davranışlarının incelenmesinden ve halka açık biçimde tartışılmasından korunması şeklinde resmedebileceğinden, halk basından yargı bağımsızlığı ilkesi hakkında bütünüyle dengeli bir bakış açısı edinemeyebilir. Bu nedenle hâkim, kamu menfaati için halkın yargı bağımsızlığının temel önemini anlamasına yardımcı olacak fırsatlardan faydalanmalıdır.

C Vaka Çalışması: Yardım Kuruluşu

Sayfa 14

1. Bu vaka çalışması özellikle altı değerden üçünü içeriyor. Bunlar hangileridir?

 127 115 117

2. Yorumdaki hangi paragraf kararı etkilemeye yönelik her türlü girişimin reddedilmesi gerektiğini ifade eder?

 31 29 35**Açıklama**

Bağımsızlık ilkesine göre hâkim, “karara bağlayacağı ihtilafın tarafları ile ilişkilerinde bağımsız olmalıdır.”

Yorum’un 29’uncu paragrafı yargıyı etkilemeye yönelik herhangi bir girişimin reddedilmesi gerektiğini kategorik olarak belirtmiştir. Bu nedenle, hâkimin mahkeme salonu dışındaki davanın tarafıyla bir tartışmaya girmemesi gerektiği sonucuna varmak çok kolaydır.

Yorumun 127. paragrafında hâkimin, huzuruna gelen avukatların da üye olduğu gizli topluluklara üye olması tavsiye edilmez çünkü bu durum, topluluk üyeliği kurallarının bir parçası olarak belirli avukatlara menfaat sağlandığı anlamına gelebilir.

Ayrıca cemiyet, kulüp, masonik loca vb. gibi sadakati, yardımı teşvik eden kuruluşlara ilişkin daha geniş konulardan da bahsetmelisiniz. Bu tür “elit kulüpler” sıklıkla yardım toplama, burs veya insani etkinlikler düzenler. Ancak aynı zamanda, kulüp üyeleri genellikle iş, siyaset ve medyadan zengin, etkili kişilerdir. Ayrıca bu kişilerin birbirleri için çeşitli hizmetler ve ayrıcalıklı davranış istemeleri nadir değildir. Bu nedenle elit kulüplere üyelik hâkim için potansiyel bir tehlike midir? Böyle bir ortam, bu örnek olaydaki gibi, ahlaki açıdan şüpheli önermelerin veya gelecekte yardım istekleri için gizli bir kaynak olabilir mi? Hâkim olarak, böyle bir kulübe katılırsanız, yargı etiği ile bazı üyelerin mahkeme salonunda kendi yararları için muhtemel beklentileri arasında net bir sınır çizmelisiniz.

E4 Alıştırma 4

Sayfa 16

Gece saat 1'de gece kulübüne gitmek	☐	74 76 52 156
Canlı TV programına çıkmayı kabul etmek	☐	116
Alkol içmenin yasal olduğu ülkede, görev yaptığı semtin barında düzenli olarak içki içmek	☐	166 167
Yerel bir etkinlikte, insanları kendisine ıslak sünger atmaya davet edecek şekilde hâkimin giyinmesi	☐	118
Gece evsizlere sokakta yemek vermek	☐	111 114 166

Sosyal medya etkinliği

Sayfa 16

1. Hangi şirket WhatsApp ve Instagram'ın sahibidir?

 LinkedIn Facebook Youtube

2. WhatsApp ve Instagram Facebook ile veri paylaşıyor mu?

 Hayır Evet

3. Yorum Facebook kullanımını kapsıyor mu?

 Hayır Evet

4. Aşağıdaki ifade doğru mu yanlış mı?

"Facebook kayıtlı kullanıcılara profil oluşturmak, fotoğraf ve video yüklemek, mesaj yollamak, aile ve arkadaşlarla haberleşmek için kullanılan ücretsiz sosyal ağ websitesidir."

 Doğru Yanlış

E5 Alıştırma 5

Sayfa 21

Hâkimin, mahkemeyi bilgilendirmeden sanığın geçmişi hakkında Google'dan araştırma yapması		Dürüstlük
Bir ülkedeki vatandaşların "dürüstlüğü" hakkında hâkimin dikkatsizce ifade ettiği görüşlerin bir davette gizlice kaydedilmesi ve çevrimiçi yayınlanması		Mesleğe yaraşırılık
Hâkimin offshore vergi cennetindeki hesap detaylarının rızası dışında ele geçirilip ulusal gazetede yayınlanması.		Bağımsızlık
Kızının 18. doğum gününde hâkimin mayolla dans ederken çekilen bir fotoğrafının Facebookta kontrolü dışında kendiliğinden yayılması.		Eşitlik
Mahkemedeki kadın personelin erkeklerden daha fazla çalıştığı görüşünü ifade eden hâkimin kurum içi elektronik postasının, erkek personel tarafından Eşitlik Komisyonuna elektronik posta ile iletilmesi.		Ehliyet ve özen
Hâkimin bir davada yazdığı kararın, diğer hâkimlerin önceki birkaç kararından kopyalanıp yapıştirılması suretiyle yazıldığına ortaya çıkması		Tarafsızlık

C Vaka Çalışması: Hâkim Sheen

Sayfa 22

Konu 1 - Cevap

Modern bir hâkim, sosyal medyanın hem olumlu hem de olumsuz olarak nasıl işlediğini anlamalıdır ve modern dünyadaki yaygınlıkları göz önüne alındığında, hâkimlerin sosyal medyayı kendi yaşamlarında kullanmalarının oldukça mantıklı olduğu düşünülebilir. Ancak takdir yetkisi burada önemli bir konudur ve Facebook'u bu kadar geniş ve özgürce kullanmasının Hâkim Sheen için sorun oluşturması açıkça tartışmalıdır. Birinin arkadaş olma talebini reddederek haksız bir şekilde davranacağına olan inancı, bu bağlamda yargı bağımsızlığının önemini ve bunun utanç duymaktan kaçınmak için oynayabileceği rolü anladığına yönelik güven vermiyor.

Hâkimin yargı sisteminde davranış kuralları Facebook'taki davranış için uygulanıyor olabilir. Böyle bir durumda hâkim davranış kurallarının farkında olmalıdır. Bir hâkimin Facebook'u kullanması ya da kullanmaması gerektiği konusunda kesin bir etik kural yoktur. Ancak bu durum, Hâkim Sheen'den daha fazla kısıtlanmamış bir kullanım olması durumunda nasıl sorunlar ortaya çıkacağını göstermektedir. Davadan çekilmenin bu durumda uygun olup olmadığına karar verirken Hâkim Sheen, savcı ile "Facebook ilişkisi" yüzünden adil ve bilgili bir toplum üyesinin onun tarafı olacağı hakkında gerçek bir risk olduğunu düşünüp düşünmeyeceğini sormalıdır.

Konu 2 - Cevap

Hâkimin gençken çekilen bikinili resmine ilişkin olarak resmi yayınlayan kişi kendisi olmadığı için aslında kusurlu sayılamaz dolayısıyla İlkeleri ihlal edemez. Fotoğraf belki biraz utanç oluşturacaktır, fakat herhangi bir etik veya davranış ihlali olmadığı için disiplin cezası gerektirmez. Ancak, bu durum Hâkim Sheen ve annesi arasında tartışmaya yol açacak ve hem kendi hem de ona en yakın olanların gizlilik ayarlarını gözden geçirmesine neden olacaktır!

C Vaka Çalışması: Hediye Sepeti

Sayfa 23

1. Hâkimlerin mevcut hükümete borçlu olmadığını belirten paragrafı belirleyin.

25

38

40

2. Dış faktörlerin yargıyı etkilememesini belirten paragrafı belirleyin.

27

28

30

Açıklama

Bu sepetin gelişi sizin için hemen etik bir ikilem yaratır.

- Sepeti alıp, diğer hâkimler için hiçbir soruna neden olmadığı söylenen standart bir uygulama olarak kabul etmeli misiniz?
- Sepeti iade etmeniz gerekirse, bu durumda valiye iade için hangi nedenleri söyleyeceksiniz? Bunu diğer hâkimlerle uyumlu olmayacak bir şekilde yaparsanız, tecrübesiz bir hâkim olarak, bunun kendi kariyeriniz ve terfi şansınız üzerinde ne gibi etkileri olabilir?
- Sorun çıkartıcı haline gelir misiniz?

Yargı bağımsızlığı

Bu durum, yargı bağımsızlığı ilkesinin tam merkezinde yer almaktadır. Eylemlerinizi, ilkenin neyle ilgili olduğu konusundaki anlayışınızı tanımlayacaktır. Sepeti geri vermelisiniz. Hatırlayın, “bir hâkim, sadece devletin yasama ve yürütme organlarının etkisinden ve bu organlarla uygunsuz ilişkilerden uzak olmamalı; aynı zamanda makul bir kişinin gözünde bu tür etkilerden ve ilişkilerden de uzak görünmelidir.” Valinin sizi (yanlılıkla) diğer devlet çalışanları ile birlikte “kamu görevlisi” olarak desteklemesinin arkasına saklanamazsınız. Kuvvetler ayrılığı ilkesinin üstüncörü bir anlayışı, ancak bu argümanı destekleyebilir.

Mesleğe yaraşırılık

Ayrıca, bu derste daha sonra bakacağımız dördüncü Bangalor İlkesi, özellikle, hâkimin yargısal görevlerinin yerine getirilmesiyle ilişkili olarak herhangi bir hediye kabul

etmeyeceğini belirtir (bkz. İlkeler 4.14, 4.15 ve 4.16) . Bu kuralın 4.16'daki sınırlı istisnası, eylemleri kesinlikle “kabul edilebilir” olan üst düzey bir politikacı içerdiğinden bu duruma uygulanamaz.

Konuyla toplu olarak ilgilenin

Konuyla nasıl başa çıktığınız büyük bir meydan okumadır. Ama ele almak zorunda olduğunuz bir durumdur. Bangalor İlkeleri konusundaki farkındalığınızdan cesaret alarak, konuyu diğer hâkim meslektaşlarınızla gündeme getirmeniz kesinlikle tercih edilir. Mahkeme Başkanı, sorunu toplu olarak ele almak ve uygulamayı sonlandırmak için doğru, ancak diplomatik bir yol bulmak amacıyla prensip olarak tartışmaya dâhil olmalıdır.

C Vaka Çalışması: Hâkim Onani

Sayfa 28

1. “Hâkimin konuşmayı ahlaki bir görev olarak hissetmesi” sorusuna ilişkin paragrafı belirleyin

140

179

166

2. Paragraf 140 “Hâkim ne zaman konuşmayı ahlaki bir görev olarak hisseder?” sorusuna ilişkin Hâkim Onani'nin ikilemini içeriyor mu?

Evet

Kısmen

(Bu durumu kısmen içeriyor ancak daha iyi seçenek Paragraf 138: Hâkim yargıyı etkileyen konularda düşüncelerini açıkça söyleyebilir)

3. Yorumda belirtilen nedenlerden hangileri hâkimin konuşurken büyük bir özenle hareket etmesi gerektiğini açıklar?

Hâkimin kişisel güvenliği

Hâkim hükümetin “lobiciliğini” yapıyor gibi görünmemelidir

Hâkimin kariyeri üzerindeki etki

4. “Yargı görevinin yerine getirilmesine ilişkin idari konularla doğrudan bağlantılı olan bağımsızlık” şeklindeki yargı bağımsızlığını içeren paragrafı belirleyin

Paragraf 26 (a)

Paragraf 26 (b)

Paragraf 26 (c)

Açıklama

Bunun karşısında hâkim, (kötü çalışma koşulları, yetersiz mahkeme personeli, kötü dava seçimi, reform eksikliği gibi) “görevlerini etkili bir biçimde yerine getirmesini” etkileyen konulara ilişkin faaliyetlerinde başarısız olan Bakanlık eleştirerek yargı görevlerinin yerine getirilmesi için güvence sağlanmasında yargı bağımsızlığını yüceltmek istediğini belirtecektir.

Hâkim Onani'nin uygunsuz davranıp davranmadığını değerlendirirken sormanız gereken sorulara bakın:

“Sormanız gereken sorular”

- Hâkim bir konuya toplumsal olarak dâhil olabilir mi ve her türlü problemin çözümünde medyadan yardım isteyebilir mi?
- Medya ile ilişkilerde ne tür potansiyel tehlikeler vardır?
- Hâkim gazetecilere konuşup kritik açıklamalar yaparak hoş olmayan duruma neden olmaktan nasıl korunur?
- Bu durumda hâkim tarafından ifade edilen katılma derecesi kabul edilebilir mi?
- Sorunları çözmek için yargı sisteminde mevcut olan bütün araçları kullandı mı?
- Mahkemelerin ve hâkimlerin çalışması için potansiyel olumlu sonuçlar bu tür bir eylemi haklı gösterebilir mi? Medya ile yapılan röportaj, “halkın yargı bağımsızlığının önemini anlamasına yardımcı olacak uygun fırsatlardan yararlanmak” için medyanın uygun bir kullanımı mıydı?

“Hâkimin konuşmayı ahlaki bir görev olarak hissedebilmesi” şeklindeki Yorumun 140. paragrafına ayrıca dikkat edilmelidir.

E6 Alıştırma 6

Sayfa 32

Taraflılık algısı halkın güvenini zedeler	93
Hâkim ile davanın tarafları arasındaki iletişim	55
Yanlılık veya ön yargının dışı vurumu	73
Hâkimin açıklama yapmak zorunda olduğu durumlar	58
Hâkimin açıklama yapmak zorunda olduğu durumlar	69
İlgisiz gerekçeler	64
Hâkimin aile üyelerinin faaliyetlerini sınırlama görevi	89
Hâkim tek taraflı iletişimlerden kaçınmalıdır	80

E7 Alıştırma 7

Sayfa 33

1. Önyargı kendisini hâkimin beden dilinde gösterebilir.

 Doğru Yanlış

2. Önyargı sadece taraflardan birine yönelik olduğunda önemlidir.

 Doğru Yanlış

3. Hâkimin ailesinin hareketi onun tarafsızlığının değerlendirilmesinde dikkate alınabilir.

 Doğru Yanlış

4. Hâkim, hayal kırıklığına uğramış davanın tarafları ile davanın bitmesinden sonra iletişimlere girmemelidir.

 Doğru Yanlış

5. Hâkimin yargısal gerekçeleri halka açık biçimde savunması genel olarak uygunsuzdur.

 Doğru Yanlış

6. Duruşma başladıktan sonra hâkim davadan çekilebilir.

 Doğru Yanlış

7. Duruşmadaki avukatlar ile hâkimin özel iletişimleri genelde yasaklanmıştır.

 Doğru Yanlış

8. Duruşmayı yapan hâkim dava taraflarından birinden dava sırasında özel bir iletişim alırsa tanık veya jüri, bütün diğer taraflar ile avukatlarına bununla ilgili haber verilmelidir. Bu durum mahkeme tarafından usulüne uygun şekilde kaydedilmelidir.

 Doğru Yanlış**Geri bildirim**1. Önyargı kendini beden dilinde gösterebilir. *Doğru*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 58'inci paragrafı şunu belirtir: Yanlılık veya ön yargı, kendisini beden dili, görünüm veya mahkeme içinde ya da dışındaki hareketlerde de gösterebilir. Fiziksel davranışlar bir tanığa inanılmadığını gösterebilir ve bu şekilde jüriyi uygun olmayan biçimde etkileyebilir. Hâkimin yargılamadaki yüz ifadeleri, taraflara, davadaki avukatlara, jüri üyelerine, basına ve diğerlerine yanlılık görüntüsü verebilir

2. Önyargı sadece taraflardan birine yönelik olduğunda önemlidir. *Yanlış*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 58'inci paragrafı şunu belirtir: Yanlılık veya ön yargı taraflardan birine, tanığa veya avukata karşı yönlendirilebilir.

3. Hâkimin ailesinin hareketi onun tarafsızlığı ile ilgili olabilir. *Doğru*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 58'inci paragrafı şunu belirtir: Hâkimin (veya kendisine yakın kişilerin) menfaatleri ile hâkimin tarafsız biçimde yargılama yapma görevi çatıştığında, çıkar çatışması ihtimali ortaya çıkar. Yargının tarafsızlığı hem fiilen tarafsızlık hem de makul bir gözlemci tarafından algılanan tarafsızlıkla ilgilidir. Yargısal konularda, çıkar çatışması sorgusu hem hâkimin kendi çıkarları ve tarafsız biçimde yargılama yapma görevi arasındaki çatışmaları hem de makul gözlemcinin akla ve mantığa uygun olarak çatışmanın varlığını algılayacağı (veya algılayabileceği) koşulları içermelidir. Örneğin, ailesindeki üyeler siyasi açıdan aktif olma hakkına sahip olmasına rağmen hâkim, yanlışlıkla dahi olsa yakın aile üyelerinin politik faaliyetlerinin kendisinin tarafsızlığı konusunda halkın algısını olumsuz etkileyebileceğinin farkında olmalıdır.

4. Hâkim, hayal kırıklığına uğramış davanın tarafları ile davanın bitmesinden sonra iletişimlere girmemelidir. *Doğru*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 73'üncü paragrafı açıkça şunu belirtir: Bir hâkim, davanın bitmesinden sonra hayal kırıklığına uğramış davanın taraflarından veya diğerlerinden, onun ya da meslektaşlarının verdiği kararları eleştiren mektuplar alırsa ya da diğer türden iletişimlere muhatap olursa, bu iletişimlerin yazarlarıyla tartışmaya girmemelidir.

5. Hâkimin yargısal gerekçeleri halka açık biçimde savunması genel olarak uygunsuzdur. *Doğru*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 74'üncü paragrafı şunu belirtir: Hâkim yalnızca karar verdiği davaların hükümlerinde yer verdiği gerekçeler yoluyla konuşabilir. Hâkimin yargısal gerekçeleri halka açık biçimde savunması genel olarak uygunsuzdur.

6. Duruşma başladıktan sonra hâkim davadan çekilebilir. *Doğru*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 66'ncı paragrafı şunu belirtir: Hâkim mahkeme önüne gelen davalara karar vermeye müsait olmalıdır. Ancak, davanın taraflarının haklarını korumak ve halkın yargının dürüstlüğüne duyduğu güveni sürdürmek amacıyla, hâkimin davadan çekilmesinin gerekli olduğu durumlar olacaktır. Öte yandan, hâkimin davadan sıklıkla çekilmesi halkın yargıya ve bireysel olarak hâkime olan güvenini zedeleyebilir ve hâkimin meslektaşlarına makul olmayan bir iş yükü getirebilir. Davanın tarafları kendi davaları hakkında karar verecek hâkimi titizlikle seçebilecekleri izlenimini edinebilirler ve bu istenmeyen bir durumdur. Dolayısıyla, hâkim kendi kişisel ve ticari işlerini, yargı görevleriyle çakışma olasılığının en aza indirecek şekilde düzenlemelidir.

7. Duruşmadaki avukatlarla hâkimin özel iletişimleri genelde yasaklanmıştır. *Doğru*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 64'üncü paragrafı şunu belirtir: Tarafsızlık ilkesi genel olarak hâkim ile taraflardan herhangi biri veya temsilcileri, tanıklar veya jüri arasında özel iletişimleri yasaklar. Mahkemede bu şekilde özel bir iletişim gerçekleştiğinde, ilgili tarafların tamamen ve derhal bilgilendirilmesinin, ayrıca bu iletişimin mahkeme kayıtlarına geçirilmesinin sağlanması önemlidir.

8. Duruşmayı yapan hâkim dava taraflarından birinden dava sırasında özel bir iletişim alırsa tanık veya jüri, bütün diğer taraflar ve avukatlarına bununla ilgili haber verilmelidir. Bu durum mahkeme tarafından kaydedilmelidir. *Doğru*

Yapıcı geribildirim: Yorum'un 64'üncü paragrafı şunu belirtir: Mahkemede bu şekilde özel bir iletişim gerçekleştiğinde, ilgili tarafların tamamen ve derhal bilgilendirilmesinin, ayrıca bu iletişimin mahkeme kayıtlarına geçirilmesinin sağlanması önemlidir.

E8 Alıştırma 8

Sayfa 35

Cevap: Yorum Paragraf 88

Yorum Paragraf 88:

Hâkimin tarafsızlığının değerlendirilmesinde, mesleki kariyeri boyunca hâkim olarak atanmasından önceki sorumlulukları veya menfaatleri dikkate alınabilir. Özellikle avukatlık mesleğinden seçildiği ülkelerde hâkimin, belirli konularda halka açık ifadelerde bulunduğu veya belirli taraflar ya da menfaatler lehine hareket ettiği görevlerde yer almış olması olasıdır. Daha önce politik yaşamın içinde yer alması halinde de kaçınılmaz şekilde aynı durum geçerlidir. Siyaset veya diğer bir faaliyet dalında ve hukuk dışında edinilen deneyimlerin hâkimin niteliklerini zayıflattığı değil, aksine geliştirdiği düşünülebilir. Ancak, hâkimin hâkimlik yemini ettiğinde veya bu görevi kabul ettiğinde, bağımsız ve tarafsız şekilde yargı görevini yerine getirmesi için tüm siyasal ilişkileri veya taraf menfaatlerini geride bırakmasının ve bunları bir kenara koymasının beklendiği dikkate alınmalı ve kabul edilmelidir. Bu durum, makul, adil ve bilgili kişinin, makul ön yargı kaygısının bulunup bulunmadığına karar vermesi sırasında gözétilmesi gereken önemli unsurlardan biridir.

Aşağıdaki durumların hangilerinde davadan çekilme gereklidir?

1. Daha önce insan hakları avukatı olduğu bir insan hakları davasında hâkimin bu göreve atanmasından itibaren eski avukatlık görevi ile bağlantısının olmadığını açık olarak ifade etmesi.

Hâkim davaya bakmalıdır.

Hâkim davaya bakmamalıdır.

2. Yukarıdaki durumda hâkimin açıklama yapmaması.

Hâkim davaya bakmamalıdır.

Tarafsızlığa ilişkin Bangalor İlkeleri ve yargı yemini göz önünde bulundurarak hâkim, çekilme talebine rağmen davaya bakmalıdır.

3. Daha önce Tecavüze Karşı Kadınlar Kampanyasına açıkça destek veren hâkimin tecavüz davasına atanması

Hâkim çekilmeyi teklif etmeli ve iki tarafın da görüşlerini aldıktan sonra son kararı vermelidir.

Hâkim iki tarafın da görüşlerini almadan davaya devam etmelidir.

E9 Alıştırma 9

Sayfa 36

Cevap

Bu konular her zaman öznel olmasına rağmen, üç ifadeye ilişkin tavsiyemiz aşağıdaki gibidir:

1. Bağlanmamış köpekleri olan erkekler beni korkutuyor.
Hâkimin tarafsızlığına zarar vermez, bunun yerine dürüst olduklarını gösterir.
2. Kadın olan kâtibimin harika bir görünüşü var.
Uygunsuz ve eşitlik ile mesleğe yaraşırılık ilkesini ihlal eder. Ancak zorunlu olarak hâkimin tarafsızlığına zarar vermez. Bu kursun 3. modülü cinsiyete ilişkin daha detaylı konuları içerir.
3. Kabinemizin çoğunun yolsuzluk yaptığını düşünüyorum.
Eğer doğru olarak söylenmişse bu yasal ifade özgürlüğüdür. Ancak bir kabine üyesinin dâhil olduğu bir dava hâkime tevzi edilirse davadan çekilmeyi dikkatli bir biçimde düşünmelidir.

E10 Alıştırma 10

Sayfa 37

1. Şu anda görülmekte olan davada önceden tanıklık ettiği durumlar.

*Davadan çekilmek gereklidir.
Bangalor İlke 2.5.2'ye ve Yorum paragraf 97'ye bakın.*

2. Hâkimin veya aile üyelerinden birinin davanın sonucundan ekonomik çıkarının bulunması. Aile özellikle hâkimle aynı evde yaşayanlar da dâhil "aile" olarak davranılacak kadar yakın kişileri içerir.

*Davadan çekilmek gereklidir.
Bangalor İlke 2.5.3' e ve Yorum paragraf 98 ve 99'a bakın.*

3. Hâkimin davaya taraf olan banka/kredi kartı şirketinin normal bir şekilde iş yapan müşterisi olması.

*Davadan çekilmek gerekli değildir.
Bangalor İlke 2.5.1'e ve Yorum paragraf 98 ve 99'a bakın.*

4. Hâkimin davadaki çekişmeli olgulara ilişkin kişisel bilgisi olması.

*Davadan çekilmek gereklidir.
Bangalor İlke 2.5.1'e ve Yorum paragraf 93'e bakın.*

5. Davadaki avukatlardan biriyle açık olmayan (gizli) ilişkisi veya işi olması.

Dürüstlük ilkesine göre kimsenin gerekçeyi bilmesi gerekmemesine rağmen davadan çekilmek gereklidir.

C Vaka Çalışması: Arkadaş ve eski meslektaş

Sayfa 38

1. Bu senaryo ile ilgili olan ilkeyi belirleyin.

- 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

2. Davadan çekilmeniz gerektiğinde kendi duygularınızı kontrol etmeye ilişkin tavsiye veren Yorum paragrafını belirleyin ve okuyun.

- 81 87 88

3. Yorum'da ifade edilen bu durumlarda hâkimin tarafsızlığından şüphe duymak için meşru bir sebep olup olmadığının belirlenmesinde, "sanığın veya dava taraflarından birinin bakış açısı önemlidir, ancak belirleyici değildir," paragrafını belirleyin.

- 52 53 54

4. Arkadaşlık, düşmanlık veya hâkimin davadan çekilmesi için ilgili diğer sebepler ile hâkimin dış etkileri göz ardı etme yeteneğine ilişkin Yorumdaki paragrafları belirleyin ve okuyun.

- 90 94 97

5. Makul önyargı endişesini oluşturan nedenlere ilişkin tavsiye veren paragrafları belirleyin ve okuyun.

- 61-65 76 81-86

Cevap

Hâkim, hukuk mesleğini icra eden bireylerle kişisel ilişkilerinde makul ölçüler çerçevesinde bakıldığında kayırma veya taraflılık görüntüsü ya da kuşkusu doğuracak durumlardan kaçınır. Bu sorunların giderek arttığı potansiyel olarak zor bir alandır. Aynı zamanda bu durum, bir ortam ve derece sorunudur. Birçok yargı sisteminde barolar ve mahkeme arasındaki yakın ilişki, değerli ve bilgili adil gözlemcilerin, davadan çekilmek için özel koşulların olması gerektiği varsayımı ile başlayacağı bir özelliktir. Baro ve mahkemenin güçlü profesyonel gelenekleri, önyargı veya uygunsuz etki korkusuna karşı yeterli bir koruma sağlamalıdır. Bu nedenle normal koşullarda, bu hâkimin ilgili avukatla ilişkisinden etkilendiği bilgili gözlemci tarafından değerlendirilmez.

C

Vaka Çalışması: Konuşma

Sayfa 39

1. Yararlanacağınız ilgili Yorum İlkesini(lerini) belirleyin. Birden fazla cevap doğru olabilir.

- 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

2. Bu senaryo için Yorum'un ilgili paragrafını belirleyin.

- 65 66 90

Cevap

Bu vaka çalışması, birçok yönden önceki vaka çalışmasından farklıdır. Hâkim ve avukat arasındaki ilişki eski profesyonel meslektaş olarak tanımlanmadığından, güven ve saygı arasında özel bağlantı kurulması zorunlu değildir. Muhtemelen kitabın tanıtımı sırasında hâkim, şimdi karşısındaki bir taraf olan yazar hakkında gurur verici yorumlar yapmıştır. Dolayısıyla nesnel bir gözlemci, bu yorumların açık biçimde adil olma niteliğini azaltabileceği (İlke 2.4) ve davaya tarafsız olarak karar vermeyeceğine ilişkin bir risk olduğunu hissedebilir (İlke 2.5). Facebook fotoğrafının ek kanıtları, hâkimin üzerindeki “adalet sadece yerine getirilmemeli, ayrıca adaletin yerine getirildiği görünmelidir” genel ilkesine uygun olarak davadan çekilmesi yönündeki baskıyı artırır.

Bilinçsiz önyargı

Sayfa 40

Öneriler

1. Karar verme sürecini bilinçli olarak yavaşlatmak.
2. Kararlarınızın nedenlerini yeniden düşünmek.
3. Kültürel klişeleri sorgulamak.
4. Bilinçsiz önyargılar için birbirine bakmak.

C Vaka Çalışması: Hâkim McKenzie

Sayfa 51

1. Business Class'a yükseltmek için sırtının ağrıdığını ve hâkim olduğunu söylemesi, bu konuda arkadaşlarını bilgilendirmemesi

Evet

Hayır

2. VIP den küçük minyatür alkol şişeleri alması

Evet

Hayır

3. Business Class'ta seyahat eden bir hâkim olması nedeniyle VIP çıkışına gitmesi

Evet

Hayır

4. Uzun bir göçmen kuyruğunda kaybolan iki arkadaşına el sallaması

Evet

Hayır

5. Eski arkadaşının yemek davetini kabul etmesi

Evet

Hayır

6. Arkadaşlarına haber vermeden onlar adına yemek davetini reddetmesi

Evet

Hayır

7. Konferans sırasında arkadaşının villasında kalması

Evet

Hayır

8. Konferans sırasındaki bütün yemek ve konaklama bedelinin karşılanmasını talep etmesi

Evet

Hayır

9. Otel konaklaması hakkında karısı ve çocuklarına yalan söylemesi

Evet

Hayır

10. Arkadaşlarını pahalı restoranda yemeğe götürmesi

Evet

Hayır

11. Arkadaşına teşekkür etmek için bir buket çiçek alması ve yardım kuruluşuna bağış yapması

Evet

Hayır

12. Aslında hiçbir yazılı sunum hazırlamamışken hazırladıklarını evde unuttuğunu söylemesi

Evet

Hayır

13. Arkadaşlarını bilgilendirmek için konferansta çok sayıda not alması

Evet

Hayır

E12 Alıştırma 12

Sayfa 58

1. Hâkim mahkemeye gelen devlet görevlisine ayrıcalıklı yer verir.

İlkeye aykırı

İlkeye aykırı değil

Ek geri bildirim: İlkeye aykırıdır. Çünkü ortalama gözlemcide bir devlet görevlisine mahkemeye ve mahkemenin karar alma süreçlerine özel erişiminin olduğu izlenimine yol açar: Yorum paragraf 112.

2. Hâkim mahkemeye eğitim ziyaretinde bulunan okul arkadaşına ayrıcalıklı yer verir.

İlkeye aykırı

İlkeye aykırı değil

Ek geri bildirim: İlkeye aykırı değildir. Çünkü çocuklar yetkili bir konuma sahip olmayıp özellikle eğitim amacıyla geziye katılmışlardır: Yorum paragraf 112.

3. Görülmekte olan davada hâkim, davayla hiç ilgili olmasa da davacıyla uzun ve özel olarak konuşur.

İlkeye aykırı

İlkeye aykırı değil

Ek geri bildirim: İlkeye aykırıdır. Çünkü topluma söz konusu tarafa bir avantaj sağlıyor gibi görünecektir: Yorum paragraf 111.

4. Hâkim savunma avukatının kendisini mahkemeye arabayla götürmesini kabul eder.

İlkeye aykırı

İlkeye aykırı değil

Ek geri bildirim: İlkeye aykırıdır çünkü özel bir ilişki olduğu algısı doğurabilir: Yorum paragraf 113.

5. Hâkim kamuya açık bir etkinlikte kendisine verilen küçük hediyeyi kabul eder.

İlkeye aykırı

İlkeye aykırı değil

Ek geri bildirim: İlkeye aykırıdır: Bu halkın gözünde nasıl algılanabilir?: Yorum paragraf 111.

E13 Alıştırma 13

Sayfa 59

1. Hâkim toplulardan izole olmamak için uygun yargı dışı faaliyetlerde bulunabilir.

 Doğru Yanlış

2. Hâkim topluma katılabilir, farklı türlerden kâr amacı gütmeyen kuruluşların üyesi veya bunların yönetim kurullarının bir üyesi olabilir.

 Doğru Yanlış

3. Hâkim özel ekonomik faaliyetler açısından sıradan vatandaşla aynı haklara sahiptir.

 Doğru Yanlış

4. Hâkim, mahkemede dava açmak da dâhil olmak üzere kendi haklarını ve menfaatlerini koruyacak şekilde hareket etme hakkına sahiptir.

 Doğru Yanlış

5. Hâkim, meslek örgütleri kurabilir, bu örgütlere üye olabilir ve hâkimlerin çıkarlarını temsil eden diğer örgütlere katılabilir.

 Doğru Yanlış

6. Hâkim, yargı makamının itibarını, kendisine, aile fertlerinden birisine veya başka bir kimseye özel çıkar sağlamak üzere kullanmaz ve kullandırmaz.

 Doğru Yanlış

7. Hâkim, ülkesini, eyaletini veya bölgesini törensel etkinlikler vesilesiyle temsil edebilir.

 Doğru Yanlış

8. Hâkimin, ticari radyo veya televizyon açığında görünmesi, ilgili kuruluşun veya sponsorlarının mali menfaatlerini desteklediği şeklinde yorumlanamaz.

 Doğru Yanlış

9. Görevini yaparken hâkim, aynı anda yasama veya yürütme faaliyetlerine dâhil olabilir.

 Doğru Yanlış

10. Hâkim samimi arkadaşları ve aile üyeleri kadar yakın olmadığı kişilere bile hukuki tavsiye verebilir.

 Doğru Yanlış

11. Hâkimin aile üyelerini ve idaresi altındaki mahkeme personelini etik sınırlamalar hakkında bilgilendirme görevi vardır.

 Doğru Yanlış

E14 Alıştırma 14

Sayfa 60

Cevap

Aşağıdaki üç örneğin tümü mesleğe yaraşırılık ilkesi ile oluşturulan standardın altındadır ve bu nedenle kaçınılmalıdır.

1. “Önde gelen hukuk bürosunun misafirperverliği”

Rüşvet olarak görülebileceğinden, özellikle avukatlar mahkemede düzenli olarak karşınıza geliyorsa iyi bir fikir değildir.

2. “Çalıştığımız haftada şehirdeki en tanınmış restoranda uzun öğle yemekleri yiyerek çalışma saatlerini kısa tutmak “

İyi bir fikir değildir çünkü: (a) kısa çalışma saatleri işinize yönelik ciddiyet eksikliğinin olduğunu gösterir; ve (b) düzenli ve açık olarak yemek yemek, özellikle alkol içiliyorsa hedonistik yaşamı gösterir. En modern toplumların çoğunda iş ve alkolü karıştırmak özellikle bu bir hâkim tarafından yapılıyorsa kabul edilemez.

3. “Yüksek sesli müzikle geç saatlere kadar parti düzenlemek”

İyi bir fikir değildir çünkü küçük bir toplulukta yaşayan hâkim özellikle toplum gözetimine ve sonrasında dedikoduya karşı savunmasızdır. Ayrıca gürültüyle, vb. ilgili olarak yakın komşular gerçekten sıkıntı yaşayabilirler.

C Vaka Çalışması: Bahçe partisi

Sayfa 63

Cevap

Davetiyeyi kabul ederken çok dikkatli düşünmelisiniz, çünkü Yorum paragraf 65’i ihlâl ederek, özellikle partide yardım toplama da olduğundan, taraflı siyasi faaliyet göstermiş olarak algılanabilirsiniz. Hâkime yönelik “tarafılık algısı halkın güvenini zedeler” şeklindeki Yorum’un 55’inci paragrafını dikkate alın. Belediye başkanının çok sayıda siyasi düşmanın olması kesinlikle onun “arkadaşlarını” da şüpheli bir durumda bırakma isteklerini artıracaktır. Yorumun 180’inci paragrafı hâkimi, “toplumda olumsuz bir üne sahip” olan kişiyle ilişki konusunda uyarır. Basın fotoğrafçısını görece kadar uyanık değildiniz. Bir kere daha hâkimin özellikle kamuya açık bir alandayken uyanık olması gerektiği, bu durumda ifade edilmektedir. Bu bağlamda Yorum’un 113’üncü paragrafına göre, “toplumun gözünde, bir şekilde lehine yarar sağlayabileceği kişi arasında özel ilişki olduğu algısı doğurabilecek kaçınması gereken her türlü ilişki konusunda hâkim hassas davranmalıdır.” şeklinde hâkimin ihtiyacını vurgulamaktadır. İrkçi mizahın olması sizi en azından onaylamadığınızı belirtmeye yönlendirmelidir. Kokain tüketiminin bulunması, burada kalırsanız sizi çok savunmasız bir durumda bırakacaktır. Sonuç olarak, partiye katılarak naif davrandınız ve bu nedenle ayrılmanızla ortaya çıkacak utangaçlıktan daveti kabul etmeyerek kaçınabildiniz. Ayrılmakta haklısınız.

E16 Alıştırma 16

Sayfa 66

Doğru cevaplar

İrk, renk, cinsiyet, din, köken, kast, engellilik, yaş, medeni durum, cinsel yönelim, sosyal ve ekonomik durum.

E17 Alıştırma 17

Sayfa 69

Hâkim yargısal açıklamaları		kültürel çeşitliliğe (Yorum para. 186)
Hâkim mahkemedeki kişilere		aşağılayıcı yorumlar yapmaktan (Yorum para. 187)
Hâkimin	karşı hassas olma görevi	yorumlardan, ifadelerden, jestlerden veya davranışlardan (Yorum para. 187)
Hâkim	kaçınmalıdır	İnsan onuruna ve temel insan haklarına saygılı biçimde (Yorum para. 189)
Hâkim	kaçınmalıdır	dikkatli ve nazik bir şekilde yapmalıdır (Yorum para. 188)
Hâkim uygun yollarla.....	çalışmalıdır	ırkçı, cinsiyetçi veya diğer uygunsuz davranışlarını (Yorum para. 191)
Saniğin cezalandırılması.....	durum değildir	Tek tiplendirmeden (Yorum para. 184)
Hâkimin avukatların	engelleme görevi	insan onuruna uygun davranmalıdır (Yorum para. 189)
Mahkeme huzuruna gelen herkes....	muamele görme hakkına sahiptir	hâkimin şahsi duygularını dışa vuracağı bir (Yorum para. 188)
Hâkim makul bir bakış açısıyla duyarsızlık olarak algılanabilecek....	kaçınmalıdır	toplumda değişen tutumlar ve değerler hakkında bilgi sahibi olmaya (Yorum para. 186)

C Vaka Çalışması: Eğitim

Sayfa 71

Cevap

Bu vakada cinsiyete ilişkin bazı konulardan bahsedilmiştir.

Cinsel taciz: Eğitimden birinin cinsiyetçi olarak kabul edilebilecek mizahi açıklamalar yapması, ancak kimsenin ona karşı çıkmaması, izleyenlerden birinin gizli cinsel tacizine bir örnektir. İzleyenlerden herhangi birinin konuşmacıya doğrudan veya özel olarak meydan okumaması, dürüstlük ilkesine ne oldu sorusunu gündeme getirir. Yorumların yapısına bağlı olarak, mesleğe yaraşırılık ilkesi de uygulanabilir.

Kadın hâkimle ilgili açıklamalar yapan ve istenmeyen fiziksel davranışlar sergileyen erkek hâkim, yargı görevinin onuruyla (Mesleğe yaraşırılık İlke 4.2) bağdaşan bir şekilde davranmadığı için cinsel tacizden açıkça suçludur. Ayrıca “Mahkeme personelinin, avukatların, dava taraflarının veya meslektaşların cinsel tacizi etik dışı olduğu gibi aynı zamanda ve genellikle yasa dışıdır.” (Yorum paragraf 185).

Cinsiyet ayrımcılığı: Konferans organizatörleri, görüşlerini almadan, tesisin farklı yerlerindeki kadın ve erkek katılımcılara yönelik uyku düzenlemelerini yapma konusunda doğrudan cinsel ayrımcılık yapmaktadır.

Cinsiyet tektipleştirmesi: Bu seminer boyunca, örneğin odaların seçimi ve rol oynamada, cinsiyet tektipleştirmesi yapılmıştır.

C Vaka Çalışması: Lehte karar

Sayfa 72

Analiz

Cinsel zorbalık, fiziksel şiddet veya cinsel fayda elde etme gücü yerine otoritenin zor kullanıcı gücüne güvenir. Otoritenin kötüye kullanılması, fail ile mağdur arasında güç dengesizliği anlamına gelir. Bu dengesizlik, failin cinsel talepleri için mağdur üzerinde zorlayıcı baskı uygulamasına izin verir. Bir göç hâkimi, başvurusunun mülteci statüsünü kabul edip etmeyeceğine karar verdiğinde, başvuranın tüm geleceğini elinde tutar. Failin gücünün çok büyük olduğu ve kurbanın güçsüz olduğu yerlerde, cinsel fayda elde etmek için fiziksel bir kısıtlama veya güce ihtiyaç yoktur.

Cinsel fayda karşılığında davacıya lehte karar vermeyi teklif eden hâkim, yargı görevini dış etki veya teşvikten uzak bir şekilde bağımsız olarak yerine getirmez (Bağımsızlık İlkesi 1.1), ihtilafın tarafları ile ilişkilerinde bağımsız olmayan bir şekilde de yerine getirmez (Bağımsızlık İlkesi 1.2), yüksek davranış standartları sergilemez (Bağımsızlık İlkesi 1.6). Ayrıca, hâkim davranışlarının kusursuz olmasını sağlamaz ve kanunlara büyük bir özenle uymamış olur (Dürüstlük İlkesi 3.1). Buna ek olarak hâkim, açıkça mesleğe yaraşırılık standartlarına da uymamış olur (4.1).

Bu vaka çalışması, gerçek olaylara dayanmaktadır ve hâkim 18 ay hapis cezası almıştır. Faili cezalandırırken hâkim “eylemlerinin en güçlü şekilde kınanması gerekir” demiştir. Hâkim, onunla genç kadın arasındaki güç dengesizliğine ve kendisine bir göç hâkimi olarak verilen “önemli güven” i ihlal ettiğine odaklanmıştır.

Hâkim olarak, bu bağlamda meslektaşlarınızdan herhangi biri hakkında endişelerinizin olduğu bir ortamda faaliyet gösteriyorsanız, kendi mahkemenizin kurallarını ve usullerini incelemelisiniz. Cinselliğe ve paraya ilişkin rüşvetlerin yolsuzluk olduğunu açıkça belirtiyorlar mı? Bu kurallar cinsel tacize karşı mı ve mahkemede çalışan veya mahkeme önüne gelen herkesi kapsıyor mu? Bir mahkeme çalışanı cinsel fayda için baskı altında olursa, takip etmesi gereken açık ve etkili bir şikâyet usulü var mı? Hâkimlerin mahkeme personeline ilişkin konularda oynayabileceği denetim rolünü göz önünde bulundurun.

Kısa senaryolar

Sayfa 72

Senaryo 1 - Analiz

Hâkimin gösterdiği cinsiyet tektipleştirmesi ve cinsiyet önyargısı, hâkimin resmi görevini ifade veren kadının zararına ve eşitlik ile tarafsızlık ilkelerine aykırı olacak şekilde kullanmasına neden olmuştur.

Senaryo 2 - Analiz

Bu mahkeme yönetiminin zayıf olmasıdır ve hâkimin yetkinliğini sorgulamaktadır (İlke 6.6: “Hâkim, mahkemede düzen ve nezaketi korur ve davanın taraflarına karşı sabırlı, vakur ve nazik olur [...]”). Ayrıca, davadaki hâkimin hem cinsiyet yanlılığı hem de toplumsal cinsiyet önyargıları ile ilgili sorunları olması ve her iki konuda daha fazla eğitim alması da olasıdır.

Senaryo 3 - Analiz

Bu cinsel taciz ve gücün kötüye kullanılması anlamına gelir. Böylece dürüstlük, mesleğe yaraşırılık ve eşitlik ilkelerini ihlal eder. Bunun çalışma saatleri dışında ve hâkimin bilgisayarında meydana gelmesi önemli değildir. Çünkü dürüstlük ilkesi, eylemi açık ve mesleğe yaraşmayacak bir biçimde kınamaktadır.

Senaryo 4 - Analiz

Bu, her zaman bağımsızlık, tarafsızlık, dürüstlük ve mesleğe yaraşırılık ilkelerini ihlal edecek açık bir cinsel zorbalık örneği oluşturur.

E18 Alıştırma 18

Sayfa 76

1. Hâkim yargı dışı faaliyetlere fazladan zaman ayırma isteğine karşı direnmelidir:

Ve asla bar ve kulüplere gitmemelidir.

Bu yanlıştır. Yorum paragraf 116 ve 118'in yanında 195'e bakın.

Yargı görevini yerine getirme kapasitesini düşürüyorsa.

Bu doğrudur. Yorum paragraf 195'e bakın.

2. Yargı, topluma hizmet eden bir kurum olup [...]

rekabetçi piyasa ekonomisinin diğer bir parçası değildir.

Bu doğrudur.

Yorum paragraf 195'e bakın.

Ayrıca piyasa ekonomisinin bir parçasıdır.

Bu yanlıştır.

Yorum paragraf 195'e bakın.

3. Hâkim mahkemesindeki etkili adalet yönetiminden sorumlu mudur?

Evet

Bu doğrudur.

Yorum paragraf 196'ya bakın

Hayır

Bu yanlıştır.

Yorum paragraf 196'ya bakın.

4. Hâkim kayıp dava dosyalarının bulunmasından sorumlu mudur?

Evet, hâkim mahkeme dosyalarının kaybolması veya yok olmasına ilişkin soruşturma sistemleri kurmalıdır

Bu doğrudur.

Yorum paragraf 196'ya bakın.

Hayır

Bu yanlıştır.

Yorum paragraf 196'ya bakın.

5. Yorumun hangi paragrafları hâkimin uyumsuzlukları makul hızda çözmeye, dakiklik ve şeffaflık görevine ilişkindir?

Yorum paragraf 207-210

Bu doğrudur.

Yorum paragraf 212-215

Bu yanlıştır.

Yorum paragraf 207-210'a bakın.

E19 Alıştırma 19

Sayfa 79

1. Yargı eğitimi farklı disiplinleri içermelidir.

2. Yargı eğitimi hâkimlerin kariyerleri boyunca sağlanmalıdır.

3. Eğitime katılmamak disiplin konusu olmalıdır.

4. Bütün hâkimlerin yargı çalışmalarının parçası olarak eğitime katılmaları sağlanmalıdır.

5. Devlet hâkimleri eğitmek için yeterli fon sağlamakla görevlidir.

6. Eğitimdeki performans terfi fırsatlarıyla ilişkili olmalıdır.

Bu kursa elektronik olarak ulaşmak için
<https://www.unodc.org/ji/en/elearning.html>

Doha Deklarasyonu:
HUKUKA UYGUNLUK
KÜLTÜRÜNÜ ARTIRMAK

YARGIDA
DÜRÜSTLÜK
KÜRESEL
AĞI